

AKTUÁLIS KÉRDÉSEK IRODALMA
LITERATUR VON ZEITFRAGEN

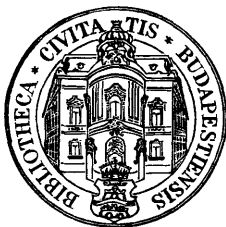
51.

NEMZETPOLITIKAI KÉRDÉSEK
NATIONALPOLITISCHE ZEITFRAGEN

II.

FÖLDRENDEZÉS
TELEPÍTÉS — TAGOSÍTÁS

AGRAR- UND BODENREFORM
SIEDLUNG — FLURBEREINIGUNG

KÜLÖNLENYOMAT A FŐVÁROSI KÖNYVTÁR ÉVKÖNYVE IV. KÖTETÉBŐL. 1934.
SONDERABDRUCK AUS DEM JAHRBUCH DER STADTBIBLIOTHEK BUDAPEST. IV. 1934.

Földrendezés — Telepítés — Tagosítás.

Agrar- und Bodenreform — Siedlung — Flurbereinigung.

Szerkesztette — redigiert von: vitéz *Hóma Gyula dr., Witzmann Gyula dr.*
Közreműködött — Mitarbeiter: *Németh Endre dr.*

A magyar embernek a föld a mindene. Hazája elsősorban, de ha választásra kerül akár Istene is. A magyarság földszeretete sokkal szentebb, misztikusabb vonzalom, mintsem hogy azt földéhségnek lehetne minősíteni; sokkal inkább titokzatos vonzódás ez, vagy értelmes rajongás, mint amit a vagyonosodás után való vágy, vagy az ismert gazdasági élethajszja a profitért jellemezhetne, megmagyarázhatna.

A Mélykúti Hitelszövetkezet, mint földbérlő szövetkezet áll az egyik oldalon s bármelyik nagybirtoküzem a másikon. A magyar lelkeségtől ösztönösen távol áll az a terméseredmény, amely az ember rovására megy, mert fajtájának, nemzetének kockázatát érzi benne az egyéni vagy egyedi gazdasági önzés el nem ismert javára.

Az egyik oldalon sorakoznak többek között gróf *Károlyi Gyula* súlyos és komoly statisztikai adatai, *Eber Ernő* könyve, *Lipták László* tanulmánya a nagybirtok gazdaságpolitikai megvilágításának szolgálatában s a másikon látjuk *Kerek Mihály, Matolcsy Mátyás, Móricz Miklós, Oláh György* és sok-sok más nagyinak és névtelennek munkásságát: a parasztság és a kisbirtok nemzetgazdasági elhivatottságának sok színes és tanulságos magyarázatát.

Albrecht királyi herceg mondotta a Magyar Tudományos Akadémián tartott előadásában: »a telepítés szükségszerűségét — nemcsak a mezőgazdaság, hanem az egész közgazdaság s a nemzet jövője szempontjából — mindenki elismeri.«

A földrendezés, a telepítés és a tagosítás leglényegében kettőt jelent, vagy kettőt kellene jelentenie már első megjelenési alakzatában: együttesen a földszerszés és a földmegtartás kapcsolt gondolatkörét.

A Fővárosi Könyvtárnak s ezen kiadványnak, mint aktuális nemzetpolitikai kérdésnek a »Földrendezés — Telepítés — Tagosítás« tárgy körében, de egyéb-

ként sem hivatása az okfejtés, a magyarázat s ezen rövid bevezető is csupán arra szolgál, hogy eligazítást nyújtson az összegyűjtött anyagban, feltárja az irodalmi anyaggyűjtés általános és különös nézőpontjait és különösképen rávilágítson arra, hogy a feltárt, a szakszerűen csoportosított és feldolgozott bibliográfiai adatok kizárólag azokat a munkákat mutatják be, amelyeket a Fővárosi Könyvtár beszerzett s amelyek ezen feldolgozás segítségével is közvetlenebbül kerülnek a kérdés tudományos kutatóinak, a közélet arra hivatott tényezőinek, a magyar politikai és gazdasági élet érdekeltjeinek hasznos tudomására és szolgálatára.

Talán felesleges is volna hangsúlyoznunk, mégis megteesszük: Kiadványunk szellemi irányításának vezető gondolata a teljes és elfogulatlan, tudományosan megalapozott, kritikailag válogatott irodalmi anyagnak *tárgyilagos bibliográfiai és szakszerű tagozódásban* való bemutatása.

Pro és kontra álláspontok és felfogások nem befolyásoltak bennünket, valamint irányzatok sem. Helyet adtunk azoknak egyaránt felvilágosításul és tájékozódásul. Egyet azonban ki kell emelnünk és hangsúlyoznunk: a nemzeti megújulás igazságos, becsületes, őszinte vágya, a nemzeti megerősödés erős akarásának szolgálata sarkalt bennünket. A magyarabb magyarság ügye, a gazdaságilag és politikailag erősebb, önállóbb magyarság ügye ott ég szent izzó sebként minden magyar vérrrel áztatott magyar rögön. A magyar föld szomjúhozza az igazságot, akkor is, ha Földrendezés — Telepítés — Tagosítás a probléma s akkor is, ha egyszerűen, de még fájdalmasabban magyar kérdést suttog a magyar róna kalásztengere.

Azok között az antinómiák között, amelyek nehézségei, hogy ne mondjuk gátjai a magyarság szellemi, gazdasági, társadalmi összeforrását szolgáló gyökeres reformoknak, szerepelnek többek között *Szekfü Gyula* szerint a »nagybirtokos — mezőgazdasági munkás«, a »trianoni magyarság — leszakadt magyarság« párhuzamos szakadékok.

Ugyancsak *Szekfü Gyula* mondja: »mikor 1920. augusztus 18-án Nagyatádi Szabó István, a gróf *Teleki Pál* kormány kisczorda-földművelésügyi minisztere beterjesztette törvényjavaslatát a *földbirtok helyesebb megosztásáról*, akkor már a forradalom hatása alatt maguk a nagybirtokosok is meg voltak győződve arról, hogy a föld nálunk tényleg helytelen, egészségtelen módon van megosztva« és arról is, hogy »a magyar falusi nép egyedül akadályozta meg, hogy a bolsevista forradalom a magyar földet is meghódítsa«.

A Magyar Országos Véderő Egyesület hivatalos közlönyében *Szedér János* és *Molnár Sándor* több helyen rámutat a reformok szükségességére s ez utóbbi kifejti, hogy a mai *Gömbös*-kormány bejelentett reform törekvései között a földbirtokrendezés, a hitbizományi reform s ezzel szorosan összefüggő telepítési reform, a népi várakozások legaktuálisabb és legégetőbb feladatkörét jelentik.

Ezzel már el is érkeztünk a *Gömbös*-kormány nemzeti munkatervéhez, amelynek hatodik (VI.) fejezete kilenc pontban (46—54.) foglalkozik »mezőgazdaság és birtokpolitika«-val.

Tudjuk jól, hogy a magyarság az »etelközi« vérszerződés előtt a patriarchalizmus csupán etikai kötelékében a törzsszervezet korát élte s talán nem véletlen, hogy akadtak régi magyar urak, mint *Sennyey Miklós* báró, aki a gazdasági válsággal szemben a patriarchális gazdálkodás fegyverzetébe öltözött. 1901-ben az elsők között létesített leginkább uradalmi cselédségéből magán-főuri telepítést s öt faluja népe meg is védte a forradalmi időkben.

Etelköz — Honfoglalás — Kr. u. 896. — Pusztaszer — állomásai a dicső ezeréves magyar multnak, a reformjavaslatok pedig várakozásai az agrártömegek természetes földigényének. Szernek nevezték a honfoglaló ősök a magyar nemzeti alkotmány bölcsőjének helyét, ahol Anonymus szerint tanácskoztak, ítékeztek, közös akarattal földet osztottak. Itt szentesítették a honfoglalást, itt tervezték az első országrendezést.

Az új honfoglalásnak kétségtelenül lehet egyik eszköze a telepítés is, amiről annyit hallunk és olvashatunk napjainkban. A tagosítás már szerényebb igényű a földrendezésben, de a készülő törvényjavaslat új eszközeivel, új eleven gyors ütemével, gazdaságos technikájával bizonyára méltó dokumentuma lesz a magyar törvénytárban a földkérdés egyik kimagasló rendezésének.

Az eddig elmondottak azt a benyomást keltik, mintha munkánkban csak a magyar földkérdés aktuális irodalmát dolgoztuk volna fel, pedig távolról sem. Számos adalékot vonultattunk fel az Oroszországon kívüli Európa legtöbb állama, népe és nemzete felfogásának megismeréséhez, az összehasonlító tanulmányok hasznos lehetőségéhez, a terveknek és javaslatoknak színes mozaikjában — elmélettől a gyakorlatig, elgondolástól — a törvényhozási végrehajtásig.

Most még az összegyűjtött és rendszerbe foglalt irodalmi anyagnak erre a csoportosítására s az itt-ott indokolást kívánó tagolására kívánunk egészen röviden rámutatni.

Munkánk első főrésztét a »rendezés« gyűjtőfogalmával jelöljük meg. Ennek a csoportnak tagozódási főelve a földrajzi helyhez kötöttségen nyugszik. Ezen belül csak egyetlen tárgyi csoportosítást véltünk kiemelendőnek s ez a Magyarországi rész, amely külön tünteti fel a »jogi« és a »birtokmegosztási« anyagot, továbbá azt az irodalmat, amely a »parcellázást«, a »tanyakérdést« s általában a »pénzügyi megoldásokat« tárgyalja. Megtaláljuk azonban a tárgyi felosztást speciális témakomplexumokban a földrajzi jelleg mellőzésével ezen első főrész harmadik nagy tagozatában is, amelyet »Különös kérdések a földrendezéssel kapcsolatban« címszó alatt tárunk fel hat alfejezetben: 1. Földtulajdon és nemzetiség; 2. Nemzeti földreform és nemzetközi jogszolgáltatás; 3. Népesedés és földkérdés; 4. A földkérdés erkölcsi megvilágításban; 5. Hitbizomány és 6. Egyéb kérdések a földrendezéssel kapcsolatban. Kétségtelen, hogy ezekben a tételekben vannak elrejtve a legkényesebb részletkérdések s talán ez volt egyik indoka a tárgykör kiemelése mellett a földrajzi keret tompításának, bár a figyelmes kutató itt könnyen fellelheti a magyar anyag praedomináns szerepét.

A »Földrendezés« főrészt »A földrendezés általános szempontjai« fejezet vezeti be céltudatosan földrajzi tagolás nélkül. Ezt követi a »Földrendező törekvések és megoldások Európában« c. fejezet. Itt jut szerephez a specializált földrajzi szempont. A »Dunai államok« alfejezet anyagában csak azok a művek vannak felsorolva, amelyek két vagy több dunai államról közösen emlékeznek meg. Kimagasló fejezet az ezt követő »Magyarországa«. A földreform s a földbirtokpolitika itt együtt van, úgyszintén a házbirtok, házhelyrendezés anyaga is. A mezőgazdaságpolitikai, az agrárigazgatási s az egyetemes közigazgatási szempontokat nem határoltuk el s a tételes jog is helyet kapott. Itt vannak a történelmi és elvi távlatok, itt van a mult kísértete, a jelen siráma s a jövő reménye. Helyet kap vázlatosan a mezőgazdasági termelésnek a rendezéssel összefüggő átszervezésének ügye s maga a mezőgazdasági munkanélküliség is, de csak rendező viszonylatban.

Súlyt helyeztünk az önfegyelem képviselőjére »a föld — Csáky szalmája« veszedelmes hangzatosságával szemben. Helyt adtunk a pénzügyi lebonyolítások

nagyobb összefüggéseinek: válság, hitel és földreform, az államháztartás és a birtokreform, ingatlanvagyonsváltás, a kulturtermelés és takarékföld, továbbá a közterhek és többtermelés, kisbirtok és nagybirtok, nagybirtok és népsűrűség viszonylatának feltárásához.

Bemutatjuk könyvtárunk idevágó gyűjtéséből az ausztriai, a burgenlandi, csehszlovákiai, a jugoszláviai, romániai és a bulgáriai anyagot. Általában ügyelünk arra, hogy a győzteseknél a nemzetiségi szempont, a többiekénél inkább a szociális nézőpont jusson kifejezésre a tényeknek megfelelően.

Németország anyaga igen nagy. Vér és rög sorsközösségéről ír az ifju Darré, de már a Brüning-kormány elindította a junkerbirtok felszámolását.

Itt sorakozik Lengyelország, a három Balti állam: Litvánia, Lettország és Észtország. Majd Finnország, Dánia, Nagybritánia és Spanyolország következik, míg végül Olaszország Görögországgal lezárja a sort.

Visszatérve a »Földrendezés« harmadik nagy fejezetére, amelyet már érintettünk, még kiemeljük, hogy a hatodik, az »Egyéb kérdések a földrendezéssel kapcsolatban« című tárgycsoportban helyet kapnak az üzemtan és a szocializmus, az ipar- és szociálpolitika és a közgazgatás nehéz kérdései.

Munkánk második főrészét a »Telepítés« tölti ki. Itt a rendelkezésünkre álló régibb monografikus anyagot is feldolgoztuk. Három nagyobb fejezetet állapítottunk meg: »A telepítés általában«, »Telepítés az európai országokban« és »A telepítés különös problémái«.

Magyarországi részében két érdekes alfejezet van: »Nagymagyarország telepítéseinek tanulságai«. Ennek vezető szölamát a régi Darányi-féle elgondolások adják s itt jut már szerephez a járadékbirtok fogalom- és feladatköre is. »Csonka-magyarország telepítési törekvései« nyilván a legaktuálisabb anyagot nyújtja. Különöbben foglalkozunk Ausztria, Németország és Nagybritánia telepítéseivel, míg a »Telepítés más országokban« fejezetben felsorakoztatjuk a spanyol, dán, jugoszláv, görög, román, lengyel és holland viszonyokat.

A záró fejezet »A telepítés különös problémái«-t adja négy igen figyelemre méltó közelebbi tárgy szerint megjelölt összeállításban. Ezek: 1. Pénzügyi megalapozás, 2. Harcosok és rokkantak telepítése, 3. Városszéli telepítés, 4. Telepítés és egyéb kérdések. Ez utóbbi műszaki, építészeti, üzemi és szövethuzeti, fajegészségügyi és népességpolitikai részletkérdéseket tár fel s bepillantást nyújt a multból a csángótelepítésbe, a mából pedig a munkás gyümölcstelepek s a mellékfoglalkozást nyújtó telepítések nagy horderejű kérdéseibe.

Bibliográfiai feldolgozásunk harmadik és utolsó főrésze: a »Tagosítás«. Ebben leginkább joganyagot állítottunk össze, az újat és a régít egyaránt.

Gyűjtésünk általános időrendi nézőpontja az volt, hogy lehetőleg csak háború után megjelent anyagot állítsunk össze, a folyóirat anyagnak részletes és gondos feldolgozásából egészítve ki, a könnyebben rendelkezésre álló monografikus könyvvállományt.

A bevezető nem akar sem több sem kevesebb lenni tájékoztatónál, eligazítónál. Érintette a feldolgozott anyag alapmotívumait. A tudományos kutatónak többre nincs szüksége, az érdeklődő laikust pedig hozzá segíti ahhoz a meglátáshoz amelyre épen szüksége van.

*

Dem Ungar ist der Grundbesitz sein Alles. Vorerst als Verkörperung des Vaterlandes; käme es zur Wahl, kann er auch seine Gottheit werden. Die Liebe des Ungarn zur Scholle ist viel mehr, als ob man sie für banalen Bodenhunger halten könnte. Sie ist eine heilige, mystische Zuneigung. Sie ist eher eine geheimnisvolle

Bindung, ein sinnreiches Schwärmen, die man nicht durch ein Verlangen nach Bereicherung oder durch das bekannte Streben nach Profit kennzeichnen oder erklären kann.

Die Kreditgenossenschaft von Mélykút als eine Genossenschaft von Pachtbauern steht auf der einen Seite und irgendein Grossgrundbesitzbetrieb auf der Anderen. Fechtungsergebnisse auf Unkosten des Menschen stehen der ungarischen Volksseele instinktmässig fern, weil sie hierin den Ausdruck einer unerlaubten persönlichen und individuellen Selbstsucht sieht, die für ihre Rasse und ihr Volk gefahrbringend ist.

Im Dienste der wirtschaftspolitischen Beleuchtung des Grossgrundbesitzes stehen auf der einen Seite die sehr beachtenswerten Arbeiten Julius Károlyi's, Ernst Éber's, Ladislaus Lipták's u. a.; auf der anderen Seite die Forschungsergebnisse Michael Kerék's, Mathias Matolcsy's, Nikolaus Móricz's und noch anderer Forscher über die Berufung des Bauerntums und über die nationalwirtschaftliche Bedeutung des Kleinbesitzes.

Die landläufige Auffassung über die innere Kolonisation hat sehr treffend Erzherzog Albrecht wie folgt zum Ausdruck gebracht: »Die Notwendigkeit der inneren Kolonisation wird — nicht nur vom Standpunkte der Landwirtschaft, sondern auch in Anbetracht der ganzen Volkswirtschaft und der Zukunft der Nation — allgemein anerkannt.«

Agrar- und Bodenreform, Siedlung und Flurbereinigung bezwecken primär zweierlei: einerseits Erwerb, andererseits Erhaltung des Grundbesitzes.

Unsere Bibliothek will sich in ihren Veröffentlichungen »Nationalpolitische Zeitfragen«, so auch in dieser Literatursammlung über »Agrar- und Bodenreform-Siedlung — Flurbereinigung« keine pragmatische Bestimmung anmassen. Unsere kurze Einführung dient bloss der Orientierung. Sie soll die allgemeinen und speziellen Gesichtspunkte unserer Sammlungstätigkeit aufdecken und überdies aufmerksam machen das unsere bibliographischen Angaben nur Werke und Aufsätze betreffen, die in unserer Bibliothek den wissenschaftlichen Forschern, so auch allen Interessenten zur Verfügung stehen.

Die führenden Gedanken unserer Darstellung waren kritische Auslese und fachgemässe Aufteilung der in Betracht kommenden Literatur, wobei wir uns durch keinerlei Richtung für und wider beeinflussen liessen. Ein Umstand muss aber hervorgehoben und betont werden: das ehrliche und heisse Verlangen nach einer nationalen Erneuerung und der Wunsch an der nationalen Erstarkung tatkräftig mitzuwirken hat uns geleitet. Ein wirtschaftlich und politisch erstarktes unabhängiges Ungartum brennt wie eine heilige feurige Wunde in jeder Scholle des blutgetränkten heimatlichen Bodens. Dieser ungarische Boden lechzt nach Gerechtigkeit, wenn es sich um das Problem »Agrar- und Bodenreform — Siedlung — Flurbereinigung« handelt und auch dann, wenn die ährengebeugte weite ungarische Tiefebene ganz schlicht, aber noch schmerzvoller über ungarisches Schicksal flüstert.

Es gibt Schwierigkeiten, wenn nicht Hindernisse der geistigen, wirtschaftlichen, gesellschaftlichen Verschmelzung unseres Volkes, welche den gründlichen Reformen Einhalt tun. Zwischen den Antinomien, welche als solche gelten, bekunden sich nach Julius Szekfü unter Anderen die parallelen Klüfte »Grossgrundbesitzer — Landarbeiter«, »Trianon-Ungarn — Abgetrennte Ungarn«. Derselbe Julius Szekfü sagt: »Als am 18. August 1920. Stefan Szabó von Nagyatád, der Kleinlandwirtschaftsminister der Regierung Teleki, seinen Gesetzesvoranschlag über die richtigere Verteilung des Grundbesitzes unterbreitete, waren selbst die Grossgrundbesitzer unter dem Eindrucke der Revolutionen überzeugt, dass der Grundbesitz

bei uns wirklich unrichtig und ungesund verteilt sei«, und weiter erklärt er »allein das ungarische Volk der Landgemeinden hat die Eroberung des ungarischen Landbodens durch den Bolschewismus vereitelt«.

Vor kurzem wurde in einer Zeitschrift ausgeführt, dass die angekündigten Reformen des Grundbesitz-, Fideikommiss- und Siedlungswesens inmitten der Reformbestrebungen der Regierung Gömbös die als die aktuellsten und brennend notwendigsten Aufgaben der völkischen Erwartung zu betrachten sind.

Hiemit wären wir zum Nationalen Arbeitsplan der Regierung Gömbös gelangt; das sechste (VI.) Kapitel dieses Planes befasst sich in neun Punkten (46—54.) mit den Fragen der Landwirtschaft und Grundbesitzpolitik.

Es dürfte wohl bekannt sein, dass die Ungarn vor der Landnahme im Zeitalter der Stammesorganisation in bloss ethischer Gebundenheit des Patriarchalismus lebten und es kann auch mehr als Zufall sein, dass frühere Grundherren sich gegen Wirtschaftskrisen mit dem Panzer patriarchaler Wirtschaftsführung rüsteten. Zu ihnen kann man zunächst Baron Nikolaus *Sennyey* rechnen. Er siedelte im Jahre 1901 zumeist Herrschaftsgesinde an und er wurde auch in den Jahren der Revolution vom Volke verteidigt.

Seit der Landnahme und der ersten Bodenaufteilung sind mehr als tausend Jahre ruhmvoller Geschichte verflossen; Reformvorschläge sind mehr als billige Anerkennung der Bestrebungen der agrarischen Massenbevölkerung. Es kann ein Werkzeug der neuen Landnahme auch die Siedlung sein, von welcher wir heutzutage so viel hören und lesen. Der neue Gesetzentwurf über Flurbereinigung hat vielleicht diesen Anspruch nicht. Er dürfte jedoch zur Lösung der Agrarfragen mit seinen neuen Mitteln und mit seinen wirtschaftlich und technisch gesunden Massnahmen beitragen.

Was bis jetzt gesagt wurde, könnte den Eindruck machen, als ob in unserer Sammlung nur die Literatur der ungarischen Bodenfrage berücksichtigt worden wäre. Der Sachverhalt ist aber ein anderer. Aufgenommen und in Reihe und Glied gestellt wurden zahlreiche Angaben, welche der Kenntnis der Auffassungen fast sämtlicher Staaten, Völker und Nationen des ausserrussischen Europas, dienstbar sein können. In farbigem Mosaik finden sich hier Pläne, und Ausführungen — von der Theorie bis zur Praxis, von dem Entwurf bis zur gesetzlichen Durchführung.

Es sei schliesslich noch auf die Gruppierung des gesammelten und systematisch geordneten Materials und auf die hie und da Motivierung heischende Zergliederung hingewiesen. Es ist ersichtlich, dass der erste Hauptteil unserer Bibliographie unter dem Sammeltitle Agrar- und Bodenreform geordnet wurde. In dieser Gruppe erscheint die geographische Gebundenheit als Ordnungsprinzip. Unter den Ländern wurde nur das Material über Ungarn sachlich gruppiert. Hier finden wir die Literatur nach den Kategorien: Recht, Grundbesitzverteilung, Parzellierung, Tanyafrage, Finanzielle Lösung eingeteilt. Die sachliche Gliederung ist jedoch auch in dieser Hauptabteilung bei Weglassung geographischer Gesichtspunkte in der dritten Gruppe unter dem Title »Spezialfragen der Agrar- und Bodenreform« in sechs Unterabteilungen gesichert worden. Diese Unterabteilungen heissen: 1. Grundbesitz und Nationalität, 2. Nationale Agrarreform und internationale Rechtspflege, 3. Bevölkerungswesen und Agrarfrage, 4. Ethik und Bodenfrage, 5. Fideikommiss, 6. Sonstige Fragen der Agrar- und Bodenreform. Diese zweifellos heiklichsten Teilfragen des komplexen Gegenstandes rechtfertigen die Sprengung des geographischen Rahmens; die praedominante Rolle des Ungarn betreffenden Materials sticht jedoch dem aufmerksamen Forscher in die Augen.

Hier soll erst erwähnt werden, dass die einführende erste Unterabteilung »Allgemeines über Agrar- und Bodenreform« einer geographischen Gliederung natürlich und zielbewusst entbehrt. Den Anforderungen der folgenden zweiten Unterabteilung »Agrar- und Bodenreform in Europa« entsprechend melden sich hier zweierlei Gesichtspunkte: der geographisch Spezialisierte und ausserdem ein einführender Zusammenfassender, in welchem das ganze ausserrussische Europa betreffende Material gesammelt wurde. In der Gruppe »Donaustaaten« wurden nur Werke aufgenommen, welche zwei oder mehr Donaustaaten gemeinsam behandeln. Ein führendes Kapitel ist das Nächste unter dem Titel Ungarn. Ausser der oben erwähnten Aufteilung müssen wir der Sammlung dieses Materials des Näheren gedenken. Agrarreform und Grundbesitzpolitik sind nämlich gemeinsam berücksichtigt. Gesichtspunkte der Landwirtschaftspolitik, der Agrar- und allgemeinen Verwaltung wurden nicht abgegrenzt und positives Recht bekam auch seinen angewiesenen Platz. Hier finden wir die geschichtlichen und prinzipiellen Perspektiven, hier die Gespenster der Vergangenheit, Klagen der Gegenwart und Hoffnungen der Zukunft. Die Umorganisation der landwirtschaftlichen Erzeugung, das Problem der landwirtschaftlichen Arbeitslosigkeit und sonstige naheliegende Arbeitsgebiete der Landwirtschaft wurden nur in ihren Berührungspunkten unseres Themas herangezogen.

Des weiteren finden wir in der Bibliographie Werke und Aufsätze, die sich auf die übrigen Donauländer: Österreich, Tschechoslowakei, Jugoslawien, Rumänien, Bulgarien beziehen. Übrigens wurde gesorgt, das dem Tatbestand entsprechend bei den Siegerstaaten das Nationalitätenprinzip, bei Anderen mehr das Soziale in Vorschein trete.

Das Material über Deutschland ist bedeutend. Der junge Darré schreibt über Schicksalverbundenheit von Blut und Scholle, doch hat schon die Regierung Brüning die Liquidierung des Junkerbesitzes in Gang gebracht.

Es folgt Polen, die baltischen Staaten: Litauen, Lettland und Estland, Finnland, Dänemark, Grossbritannien. Die südeuropäischen Länder: Spanien, Italien, Griechenland schliessen die Reihe.

»Siedlung« betitelt sich der zweite Hauptteil unserer Arbeit. Hier wurde auch die monographische Weltkriegs- und Vorkriegssammlung der Bibliothek berücksichtigt. Wir teilten das Material in drei grössere Abschnitte: »Siedlung im Allgemeinen«, »Innere Kolonisation in den Länder Europas« und »Spezialprobleme der inneren Kolonisation«.

Im ungarländischen Teile finden wir zwei beachtenswerte Unterabschnitte. In den »Lehren aus der Siedlungstätigkeit Grossungarns« sind die weiland Darányischen die führenden Vorstellungen und schon hier melden sich Schriften über Sinn und Aufgabe der Rentengüter. »Siedlungsbestrebungen Rumpfungarns« enthält natürlich die neuesten bibliographischen Angaben. Die Literatur über die Siedlungstätigkeit in Österreich, Deutschland und Grossbritannien ist besonders hervorgehoben. Es werden Streiflichter über die spanischen, dänischen, jugoslawischen, rumänischen, polnischen und niederländischen Siedlungsverhältnisse im Abschnitte »Innere Kolonisation sonstiger Länder« geworfen.

Das Schlusskapitel bringt »Spezialprobleme der inneren Kolonisation« in vier Sachgruppen. Diese sind: 1. Finanzielle Fundierung, 2. Ansiedlung von Kriegsteilnehmer und Invaliden, 3. Stadtrandsiedlung, 4. Siedlung und sonstige Fragen. In Letzteren sind technische, betriebswirtschaftliche, genossenschaftliche, eugenische und bevölkerungspolitische Teilfragen aufgedeckt und ihnen Probleme der Nebenerwerbssiedlung zugesellt.

Der dritte und letzte Hauptteil unserer Bibliographie heisst »Flurbereinigung«. In diesem wurde zumeist Rechtsmaterial ohne Zeitbeschränkung gesammelt.

Ungeachtet des Erscheinungszeitpunktes wurde noch der volle monographische Bestand der Bibliothek im Unterabschnitte »Parzellierung« herangezogen. Sonst kam nur die Nachkriegsliteratur in Betracht, wobei wir die leichter auffindbaren Büchertitel durch sorgfältige Sammlung der Zeitschriftenaufsätze ergänzten.

Hiemit können wir unsere Einleitung beschliessen. Wir wollten bloss eine Übersicht geben. Das Zurechtfinden erleichtern. Die Grundmotiven wurden berührt. Der Laie hat einen Überblick bekommen, der wissenschaftliche Forscher bedarf keiner Belehrung.

I. Földrendezés.

Agrar- und Bodenreform.

A) A földrendezés általános szempontjai.

Allgemeines über Agrar- und Bodenreform.

- Aereboe**, Friedrich. Agrarpolitik. Berlin : Parey 1928. XII, 619 p. 67068
- Buday** László. Agrárpolitika. Bp. : Németh 1922. 287 p. 50005
I. A földbirtok. p. 7—131.
- Deseő** Antal ifj. A földreform, mint az utóbbi évek jelensége, különös tekintettel Magyarországra.
= Hit- és nemzetvédelmi előadások. Bp. : Magyar Kálvin Szövetség 1926. p. 84—124. 62929
- Grünberg**, Karl. Agrarverfassung. Begriffliches und Zuständliches. 8917/7
= Grundriss der Sozialökonomik. 1922. Abt. VII. p. 131—167.
- Hainisch**, Michael. Die Landflucht, ihr Wesen und ihre Bekämpfung im Rahmen einer Agrarreform. Jena : Fischer 1924. X, 371 p. 78836
- Harteck**, Max. Damaschke und die Bodenreform. Aus dem Leben eines Volkmannes. Berlin : Dtsche Buch-Gemeinschaft 1929. 521 p. 1 t. 72412
- Ihrig** Károly. A háború utáni földreformok statisztikai megvilágításban. 2487
= Magyar statisztikai szemle. 11. évf. 1933. p. 856—867.
- Ihrig** Károly. Les résultats des réformes agraires d'après-guerre. 2855
= Journal de la Société Hongroise de Statistique. 12. année. 1934. p. 405—466.
- Mattyasovszky** Miklós. A földművelés közgazdaságtana. Agrárgazdaságtan és agrárpolitika. Bp. : Pátria 1927. 379 p. 62394
II. Agrárpolitika. 1. A föld. p. 79—230.
- Pesl**, Ludwig. Grundbesitz und Volksernährung. Über Besitzverteilung, Bodenrecht, Siedlung u. andere Fragen d. Agrarpolitik. Berlin : Stilke 1929. 200 p. 69837
- Pikler** J. Gyula. A »saját« földre való »jog«. x 511
= Állam és Polgár. 1. évf. 1935. p. 83—104.
- Schewe**, Karl. Bodenreformerfolge im Ausland. 4459
= Bodenreform. Jg. 33. 1922. p. 88—90, 108—109, 124—125.
- Sós** Aladár. A földosztás kérdése. x 511
= Állam és polgár. 1. évf. 1935. p. 74—83.
- Spann**, Othmar. Ein ständisches Programm der Agrarreform. 3052
= Schmollers Jahrbuch. Jg. 50. 1926. p. 39—42.
- Strakosch**, Siegfried. Das Agrarproblem im neuen Europa. Berlin : Parey 1930. XVI, 404 p. 1 t. 71410
XI—XIII. Kapitel. Die Bodenreform etc. p. 100—145.
- Thalheim**, Karl C. Agrarpolitik. Lpzg : Reclam 1934. 79 p. (Wirtschaftslehre, 11.) 84608
- Wagenbach**, W. Wo steht die Bodenreform heute? 1743
= Das neue Reich. Jg. 11. 1928/29. p. 183—184.

B) Földrendező törekvések és megoldások Európában.

Agrar- und Bodenreform in Europa.

- Baade**, Fritz. Entwicklungsmöglichkeiten der europäischen Landwirtschaft. Berlin : Der deutsche Volkswirt 1928. 43 p. 2 t. (Schriftenreihe d. deutschen Volkswirt, 3.) 67599
- Barthélemy**, Joseph. Les dernières réformes agraires dans les pays à l'est de l'Europe. 553
= L'Économiste français. A. 57. Vol. 2. 1929. p. 645—648.

- Breitenfeld, Walter.** Die Bodenreform im Nachkriegseuropa. 1743
= Das neue Reich. Jg. 11. 1928/29. p. 872—874.
- Dániel, Arnold.** Das Agrarproblem im neuen Europa. 1073
= Der österreichische Volkswirt. Jg. 22. 1929/30. p. 1188—1191 ; 1214—1216.
- Dániel, Arnold.** Das Vordringen der Agrardemokratie in Europa und die Lage des Grossgrundbesitzes in Ungarn. 3050
= Archiv für Sozialwissenschaft und Sozialpolitik, Bd. 62. 1929. p. 344—393 ; 524—554.
- Deseő Antal.** A legújabb európai birtokpolitika. 4370
= Magyar gazdák szemléje. 32. évf. 1927. p. 86—94.
- Éber Ernő.** Új-Európa agrárpolitikai eszközei. 2872
= Mezőgazdasági Közöny. 5. évf. 1932. p. 178—184.
- Europäisches Bauern-Komitee.** (Hg.) Lage und Kampf der arbeitenden Bauernschaft Europas. Berlin : Europäisches Bauern-Komitee 1930. 36 p. P 331 : 383(4)
Boden hunger, Bodenreformen und ihre Auswirkungen. p. 10—12.
- Högel-Wertenson, Marie.** Wirtschaftliche Folgen der Agrarreform im ausserrussischen Osteuropa. 1234
= Deutsche Wirtschafts-Zeitung. Jg. 27. 1930. p. 598—601.
- Jousse, Pierre.** Les tendances des réformes agraires dans l'Europe centrale, l'Europe orientale et l'Europe méridionale (1928—1924.) Niort : Impr. St. Denis 1925. VIII, 238 p. 57764
- Kenéz Béla.** La politique agraire en Europe avant et après la guerre. 2855
= Journal de la Société hongroise de statistique. 8. a. 1930. p. 318—344.
- Laeuen, Harald.** Östliche Agrarrevolution und Bauernpolitik. Berlin : Der Nahe Osten 1929. 68 p. 75172
(Schriftenreihe d. Nahen Ostens.)
- London. Royal institute of international affairs.** World agriculture. An international survey. Oxford : Univers. pr. 1932. VII, 314 p. 80588
Chapter VIII. National aims and conditions in agriculture : Europa. p. 133—158.
- Mónus Illés** (összeáll.) Az agrárkérdés. I. Az 1930. évi [szociáldemokrata] pártgyűlés elé terjesztett agrárprogram. II. Anyaggyűjtemény. Belföldi és külföldi agrárprogramok és tervezetek. Bp. : Világosság [1930.] 95 p. R 335.14(439)
- Rappaport, Jakob.** Zehn Jahre Agrarreform [in Osteuropa]. 1645
= Arbeit und Wirtschaft. Jg. 7. 1929. p. 590—596.
- Scheffer, Egon.** Österreichs wirtschaftliche Sendung. Grundlage einer gesamtdeutschen Volkswirtschaft. Wien : Hölder—Pichler—Tempisky 1927. VII, 298 p. 61335
II. Abschnitt. 2. Kapitel. Agrarkrise und Agrarreform. p. 58—86.
- Schiff, Walter.** Die grossen Agrarreformen seit dem Kriege. Wien : Wiener Volksbuchhandlung 1926. 38 p. 1 t. P 335.14
- Schippel, Max.** Sozialdemokratie und Agrarfrage nach der Revolution. 3340
= Sozialistische Monatshefte. Jg. 33. 1927. p. 5—11.
- Sebess Dénes.** Az új agrárdemokráciák. Bp. : Légrády 1925. 146 p. 58698
- Sebess Dénes.** Die neuen Agrardemokratien. Lugos : Husvéth & Hoffer 1926. 111 p. 61678
- Sering, Max** (Hg.) Die agrarische Umwälzungen im ausserrussischen Osteuropa. Berlin : Gruyter 1930. XII, 493 p. (Untersuchungen d. Dtschen Forschungsinst. f. Agrar- u. Siedlungswesen.) 72392
- Sering, Max.** Agrarrevolution und Agrarreform in Ost- und Mitteleuropa. Berlin : Gruyter 1929. 4°. 15 p. Pq 335.14(407)
- Sering, Max.** Die Umwälzung der osteuropäischen Agrarverfassung. 4945
= Archiv für innere Kolonisation. Bd. 13. 1920/21. p. 129—150.
- Strakosch, Siegfried.** Das Agrarproblem im neuen Europa. Berlin : Parey 1930. XVI, 404 p. 1 t. 71410
XI—XIII. Die Bodenreform etc. p. 100—145.

- Tiltman, H. Hessel.** Peasant Europe. London : Jarrolds 1934. X, 282 p. 47 t. **83509**
- Varga Eugen (Hg.)** Materialien über den Stand der Bauernbewegung in den wichtigsten Ländern. [Hamburg] : Hayn 1925. 176 p. **57186**
- Wauters, Arthur.** La réforme agraire en Europe. Bruxelles : L'Églantine 1928. 295 p. (Études politiques et sociales, 10.) **66315**
- Wegener, Eduard.** Agrarverfassung. Die Reformen und Umwälzungen seit dem Weltkriege. 8917/7 = Grundriss der Sozialökonomik. 1922. Abt. VII. p. 168—192.

Dunai államok. — *Donaustaaten.*

- Bánffy Ferenc.** Az agrárreformok hatása Délkelet Európában. **2617**
= Magyar Kisebbség. 7. évf. 1928. p. 163—167.
- Csuray Károly.** A Kárpátok arénájában. U r m á n c z y Nándor előszavával. Bp. : Pfeiffer 1930. 153 p. **74576**
Az agrárreform. p. 66—73.
- Delisle, I. I.** La balcanisation de la propriété foncière en Hongrie. Bp. : Ligue Bocskay 1921. 110 p. **49782**
- Etédi.** A földbirtokreform a megszállt magyar területeken. Bp. : Magy. nemzeti szövetség 1929. 40 p. **R 335.14(439.002)**
- Etédi.** La réforme agraire sur les territoires arrachés à la Hongrie. Bp. : Athenaeum 1929. 50 p. **R 335.14(437)**
- Etédi.** La réforme agraire sur les territoires arrachés à la Hongrie. **4255**
= Revue de Hongrie. Tome 41. 1929. p. 153—168 ; 193—225.
- Fellner Kálmán.** Az utódállamok földreformja. **39**
= Köztelek. 36. évf. 1926.p. 32—33, 49—50.
- Haager, Karl.** Die Landwirtschaft der Donauländer. Berlin : Parey 1927. p. 113—195. (Sonderabdruck aus »Berichte über Landwirtschaft«.) **63644**
- Haushofer Heinz.** Die Agrarreformen der österreichisch-ungarischen Nachfolgestaaten. München : Dresler 1929. 73 p. **70063**
- Kallbrunner, Hermann.** Die Landwirtschaft der mitteleuropäischen Staaten. Anhang : Die Agrarreformen v. Franges u. Kalbrunner. Die Landwirtschaftlichen Börsen v. Horowitz. Wien : Spaeth & Linde 1929. 74 p. (Mitteleuropa Institut d. mitteleuropäischen Wirtschaftstages.) **101383**
- Korek, V. [&] Johann Stark.** Agrarfrage, Handelspolitik und Zusammenschlussbestrebungen in Mitteleuropa. Eine Übersicht des Schrifttums der Jahre 1919 bis 1934. Berlin : Heymann 1935. [Sajtó alatt, cca 300 p.] (Mitteleuropäische Wirtschaftsfragen, Mitteleuropa Bibliographie, 1.) **01638/108**
- Lockhart, Douglas (Robert Birkhill).** Seeds of war : a political study of Austria, Hungary Czecho-Slovakia, Roumania and Jugoslavia. Intr. Aubrey Herbert. London : Gandy 1925. XVI, 164 p. 5 t. **60058**
- Loewenfeld, Ervin.** Die Agrarreform der kleinen Entente in der internationalen Schiedsgerichtsbarkeit. **2713**
= Zeitschrift für Ostrecht. Jg. 3. 1929. p. 963—973.
- Magyar földbirtok balkanizálása.** [1920.] 2. kiad. Kiadja : A népies irod. társ. Bp. : Hornyánszky ny. 1921. 167 p. **48069 és 75951**
- Magyar revíziós liga.** The Hungarian minorities in the succession states. Bp. : Hornyánszky 1927. 118 p. (Publications of the Hungarian frontier readjustment league, 1.) **2723/1**
Agrarian reform. p. 19—20, 58—67, 99—105.

- Magyar reviziós liga.** Les minorités hongroises dans les états dit successeurs. Bp. : Hornyánszky 1928. 127 p. (Ligue pour la révision du traité de Trianon, 1.) 2724/1
La réforme agraire. p. 22—24, 67—77, 112—120.
- Rose, Adam.** Les ouvriers agricoles et la réforme agraire en Europe centrale. 2537
= Revue internationale du travail. Vol. 18. 1929. 321—352.
- Rumer, Willy.** Die Agrarreformen der Donau-Staaten. Eine agrarpolitische Untersuchung der Bodenreformen Österreichs, Ungarns, der Tschechoslowakei, Bulgariens, Rumäniens u. Südslaviens in den Jahren 1917 bis 1926. Innsbruck : Selbstverl. 1927. 170 p. 65117

Magyarország — Ungarn.

- Agrarius.** A földkérdés megoldása. Bp. : Pátria 1922. 15 p. R 335.14
- Balázsovits Dezső.** A földbirtokreform végrehajtásának kérdéséhez. 39
= Köztelek. 31. évf. 1921. p. 1076—1078 ; 1128—1130.
- Bernát István.** A magyar földbirtok új rendjéhez. 3441
= Budapesti Szemle. 177. köt. 1919. p. 161—175.
- Berzsenyi Jenő.** Földbirtokreform és többtermelés. 39
= Köztelek. 32. évf. 1922. p. 534—536.
- Blaskovich Ernest.** Mit várhatunk a nagybirtok felosztásától? 39
= Köztelek. 45. évf. 1935. p. 314—316.
- Börcsök Andor.** Telepítés és földbirtokreform. 84122
= Magyar mezőgazdaság. 1934. p. 349—350.
- Buday Barna.** A földbirtoktörvény végrehajtásának gazdasági következményei. 39
= Köztelek. 34. évf. 1924. p. 1231—1235.
- Buday László.** Agrárpolitika Bp. : Németh 1922. 287 p. 50005
- Csébfalvy Károly és Vajda Gyula.** Gazdajólét és nemzeti megújíthatóság. Bp. : Helios-ny. 1929. 111 p. 70027
- Czettler Jenő.** Agrárpolitika. Bp. : Magyar szemle társaság 1932. 78 p. (Magyar szemle kincsesára, 66.) R 383(439)
- Czettler Jenő.** A birtokreform. 4370
= Magyar gazdák szemléje. 26. évf. 1921. p. 212—227
- Czettler Jenő.** A magyar gazdaszövetség és a birtokreform. 4370
= Magyar gazdák szemléje. 26. évf. 1921. p. 27—35.
- Czettler Jenő.** Új magyar mezőgazdaság. 3441
= Budapesti Szemle. 177. köt. 1919. p. 27—43.
- Dániel Arnold.** Földértékkadó vagy földosztás? A földművelésügyi minisztérium birtokpolitikai értekezletén 1918 november 27-én tartott előadás. Bp. : Benkő 1918. 29 p. R 335.14(439)
- Dániel Arnold.** Das Vordringen der Agrardemokratie in Europa und die Lage des Grossgrundbesitzes in Ungarn. 3050
= Archiv für Sozialwissenschaft und Sozialpolitik. Bd. 62. 1929. p. 344—393 ; 524—554.
- Delisle, I. I.** La balcanisation de la propriété foncière en Hongrie. Bp. : Ligue Bocskay 1921. 110 p. 49782
- Dénes István.** A földreform Magyarországon és a földreform jelentősége. Bp. : Globus 1923. 85 p. 54156 és 54740
- Dénes István.** Miért pusztul Magyarország? Bp. : Szerző 1925. 124 p. 57661
- Deseő Antal.** A földbirtokreform. 4370
= Magyar gazdák szemléje. 29. évf. 1924. p. 148—165.

- Deseő Antal** ifj. A földreform, mint az utóbbi évek jelensége, különös tekintettel Magyarországra.
= Hit- és nemzetvédelmi előadások. Bp. : Magyar Kálvin Szövetség 1926. p. 89—124. **62929**
- Éber Ernő.** Észszerű birtokpolitika. Bp. : Athenaeum 1935. 79 p. (Közgazdasági könyvtár. Kiadja a Magyar Közgazdasági Társaság, XVII.) **R 383.1(439)**
- Éber Ernő.** A magyar mezőgazdaság bajforrásainak kutatása. **2698**
= Magyar Szemle. 15. köt. 1932. p. 371—378.
- Eőrsi Béla.** Magyar mezőgazdasági válság. Bp. : Új Európa könyvtár 1931. 90, IV p. **76626**
- Értekezellet az Országos Földbirtokrendező Biróságnál.** A földreform és a hitelkérdés. **39**
= Köztelek. 31. évf. 1921. p. 1027—1029.
- Farkas Géza.** Földindulás. **39**
= Köztelek. 32. évf. 1922. p. 226—227.
- Fehrentheil László.** Földbirtokpolitikai szinképelemzés. **2698**
= Magyar Szemle. 23. köt. 1935. p. 219—226.
- Fellner Frigyes.** A földbirtokreform financírozása Magyarországon. **3441**
= Budapesti Szemle. 211. köt. 1928. p. 249—267.
- Földes Mór.** A házbirtok bevonása a földreformtörvénybe. Bp. : Pátria 1923. 4°. 15 p. **Rq 335.14(439)**
- Földreform** és közigazgatás. **42**
= Magyar Közigazgatás. 41. évf. 1923. 9. sz. p. 1—2.
- Földreformról** és a háború előtti birtokmegoszlási viszonyokról. **42**
= Magyar Közigazgatás. 44. évf. 1926. 48. sz. p. 1—2.
- Gesztelyi Nagy László.** Magyar földért magyar népért. Gazdaságpolitikai dolgozatok. Kecskemét : Petőfi könyvny. 1927. 216 p. **63148**
I. Agrárpolitika. p. 5—47.
- Glaser Géza** és **M a r c s á n y Kálmán.** A földreform és a hitelkérdés. **39**
= Köztelek. 31. évf. 1921. p. 1105—1106.
- Hadik János.** Észrevételek a földreformnovella előadói javaslatának indokolásához. Bp. : Pátria ny. [192?] 4°. 8 p. **Rq 335.14(439)**
- Hadik János.** A földreformnovella tervezete és a gazdák. Bp. : Pátria ny. 1923. 4°. 16 p. **Rq 335.14(439)**
- Hajós Zoltán** (szerk.) Magyar mezőgazdaság. Bp. : Magyar nemzetgazdasági enciklopédia [1934.] 431 p. **84122**
- Halász Elemér.** Javaslatoak a munkanélküliség megszüntetése és a mezőgazdasági termelés átszervezése ügyében. Bp. : Szerző 1931. 45 p. **R 331.615(439)**
- Hank Olivér.** Mezőgazdasági politika. Debrecen : Tiszántúli Hírlap 1929. 144 p. **70480 és 70908**
I. Földbirtokpolitika. p. 11—22.
- Haushofer, Heinz.** Die Agrarreformen der österreichisch-ungarischen Nachfolgestaaten. München : Dresler 1929. 73 p. **70063**
- Horti József.** A mezőgazdasági válság 1920-tól napjainkig. Bp. : Béli 1932. 99 p. **79077**
A földbirtokreform. p. 36—37.
- Ihrig, Charles.** Le problème agricole en Hongrie. **4255**
= Nouvelle revue de Hongrie. Tome 49. 1933. p. 574—583.
- Keglevich Gyula.** Ma az önfegyelmzés legtöbbet használ. A magyar földbirtok nem lehet Csáky szalmája. Bp. : Pátria 1932. 20 p. **R 383.1(439)**
- Kemény, Georg.** Die Bodenreform in Ungarn. **1073**
= Der österreichische Volkswirt. Jg. 18. 1925/26. p. 586—589.

- Kenéz Béla.** Die Agrarreform in Ungarn. 72392
= *Sering.* Die agrarischen Umwälzungen im ausserrussischen Osteuropa. 1930. p. 255—275.
- Keresztényszociálista földmunkások országos szövetsége.** Hogyan lehet földhöz jutni? Eger :
Érseki liceumi ny. 1921. 15 p. R 380.318.1 »1921«
- Kiss Menyhért.** A magyar föld demokratizálása. 4467
= A Cél. 14. évf. 1924. p. 19—22.
- Kiss Sándor.** A földbirtokreform kérdéséhez. 39
= Köztelek. 30. évf. 1920. p. 17—18.
- Kolosváry Bálint.** Birtokreform és társadalom. 2450
= Társadalomtudomány. 5. évf. 1925. p. 49—55.
- Komlósi János.** Földreform és a jövő kultúrája. Szekszárd : Molnár ny. 1919. 24 p. R 380.318.1
- Komoróczy Iván.** A birtokreform. Nagykároly : Petőfi ny. [1918.] 23 p. R 383.1
- Konkoly-Thege Gyula.** Magyarország földbirtokviszonyai és a földbirtokreform. B e r n á t István
előszavával. Bp. : Hornyánszky 1925. 38 p. 5 t. R 383.136
- Konkoly-Thege Gyula.** Magyarország földbirtokviszonyai és a földbirtokreform. 39
= Köztelek. 35. évf. 1925. p. 1371—1374.
- Konkoly-Thege Gyula.** Magyarország földbirtokviszonyai és a földbirtokreform. 2487
= Magyar statisztikai szemle. 3. évf. 1925. p. 386—401.
- Koós Mihály.** Földreform és birtokpolitika. 2872
= Mezőgazdasági Közlöny. 3. évf. 1930. p. 121—132
- Koós Zoltán.** A földbirtokreform végrehajtásának pénzügyi lebonyolítása. 39
= Köztelek. 31. évf. 1921. p. 1151—1153.
- Kornfeld Móríc.** A földbirtokpolitika körül. 2698
= Magyar Szemle. 23. köt. 1935. p. 211—218.
- Kornfeld Móríc.** A földreform befejezése. 2698
= Magyar Szemle. 4. köt. 1928. p. 240—243.
- Lázár Andor.** Birtokreform. 4370
= Magyar Gazdák Szemléje. 25. évf. 1920. p. 16—17.
- Lázár Andor.** Gazdaságpolitikai tanulmányok. Bp. : Pfeifer [1921.] 88 p. R 383.1
Birtokreform. p. 5—18.
- Magyar földbirtok balkanizálása.** [1920.] 2. kiad. Kiadja : A népies irod. társ. Bp. : Hornyánszky
ny. 1921. 167 p. 48069 és 75951
- Magyar Közgazdasági Társaság** ankétje. A földbirtokreform. 3041
= Közgazdasági Szemle. 44. évf. 1920. p. 131—245.
- Magyarország. Omge.** A földreformnovella súlyos sérelmeinek összefoglalása. Bp. : Pátria 1923.
4°. 11 p. Rq 335.14(439)
- Mailáth József.** Die Agrarreform in der Praxis. Bp. : Benkő 1922. 48 p. R 335.14(439) és R 335.14 »1922«
- Mailáth József.** Birtokreform a gyakorlatban. Bp. : Benkő 1922. 45 p. R 335.14 és R 335.14 »1922«
- Mailáth József.** A földreform kritikája. 39
= Köztelek. 37. évf. 1927. p. 609—610.
- Mailáth József.** Időszerű agrárkérdésekről. 4370
= Magyar gazdák szemléje. 28. évf. 1923. p. 201—209.
- Mandi, Felix.** Die neue Siedlungsgesetzgebung in Ungarn verglichen mit der in Deutschland und
ihr Einfluss auf die landwirtschaftlichen Verhältnisse in Ungarn. Diss. Göttingen. Bp. :
Grill 1924. 139 p. 54739 és 55077

- Máté Imre.** A földbirtokreform eddigi eredményei. **4370**
= Magyar Gazdák Szemléje. 30. évf. 1925. p. 138—145.
- Máté Imre.** A magyar földbirtokreform. **62929**
= Hit- és nemzetvédelmi előadások. Bp.: Magyar Kálvin Szövetség 1926. p. 72—88.
- Matlekovits Sándor.** A földreform. **3441**
= Budapesti Szemle. 179. köt. 1919. p. 1—48.
- Matolcsy Mátyás.** Agrárpolitikai feladatok Magyarországon. [Bp.]: Soli deo gloria kiad. 1934. 154 p. **83923**
- Matolcsy Mátyás.** A telepítési kérdés. II. A földbirtokpolitika aktuális kérdései. **2698**
= Magyar Szemle. 18. köt. 1933. p. 135—141.
- Mattyasovszky Miklós.** Birtokpolitika. **1128**
= Néptanítók Lapja. 53. évf. 1920. 1—3. szám. p. 3—7.
- Mattyasovszky Miklós.** A földművelés közgazdaságtana. Agrárgazdaság és agrárpolitika. Bp.: Pátria 1927. 379 p. **62394**
II. Agrárpolitika. 1. A föld. p. 79—230.
- Mattyasovszky Miklós.** A földreform eredményei. **2872**
= Mezőgazdasági Közöny. 3. évf. 1930. p. 349—354.
- Medvigy Gábor.** A földreform akut problémáinak okai és orvoslásuk. Bp.: Budapesti Hírlap ny. **R 335.14(439)**
1928. 37 p.
- Mónus Illés.** A magyar agrárkérdés. **3359**
= Szocializmus. 23. évf. 1933. p. 9—15.
- Mónus Illés.** (összeáll.) Az agrárkérdés. I. Az 1930. évi [szociáldemokrata] pártgyűlés elé terjesztett agrárprogram. II. Anyaggyűjtemény. Belföldi és külföldi agrárprogramok és tervezetek. Bp.: Világosság [1930.] 95 p. **R 335.14(439)**
- Móricz Zsigmond.** Népszavazás a földreformról. Bp.: Pallas 1919. 47 p. **R 335.14(439)**
- Mutschenbacher Emil.** Bethlen István agrárpolitikája. **2698**
= Magyar Szemle. 22. köt. 1934. p. 174—184.
- Nagy Ferenc.** 5,000,000 magyar a golgotán. [Bp.]: Egyetemi ny. [1932.] 54 p. **78656**
Földreform. p. 15—20.
- Nagy Gyula.** A magyar földkérdés megoldása és a katolikus közterhek. **3891**
= Katolikus Szemle. 49. köt. 1935. p. 327—336.
- Németh József.** A földbirtokreformról. Bp.: Attila ny. 1922. 23 p. **R 335.14(439)**
- Nemzeti munkaterv.** A G ö m b ö s-kormány nemzeti munkaterve. Bp.: M. kir. állami ny. 1932. 32 p. **R 323(439) »193«**
VI. Mezőgazdaság és birtokpolitika. p. 21—22.
- Nemzeti munkaterv.** Hogy lehetne megvalósítani a nemzeti munkatervet. Bp.: Magyar nemzetpolitikai társ. 1932. 138 p. (A magy. nemzetpolitikai társ. kiadv. 3.) **80641**
VI. Mezőgazdaság és birtokpolitika. p. 98—112.
- Nemzeti munkaterv.** Der nationale Arbeitsplan der Regierung G ö m b ö s. Bp.: Pester Lloyd 1932. 32 p. **R 323(439) »193«**
VI. Landwirtschaft und Besitzpolitik. p. 21—22.
- Neubauer Ferenc.** A földbirtokreform liquidálása. **3041**
= Közgazdasági Szemle. 51. évf. 1927. p. 21—46.
- Neubauer Ferenc** (szerk.) A Magyarországi Kisbirtokos Szövetség előterjesztése a földbirtokreform ügyében B u z a Barna földművelésügyi miniszterhez. Kaposvár: Szabó ny. 1918. 21 p. **R 383.155**

- Országos magyar gazdasági egyesület.** A földreform eredményei. 1. B u d a y Barna. Szemle a földreform útján kiosztott területeken. 2. A reformföldök helyzete. (gyakorlati gazdák nyilatkozatai.) Bp. : Köztelek 1930. 40 p. **101501**
- Pikler J. Gyula.** Magyar földreform. Bp. : Galilei kör 1919. 80 p. **40208 és R 335.14(439)**
- Pikler J. Gyula.** A »saját« földre való jog. **x 511**
= Állam és polgár. 1. évf. 1935. p. 83—104.
- Ráth József.** A földreform pénzügyi megoldása. **39**
= Köztelek. 31. évf. 1921. p. 1156—1157.
- Ráth József.** Szociálista terv a földkérdés megoldására. **39**
= Köztelek. 41. évf. 1931. p. 1225—1226.
- Réthfalvy Jenő.** Földbirtokpolitika és a gazdasági felügyelőségek. **39**
= Köztelek. 31. évf. 1921. p. 935—936.
- Rumer, Willy.** Die Agrarreformen der Donau-Staaten. Eine agrarpolitische Untersuchung der Bodenreformen Österreichs, U n g a r n s, der Tschechoslowakei, Bulgariens, Rumäniens und Südslawiens in den Jahren 1917—1926. Innsbruck : Selbstverlag 1927. 170 p. **65117**
- Sallay Vince.** Néhány szó a földbirtokreform kérdéséről. Bp. : Pátria 1920. 15 p. **R 335.14**
- Sándor Béla.** A földreform végrehajtása. **39**
= Köztelek. 32. évf. 1922. p. 1174—1175.
- Schandl Károly.** Birtokpolitika és földreform Magyarországon. Bp. : Pallas 1927. 58 p. (M. kir. földművelésügyi minisztérium kiadványai, 3.) **64466**
- Schiller, Heinrich.** Die ungarische Agrarreform. **4945**
= Archiv für innere Kolonisation. Bd. 13. 1920/21. p. 482—484.
- Sebess Dénes.** Die Agrarreform in Ungarn und das am 7. XII. 1920 promulgierte Gesetz über die richtigere Verteilung des Grundbesitzes. Berlin : Gruyter 1921. 59 p. **9418**
- Senft Henrik.** Kis- és nagybirtok jelentősége a többtermelés terén a földbirtokreformmal kapcsolatban. **4370**
= Magyar Gazdák Szemléje. 28. évf. 1923. p. 314—322.
- Sós Aladár.** A földosztás kérdése. **x 511**
= Állam és polgár. 1. évf. 1935. p. 74—83.
- Stolte István Miklós.** Az ezeréves per. Földreform és telepítés. Bp. : »Politika« kiad. 1934. 23 p. **R 335.14(439)**
- Szabó Miklós.** Agrárpolitika. Prof. C z e t t l e r »Agrárpolitikája« alapján. **84122**
= Hajós Zoltán (szerk.) Magyar Mezőgazdaság. p. 355—362.
- Széchenyi Géza [és mások].** Hozzászólások a földreformnovellához. **39**
= Köztelek. 33. évf. 1923. p. 445—448 ; 867—869 ; 891—892.
- Szilágyi, Ladislav.** Le problème de la politique foncière hongroise. **4255**
= Nouvelle revue de Hongrie. Tome 47. 1932. p. 336—344.
- Tornai Lajos.** Birtokpolitikánk útjai és a földbirtokreform. **2450**
= Társadalomtudomány. 9. évf. 1929. p. 248—256.
- Tornay, G. H. v.** Die Bodenreform und ihre Wirkung auf die Entwicklung der ungarischen Landwirtschaft. Bp. : Benkő 1926. 109 p. 12 t. **61003 és 64549**
- Tóth Jenő.** Agrárpolitikai útmutató. Bp. : Pátria 1934. 145 p. **83399 és 83805**
- Új Földreformot! A magyarországi szociálista munkáspárt ideiglenes agrárprogramja.** Bp. : Magyarországi szociálista munkáspárt 1926. 48 p. **R 335.14(439)**
- Ujlaky Nagy Árpád.** Tervgazdálkodás. Őstermelésünk problémái. Bp. : Szerző 1934. 228 p. **83926 és 84890**

- Varga István.** A magyarországi birtokmegosztás egyenetlensége és a földbirtokreform. **3041**
= Közgazdasági Szemle. 50. évf. 1926. p. 25—35.
- Vass János.** Kultúrtermelés és takarékföld. A föld az élet. Agrárpolitikai koncepció. Bp. : Pátria
1932. 107 p. **79826 és 83449**
- Vitézi Rend kis kátéja.** [1922.] 5. kiad. Bp. : Országos Vitézi Szék 1934. 103 p.
R 929.71(439)Vitézi rend
- Vitézi Rend kis kátéja.** [1922.] 4. kiad. Bp. : Országos Vitézi Szék 1925. 56 p.
57111 és R 929.71(439)Vitézi rend
- Zakariás Béla.** Földbirtokpolitikánk multja és jelene. **42**
= Magyar Közigazgatás. 53. évf. 1935. 16. sz. p. 7—9 ; 17. sz. p. 5—7 ; 22. sz. p. 4—5 ; 26. sz. p. 4—7.
- Zelénski Róbert.** A földreformhoz. **39**
= Köztelek. 31. évf. 1921. p. 558—559.
- Zelénski Róbert.** Megint az úgynevezett földreformról. **39**
= Köztelek. 32. évf. 1922. p. 423—424.
- Zelénski Róbert.** Megint a földreform. **39**
= Köztelek. 41. évf. 1931. p. 737—738.
- Zentay Dezső.** A földbirtokreform, a magyarországi földbirtokviszonyok és a földbirtokreform
eredménye. **3359**
= Szocializmus. 17. évf. 1927. p. 122—127, 163—169, 207—211, 296—300.

a) Jog. — *Recht.*

- Csoór Lajos és Máté Imre** (szerk.) Az Országos Földbirtokrendező Bíróság elvi jelentőségű
határozatai. Bp. : Pátria 1922. 104 p. **50920**
- Magyarország. Omge.** A földbirtokreformnovella törvényjavaslata és a gazdák. Bp. : Pallas ny.
1923. 4°. 11 p. **Rq 335.14(439)**
- Magyarország. Törvények, rendeletek.** Bolettarendszer és az új mezőgazdasági rendeletek. Össze-
állította **K u r m a n n J. Károly**. Bp. : Szerző 1930. 76 p. **73719**
Szakértői díjszabás módosítása a birtokrendezés ügyében. p. 75—76.
- Magyarország. Törvények, rendeletek.** A földbirtok helyesebb megosztását szabályozó rendelkezé-
sekről szóló 1920. évi XXXVI. törvénycikk. Szerk. **N e u b a u e r Ferenc**. Bp. : Ordo
1922. VIII, 152 p. (Az Ordo törvénytára.) **55675**
- Magyarország. Törvények, rendeletek.** A földbirtokok ú. n. szocializálása folytán előállított tényle-
ges helyzet rendezéséről. A m. kir. minisztérium 2250/1920. M. E. sz. rendelete. Magyaráza-
tokkal ellátták **B o j á r István, K a t o n a Gábor és T e l e k György**. Előszót írta
M a y e r János. Bp. : Szerzők. 1920. 32 p. **R 383(439)**
- Magyarország.. Törvények, rendeletek.** A földbirtok reformtörvény a kapcsolatos törvényekkel és
rendeletekkel. Magyarázták **B á n d y Ferenc és R i d l y István**. Bp. : Tisza testv. 1923.
483 p. **50875**
- Magyarország. Törvények, rendeletek.** A földbirtok reformtörvény és novella. Összeállította
M á t é Imre és N e u b a u e r Ferenc. Bp. : Athenaeum 1924. 267 p. **55179**
- Magyarország. Törvények, rendeletek.** A földbirtokrendezés befejezése. A földbirtokrendezés
befejezése végett szükséges rendelkezésekről szóló 1928. évi XLI. törvénycikk és végre-
hajtási rendeletei. Összeállította és magyarázatokkal ellátta : **B á n d y Ferenc**. Bp. :
Tisza testv. 1929. 312, XLI p. **68305**
- Magyarország. Törvények, rendeletek.** A földbirtokrendezés során kiosztott földek ellenértékének
megállapítására és kezelésére vonatkozó rendeletek. Bp. : Állami ny. 1929. 400 p. **71029**

- Magyarország. Törvények, rendeletek.** Das ungarische Agrarreformgesetz. 4945
= Archiv für Innere Kolonisation. Bd. 13. 1920/21. p. 504—554.
- Móricz Zsigmond.** A földtörvény kiskatéja. Az 1919. XVIII. néptörvény magyarázata és utasítása a földműves nép földhöz juttatásáról. Bp. : Néplap 1919. 38 p. 41034
- Sebess Dénes.** Die Agrarreform in Ungarn und das am 7. XII. 1920 promulgierte Gesetz über die richtigere Verteilung des Grundbesitzes. Berlin : Gruyter 1921. 59 p. 9418

b) Birtokmegosztás — Grundbesitzverteilung.

- Éber Ernő.** Nagybirtok — kisbirtok. Bp. : Légrády 1930. 40 p. R 383.136(439)
- Fellner Frigyes.** A földbirtokmegosztás állami irányítása figyelemmel a magyar földbirtokviszonyokra. 85031
= Kenéz Béla (stb. szerk.) Ünnepi dolgozatok Navratil Ákos születésének 60-ik és egyetemi tanári kinevezésének 30-ik évfordulója alkalmából. Bp. : Gergely 1935. p. 110—125.
- Kallbrunner, Hermann.** Die Landwirtschaft der mitteleuropäischen Staaten. Wien : Spaeth & Linde 1929. 74 p. 101383
Die Größenverhältnisse des landwirtschaftlichen Besitzes. p. 31—35.
- Konkoly-Thege Gyula.** Magyarország földbirtokviszonyai és a földbirtokreform. Bernát István előszavával. Bp. : Hornyánszky ny. 1925. 38 p. 5 t. R 383.136
- Konkoly-Thege Gyula.** Magyarország földbirtokviszonyai és a földbirtokreform. 39
= Köztelek. 35. évf. 1925. p. 1371—1374.
- Konkoly-Thege Gyula.** Magyarország földbirtokviszonyai és a földbirtokreform. 2487
= Magyar statisztikai szemle. 3. évf. 1925. p. 386—401.
- League of nations. Internat. institute of agriculture.** Agricultural problems in their international aspect. Geneva : League of nations 1926. 662 p. (Internat. economic conference. V, 1927.)
II. Distribution on landed property and agricultural holdings. p. 311—410. 100786
- Magyarország. Központi statisztikai hivatal.** Magyarország földbirtokosai és földbérlői. (Gazdácím tár.) Bp. : Közp. stat. hiv. 1925. VIII, 628 p. K 3831/5 és 100256
- Móricz Miklós.** Magyarország nagybirtokosainak és népsűrűségének térképe. Bp. : Szerző 1935. 130×95 cm. T 134
- Sajóhelyi István.** Gazdaságaink nagyságmegosztása 1930-ban. 2487
= Magyar Statisztikai Szemle. 9. évf. 1931. p. 668—670.
- Ujlaky Nagy Árpád.** Tervgazdálkodás. Östermelésünk problémái. Bp. : Szerző 1934. 228 p. 83926 és 84890
Birtokmegosztás és földbirtokpolitika. p. 191—194.
- Varga István.** A magyarországi birtokmegosztás egyenetlenségei és a földbirtokreform. 3041
= Közgazdasági Szemle. 50. évf. 1926. p. 25—35.

c) Parcellázás. — Parzellierung.

- Dénes István.** A deszki parcellázás. 250 magyar család élet-halál harca. Bp. : »Forum« [1934.] 45 p. R 383.138.5(439.063) Deszk
- Dénes István.** A vezsenyi parcellázás. Magyar gazdacsaládok élet-halál harca. Bp. : »Forum« [1934.] 30 p. R 383.138.5(439.037) Vezseny
- Gaál Jenő.** A magyar birtokpolitika irányelvei. Bp. : Egyetemi ny. 1911. 69 p. 16303 és R 383.1(439)
Telepítés és parcellázás p. 41—49.

- Gaál Jenő.** A magyar társadalomtudományi egyesület által az 1910/11-ben tartott birtokpolitikai szaktanácskozmány előzményei, lefolyása és eredményei. Bp. Egyetemi ny. 1912. V, 679 p. 1 t. **36610**
Telepítés és parcellázás p. 542—549.
- Hunyady Ferenc (összeáll.)** A kisbirtokosok országos földhitelintézetének ötvenéves működése 1880—1929. Bp.: Légrády ny. 1930. 268 p. 1 t. **83055**
V. Az intézet parcellázási tevékenysége. p. 127—160.
- Kenéz Béla.** Nép és föld. Bp.: Grill 1917. XXIV, 476 p. **35957**
Birtokfeldarabolás és birtokdarabolás (parcellázás) p. 236—245.
- Magyarország. Törvényjavaslatok.** Törvényjavaslat a telepítésről és a birtokfeldarabolásról. Előadói tervezet. Bp.: Pallas 1903. 155 p. (Földműv. min. kiadv.) **16356 és 20602**
- Somló Béla.** A parcellázás és birtokpolitikai jelentősége Magyarországon. Bp.: Magyar Pénzügy 1931. 158 p. 6 t. **77552**

d) Tanyakérdés. — Tanyafrage.

- Buday György.** A szegedi tanya problémái. Szeged: Délmagyarországi hírlapny. 1930. 45 p. (Dolg. a m. k. Ferenc József tud. egyetem sajtótud. tanfolyamából, 1.) **75146**
- Erdei Ferenc.** A makói tanyarendszer. Szeged: Városi ny. 1933. 24 p. (Szegedi Alföldkutató bizotts. kv., IV, 13.) **R 302.2(439.018)**
- Gáspár Zoltán (stb.)** Tanyai ügyek. Ujságcikkek. Írták: — Major Miklós, Ádám László (stb.) Szeged: »Délmagyarország« 1930. 68 p. (Dolgozatok a m. k. Ferenc József tud. egyetem sajtótud. tanf.-ból, 2.) **74925**
- Gesztelyi Nagy László.** Az Alföld. Kecskemét: Első kecskeméti hírlapkiadó 1927. 39 p. **R 308(439.41)**
- Gesztelyi Nagy László.** A jövő magyar intelligencia és a tanyakérdés. (Függelékben több hozzászólás.) Szeged: »Studium« 1928. 41 p. (Bethlen Gábor kör kiadványai, 3.) **R 308(439.41)**
- Gesztelyi Nagy László.** Magyar földért magyar népért. Gazdaságpolitikai dolgozatok. Kecskemét: Petőfi könyvny. 1927. 216 p. **63148**
IV. Falu, Alföld, tanya. p. 124—166.
- Gesztelyi Nagy László.** Magyar tanya. [1926.] 2. kiad. Kalocsa: Árpád ny. 1928. 289 p. **66895 és 68121**
- Gesztelyi Nagy László.** A magyar tanyarendszer kialakulása. Kecskemét: Duna-tiszaközi mezőgazd. kamara 1926. 36 p. (Kiadványok, 4.) **60460 és R 383(439.41)(09)**
- Gesztelyi Nagy László.** A tanyavilág élete. Kecskemét: Első kecskeméti hírlapkiadó és nyomda 1930. 44 p. **R 302.21(439.41)**
- Gesztelyi Nagy László.** A tanyavilág élete II. Újabb adatok a magyar tanyakérdés megismeréséhez. A Magyar Társaság kiadása. Homok: Csernai ny. [193?]. 103 p. 2 t. **R 302.21(439)**
- Grábner Emil.** Hogyan lett Nyomorfalvából Gazdagfalva. Bp.: Pátria 1929. 147 p. **67912**
A tanyarendszer. p. 75—79.
- Kaán Károly.** Az Alföld problémája. Pécs: Dunántúl ny. 1929. 116 p. **71006 és 84820**
- Kiss István.** Adalék a magyar tanyakérdéshez a Csongrád-Bokrospart tanyai központ kialakulása alapján. Steinecker Ferenc előszavával. Csongrád: Csongrádbokrospartgyójai gazdaolvasókör 1929. 43 p. **R 302.21(439)**
- Kiss István.** A magyar tanyai közigazgatás. A tanyapolitika vázlata. Bp.: Egyetemi ny. 1932. 142 p. 3 t. (Magy. közigazgatástud. int., 9.) **80520**

- Krudy Mária.** A szegedi tanyarendszer kialakulása. Bp. : Athenaeum 1931. 26 p. 2 t. 77161
- Steinecker Ferenc.** Községpolitika. (A falu szociológiája.) 1—2. köt. Összeáll. Bernátsky Kornél & S á g h y Ferenc. Bp. : S á g h y—Vörösváry 1926—1930. 79647
[Könyomat.]
- Steinecker Ferenc.** Községpolitika. (A falu szociológiája.) Jegyezte és összeáll. H a r s á n y i Margit. Bp. : Közigazg. intézet 1934. 596 p. (Egyetemi jegyzet.) 83843
[Könyomat.]
- Szabó István.** A debreceni tanyarendszer kialakulása. Szeged : Városi ny. 1929. p. 214—244. (Különlenyomat a »Föld és ember«-ből 1929.) R 302.21(439.032)Debrecen
- Takács Imre.** Die wirtschaftlichen und sozialen Folgen der Wiederbesiedlung der ungarischen Tiefebene im 18. Jahrhundert. Tanyasiedlung. 2085
= Ungarische Jahrbücher. Bd. 13. 1933. p. 103—111.
- Vincze Lajos.** Tanyarendezés. 83583
= Az országrendezés mérnöki megvilágításban. Bp. 1933. p. 138—145.

e) Pénzügyi megoldás. — *Finanzielle Lösung.*

- Baross Gábor.** A földbirtokpolitikai törvény végrehajtásának pénzügyi lehetőségeiről. 4370
= Magyar Gazdák Szemléje. 27. évf. 1922. p. 141—147; 210—218.
- Értekeztet az Országos Földbirtokrendező Bíróságnál.** A földreform és a hitelkérdés. 39
= Köztelek. 31. évf. 1921. p. 1027—1029.
- Fellner Frigyes.** A földbirtokreform financírozása Magyarországon. 3441
= Budapesti Szemle. 211. köt. 1928. p. 249—267.
- Földes Mór.** Tájékoztató füzet a megváltást szenvedő birtokosok részére. Bp. : Kertész 1929. XV, 51 p. (Gazdák orsz. propaganda szöv.) 68983
- Glaser Géza és M a r c s á n y Kálmán.** A földreform és a hitelkérdés. 39
= Köztelek. 31. évf. 1921. p. 1105—1106.
- Koós Zoltán.** A földbirtokreform végrehajtásának pénzügyi lebonyolítása. 39
= Köztelek. 31. évf. 1921. p. 1151—1153.
- Lázár Andor.** Gazdaságpolitikai tanulmányok. Bp. : Pfeifer [1921.] 88 p. R 383.1
A birtokreform az államháztartás szempontjából. p. 19—31.
- Magyarország. Törvények, rendeletek.** A földbirtokrendezés során kiosztott földek ellenértékének megállapítására és kezelésére vonatkozó rendeletek. Bp. : Állami ny. 1929. 400 p. 71029
- Münnich Sándor.** Az ingatlanok vagyonszármazásának keresztülvitele. 39
= Köztelek. 31. évf. 1922. p. 138—139.
- Ráth József.** A földreform pénzügyi megoldása. 39
= Köztelek. 31. évf. 1921. p. 1156—1157.

Ausztria. — Österreich.

- Ausztria. Törvények, rendeletek.** Das österreichische Agrarrecht. Bd. 1. Hg. v. Karl H a a g e r. Wien : Staatsdr. 1929. (Handausgabe österr. Gesetze u. Verordnungen, 215/1.) Bd. 1. : Landwirtschaftsrecht, XXXIV, 1380 p. 70918
- Baade, Fritz.** Les programmes agraires des parti ouvriers en Autriche, en Angleterre et en Allemagne. 2537
= Revue internationale du travail. Vol. 19. 1925. p. 693—717.
- Breitenfeld, Walter.** Die agrarische Bodenreform in Österreich. Wien : Tipogr. Anst. 1925. 32 p. 63658

- Deutsch-Österreichische Arbeitsgemeinschaft.** Deutsch-Österreichische Agrarfragen. Referate u. Berichte. Berlin : Parey 1930. VIII, 162 p. (Berichte über Landwirtschaft, N. F. 20.) 79984
- Haager, Karl.** Die agrarwirtschaftlichen und agrarrechtlichen Verhältnisse der österreichischen Landwirtschaft. 79984
= Deutsch-Österreichische Agrarfragen. 1930. p. 16—30.
- Haager, Karl.** Die Entwicklung der bodenpolitischen Rechtsordnung in Österreich. 79984
= Deutsch-Österreichische Agrarfragen. 1930. p. 90—99.
- Haager, Karl.** Wege und Ziele der landwirtschaftlichen Besitzfestigung in Österreich. 79984
= Deutsch-Österreichische Agrarfragen. 1930. p. 110—112.
- Hennet, Leopold.** Die Entwicklung der österreichischen Landwirtschaft seit 1918. 79984
= Deutsch-Österreichische Agrarfragen. 1930. p. 1—15.
- Kallbrunner, Hermann.** Die Agrarreform des Burgenlandes. 1073
= Der österreichische Volkswirt. Jg. 21. 1928/29. p. 879—881.
- Kallbrunner, Hermann.** Die Agrarreformen in Österreich, Deutschland, Schweiz, Tschechoslowakei, Polen und Ungarn. 101383
= Kallbrunner, Die Landwirtschaft der mitteleuropäischen Staaten. 1929. p. 51—56.
- Kallbrunner, Hermann.** Erfahrungen der Wiederbesiedlung und Bodenreform. 1073
= Der österreichische Volkswirt. Jg. 23. 1930/31. p. 1238—1241.
- Kallbrunner, Hermann.** Die Verkleinerung des Grossgrundbesitzes in Österreich. 1073
= Der österreichische Volkswirt. Jg. 24. 1931/32. p. 387—389.
- Reinagl, Leopold.** Fünf Fragen der österreichischen Bodenreform. Eine weltwirtschaftlich-gültige Erprobung der gemeinnützigen Innenbesiedlung. Wien : Perles 1928. 62 p. 65448
- Rumer, Willy.** Die Agrarreformen der Donau-Staaten. Eine agrarpolitische Untersuchung der Bodenreformen Österreichs, Ungarn, der Tschechoslowakei, Bulgariens, Rumäniens und Südslawiens in den Jahren 1917—1926. Innsbruck : Selbstverlag 1927. 170 p. 65117
- Zessner-Spitzenberg, Hans Karl.** Das österreichische Agrarrecht. Für Studium u. Praxis im Grundriss systematisch dargestellt samt Rechtsquellenverzeichnis. Wien : Agrarverl. 1930. XVI, 384 p. 76809

Csehszlovákia. — Tschechoslowakei.

- Aspects sociaux, Les, de la réforme agraire en Tchécoslovaquie.** 2537
= Revue internationale du travail. Vol. 12. 1925. p. 49—69, 238—258.
- Brdlik, Vladislav. (red.)** Agriculture. Paris : Bossard 1928. XLVII, 882 p. (Encyclopédie tchécoslovaque.) 67225
- Csehszlovákia. Törvények, rendeletek.** Die Bodengesetze der tschechoslowakischen Republik. Reichenberg : Stiepel 1921. 239 p. (Stiepels Gesetz-Sammlung, 7.) 49216
- Detektor.** Die tschechoslowakische Bodenreform eine mitteleuropäische Gefahr. Wien : Verl. »Die neue Wirtschaft«. 1925. 63 p. P 335.14(437.1)
- Flöter, Wilhelm.** Die Bodenreform in der Tschechoslowakischen Republik. 72392
= *Sering*. Die agrarischen Umwälzungen im ausserrussischen Osteuropa. 1930. p. 205—239.
- Guttman, W.** Die Bodenreform wie sie nicht sein soll. Prag : Rivnac [1922.] 73 p. 54204
- Jaross Andor.** Csehszlovák maradékbirtokok a köztársaság magyar etnikumában. 2617
= Magyar Kisebbség. 11. évf. 1932. p. 595—600.
- Kaiser, Martin.** Die tschechoslowakische Agrarreform als Rechtsproblem. Lpzg : Noske 1931. VIII, 111 p. (Abhandl. des Inst. f. Politik, ausländisches öffentliches Recht und Völkerrecht an der Univ. Leipzig, 19.) 78081

- Kallbrunner, Hermann.** Die Agrarreformen in Österreich, Deutschland, Schweiz, Tschechoslowakei, Polen und Ungarn. 101383
= Kallbrunner. Die Landwirtschaft der mitteleuropäischen Staaten. 1929. p. 51—56.
- Laeuen, Harald.** Tschechische Bodenpolitik. Berlin : Schwarz 1930. 195 p. 1 t. (Der Nahe Osten.) 75944
- Laeuen, Harry.** Der böhmische Adel und die Bodenreform in der Tschechei. 4647
= Deutsche Rundschau. Bd. 199. 1924. p. 200—208.
- Laeuen, Harry.** Die tschechoslowakische Bodenreform als Nationalitätenproblem. 4691
= Preussische Jahrbücher. Bd. 195. 1924. p. 215—227.
- Lothring, Hermann.** Die Neuregelung der Grundbesitzverteilung in der tschechoslowakischen Republik. 4945
= Archiv für innere Kolonisation. Bd. 13. 1920/21. p. 7—31.
- Nagy Sándor.** H o d z s a és a földbirtokreform. 2617
= Magyar Kisebbség. 3. évf. 1924. p. 224—225.
- Pavel, Antonin.** Public guidance in land utilization in Czechoslovakia. 3057
= Annals of the American Academy of Political and Social Science. Vol. 150. 1930. p. 262—272.
- Pekar, Josef.** Irrtümer und Gefahren der Bodenreform. Übers. v. Eugen Czernin. Prag : Lerche [1923.] 103 p. 55720
- Rádl, Emanuel.** Der Kampf zwischen Tschechen und Deutschen. Übers. v. Richard Brandeis. Reichenberg : Stiepel 1928. IV, 208 p. 67316
Die Bodenreform. p. 149—155.
- Seton-Watson, R. W. (red.)** Slovakia then and now. A political survey. By many slovak authors. London : Allen & Unwin 1931. [14], 356 p. 34 t. 78335
Ch. XXI. Stefan Jansák. The land question in Slovakia. p. 296—330.
- Steier Lajos.** Ungarns Vergewaltigung. Oberungarn unter tschechischer Herrschaft. Zürich : Amalthea-Verl. 1928. XXXII, 1007 p. 28 t. 84633 és 67251
I. Teil. 7. Kap. Bodenreform, Landwirtschaft [etc.] p. 453—533.
- Strauss, Emil.** Die tschechoslowakische Bodenreform. 2600
= Gesellschaft. Jg. 2. Bd. 1. 1925. p. 47—58.
- Street, C. J. C.** Slovakia past and present. London : King 1928. 64 p. R 308(439.31)
VI. Land Reform p. 56—61.
- Sztehlo Zoltán.** A cseh földbirtoktörvény főbb rendelkezései. 39
= Köztelek. 31. évf. 1921. p. 585—586.
- Tarján Ödön.** A csehszlovák agrárreform számadataiból. 2617
= Magyar Kisebbség. 9. évf. 1930. p. 240—245.
- Tarján Ödön.** Der Weg der Tschechoslowakei und die ungarische Minderheit. [1934.] 84 p. 5 t. R 323.1(437)(=1)
VII. Bodenreform. p. 58—66.
- Turnor, Christopher.** Landreform in Czecho-Slovakia. 3998
= Contemporary review. Vol. 130. 1926. p. 715—726.
- Wiehen, Josef.** Die Bodenreform der Tschechoslowakischen Republik. Berlin : Verl. f. Sozialwissenschaft 1924. 87 p. 57002
- Worliczek, Camillo.** Die tschechoslowakische Bodenreform. 1416
= Magazin der Wirtschaft. Jg. 5. 1929. p. 383—387.

Jugoszlávia. — Jugoslawien.

- Bélicth, Radmilo.** La propriété foncière en Yougoslavie. Paris : Bossuet 1930. IV, 292 p. A 49.97/152
- Berkes József.** A jugoszláv agrárreform és a magyar kisebbség. 2617
= Magyar Kisebbség. 7. évf. 1928. p. 362—364.

- Berkes József.** A jugoszláv agrárreform és a magyar kisebbség. 2698
= Magyar Szemle. 3. köt. 1928. p. 48—53.
- Dammang, Andreas.** Die deutsche Landwirtschaft im Banat und in der Batschka. München : Reinhardt 1931. 198 [32] p. (Schriften d. Dtschen Akad, 1.) 76646
- Decaris, A.** Die Agrarfrage Dalmatiens. Diss. Basel : 1928. 86 p. A 49.38/181
- Franges, Otto.** Die Auswirkungen der Agrarreform in den Südostländern Europas. 101383
= Kallbrunner. Die Landwirtschaft der mitteleuropäischen Staaten. 1929. p. 57—63.
- Fritscher, Ludwig.** Agrarverfassung und agrarische Umwälzung in Jugoslawien. 72392
= Sering. Die agrarischen Umwälzungen im ausserrussischen Osteuropa. 1930. p. 276—340.
- Hollmann, A. H.** Agrarverfassung und Landwirtschaft Jugoslawiens. Berlin : Parey 1931. 137 p. (Berichte über Landwirtschaft, neue Folge. Sonderheft, 30.) A 49.38/205
III. Agrarverfassung und Agrarreform. p. 28—66.
- Holzmann, Hugo.** Die Agrarreform in Südslavien. 1073
= Der österreichische Volkswirt. Jg. 23. 1930/31. p. 1167—1169.
- Ivšić, Milan.** Les problèmes agraires en Yougoslavie. Préface par Victor B o r e t. Paris : Rousseau 1926. IX, 376 p. A 49.38/187
- Jugoszlávia. Törvények, rendeletek.** Das Gesetz über die Liquidierung der Agrarreform auf den Grossgrundbesitzen in Jugoslawien v. 19. VI. 1931. & v. 24. VI. 1933 samt Durchführungsvorschrift v. 8. VIII. 1933. Übers. v. Hugo H o l z m a n n. Zagreb : Selbstverl. d. Übersetzers 1933. 54 p. P 383.155(497.1)
- Matl, Josef.** Die Agrarreform in Jugoslawien. Berlin : Sack 1927. 137 p. (Osteuropa-Institut in Breslau : Quellen u. Studien, 8.) 67965
- Németh József.** Jugoszlávia birtokreformja és mezőgazdasága. 2872
= Mezőgazdasági Közlöny. 4. évf. 1931. p. 217—229.
- Prokopy Imre.** A jugoszláv agrárreform. Lugoj : Husvéth és Hoffer 1933. 78 p. (Különlenyomat a »Magyar Kisebbség« 1933. évf.-ból.) A 49.38/226 és R 383.155(497.1)
- Prokopy Imre.** A jugoszláv agrárreform. 2617
= Magyar Kisebbség. 12. évf. 1933. p. 216—222, 251—261, 295—306, 343—354, 391—397, 423—432, 466—472, 501—508, 538—541.
- Vajdasági.** Széljegyzetek az S. H. S. állam agrárreform-politikájához. 2617
= Magyar Kisebbség. 3. évf. 1924. p. 730—736.

Rumánia. — Rumänien.

- Baumberger-Deimling, H.** Die agrarische Umwälzung in Grossrumänien. 72392
= Sering. Die agrarischen Umwälzungen im ausserrussischen Osteuropa. 1930. p. 341—395.
- Bartin, Étienne.** (etc) La réforme agraire roumaine et les ressortissants hongrois devant la Société des Nations. Par —, André P r u d h o m m e & Maurice P i c a r d. Paris : Godde 1927. p. 844—927. (Du Journal du droit internat.) 64126
- Bethlen György.** Statisztikai adatok az erdélyi agrárreformról. 2617
= Magyar Kisebbség. 3. évf. 1924. p. 255—260.
- Borcaru, Valeriu.** La réforme agraire en Roumanie. Paris : Gamber 1928. 94 p. A 49.38/178
- Dammang, Andreas.** Die deutsche Landwirtschaft im Banat und in der Batschka. München : Reinhardt 1931. 198, [32] p. (Schriften d. Deutschen Akademie, 1.) 76646
- Deák Ferenc.** The Hungarian—Rumanian land dispute. A study of Hungarian property rights in Transylvania under the treaty of Trianon. Introd. by George W. W i c k e r s h a m. New York : Columbia Univers. 1928. XIII, 272 p. 66654 és 67513

- Deseő Antal.** A román agrárreform. 4370
= Magyar Gazdák Szemléje. 32. évf. 1927. p. 467—471..
- Dobrin, Caius Jean.** Les optants hongrois et la réforme agraire roumaine. Paris : Pedone 1929. 249 p. 75815
- Dragomir, Sylvius.** The ethnical minorities in Transylvania. Geneva : Sonor pr. co. 1927. 131 p. 1 t. 74055
VII. The agrarian reform in Transylvania. p. 101—125.
- Erdélyi román földbirtoktörvények.** Bp. : Népies irodalmi társ. 1921. 71 p. 48066
- Fleischmann, Max.** Zum ungarisch-rumänischen Optantenstreite. 2713
= Zeitschrift für Ostrecht. Jg. 2. 1928. p. 273—287.
- Gorni, Olindo.** La réforme foncière en Roumanie. 2537
= Revue internationale du travail. Vol. 22. 1930. p. 466—503.
- Hopkinson, Alfred.** Die Rechte ungarischer Staatsangehöriger in Bezug auf Grundeigentum in den früher ungarischen, jetzt zu Rumänien gehörenden Gebieten. 2713
= Zeitschrift für Ostrecht. Jg. 1. 1927. p. 1303—1309.
- Jancsó Benedek.** Az agronómokról és viselt dolgaikról. 2698
= Magyar Szemle. 2. köt. 1928. p. 349—353.
- Juvara, D.** Le problème du crédit agricole en Roumanie. Thèse. Paris : Duchemin 1928. 280 p. 68571
Chapitre premier, 2. La réforme agraire et la répartition du sol. p. 18—26.
- Kaufmann, Erich.** Der ungarisch-rumänische Streit über die rumänische Agrarreform vor dem Völkerbundsrate. 2713
= Zeitschrift für Ostrecht. Jg. 1. 1927. p. 1243—1261.
- Ladihay György.** Az erdélyi agrártörvény és végrehajtása. 2698
= Magyar Szemle. 4. köt. 1928. p. 151—157.
- Lapradelle, A.** Gutachten betr. die Agrarreformsache der ungarischen Staatsangehörigen vor dem Rumänisch-ungarischen Gemischten Schiedsgericht. 2713
= Zeitschrift für Ostrecht. Jg. 1. 1927. p. 1262—1303.
- League of nations.** Agrarian reform in Roumania and the case of the Hungarian optants in Transylvania before the League of nations. Paris : Imp. du Palais 1927. XIV, 320 p. 65555
- Limburg.** Gutachten über die Stellung eines ungarischen Optanten in Transsylvanien mit Rücksicht auf die rumänische Agrarreform. 2713
= Zeitschrift für Ostrecht. Jg. 1. 1927. p. 1310—1334.
- Magyarország. Hungarian-Sicilian society.** The grievances of the Hungarian minority in Roumania. Bp. : Patria 1922. 128 p. 55686
XI. A) The injurious measures of roumanian landownership law. p. 119—123.
- Magyarország. Ligue pour la protection des minorités nationales.** Mémoire au sujet de la réforme agraire de Roumanie. Bp. : Hornyánszky 1921. 187 p. 49781
- Magyar-székely egyesület.** A romániai magyar kisebbség sérelmei. (1919—22.) Bp. : Sajtó kiad. 1922. 122 p. 50923
XI. A) A román birtoktörvény sérelmes intézkedései. p. 100—103.
- Markó Jenő.** A nemzetek és a magyar-román optáns per. Bp. : Grill 1928. 64 p. 65466
- Matheovits Ferenc.** A magyar-román birtokper. Szerényi József br. előszavával. Bp. : Grill 1929. 272. p. (A pécsi m. k. Erzsébet tud. egy. nemzetközi jogi intézetének kiadv., 7.) 68553
- Mitrany, David.** The land and the peasant in Rumania. The war and agrarian reform (1917—21.) London : Milford 1930. XXXIV, 627 p. 73534
- Móricz Miklós.** Az erdélyi föld sorsa. Az 1921. évi román földreform. Bp. : Erdélyi férfiak egyes. 1932. 216 p. (Erdélyi férfiak egyes. Jancsó Benedek társ. könyvei, 2.) x 2097/2 és K 3831/1

- Nikolits Dániel.** Reflexiók az agrárreform végrehajtásához. **2617**
= Magyar Kisebbség. 3. évf. 1924. p. 198—210.
- Oberding József György.** Az erdélyi agrárreform. Kolozsvár: Minerva 1930. 104 p. **74502**
- Petrasco, N. N.** La réforme agraire roumaine et les réclamations hongroises. Préf. par Albert W a h l. Bucuresti: Tip. »Bucovina« 1931. 148 p. **76988**
- Pistiner, Jakob.** Agrarreform und Agrarkrise. Zu den Bauernunruhen in Rumänien. **2600**
= Gesellschaft. Jg. 7. Bd. 2. 1930. p. 441—445.
- Razmirítza, N.** Essai d'économie roumaine moderne 1831—1931. Paris: Librairie générale de droit et de jurisprudence 1932. VIII, 411 p. **A 49.38/208**
Livre premier, chapitre II. La réforme agraire de 1918: mesures législatives et son application. Aperçu critique de ses conséquences. p. 34—50.
- Rommenhoeller, C. G.** La Grande-Roumanie. La Haye: Nijhoff 1926. VIII, 634 p. **60217**
VII. La réforme agraire. p. 164—202.
- Rumánia. Törvények, rendeletek.** Die Durchführungsverordnung zum Agrargesetz für Siebenbürgen, das Banat, das Kreisch- und Marmaroschgebiet. Übers. v. Wilhelm Klein. Hermannstadt: Kraft 1921. 90 p. **50399**
- Schiffer, Eugen.** Gutachten zum ungarisch-rumänischen Streit. **2713**
= Zeitschrift für Ostrecht. Jg. 2. 1928. p. 288—298.
- Schücking Walther.** Gutachten zum ungarisch-rumänischen Agrarreformstreit. **2713**
= Zeitschrift für Ostrecht. Jg. 2. 1928. p. 161—177.
- Sebess Dénes.** Die Agrarpolitik Neu-Rumäniens in Siebenbürgen. Berlin: Gruyter 1921. 178 p. **62755**
- Sebess Dénes.** Landownership policy of new Roumania in Transylvania. Bp.: Hornyánszky 1921. 187 p. **62886**
- Sebess Dénes.** Új Románia földbirtokpolitikája Erdélyben. Bp.: Népies irod. társ. 1921. 187 p. **48950**
- Szabó [Lajos].** Die Agrarverhältnisse in Siebenbürgen. Berlin: Ebering 1928. VIII, 161 p. 1 t. **66744**
- Szász Zsombor.** Erdély Romániában. Népkisebbségi tanulmány. Bp.: Grill 1927. 367 p. **62397**
IX. Az agrárreform. p. 129—151.
- Szász Zsombor.** The minorities in Roumanian Transylvania. London: Richards pr. 1927. 414 p. **62407**
IX. The agrarian reform. p. 153—175.
- Szövérdy Z.** Milyen az erdélyi agrárreform valóságban? **2698**
= Magyar Szemle. 2. köt. 1928. p. 345—348.
- Vallotton, James.** Die juristische Auffassung des Dreierkomitees des Völkerbundes unter dem Vorsitz Sir Austin C h a m b e r l a i n's über den rumänisch-ungarischen Streit und seine Tragweite im Völkerrecht. **2713**
= Zeitschrift für Ostrecht. Jg. 1. 1927. p. 1217—1233.
- Vallotton, James.** Zum Verhältnis der Liquidation zur Agrarreform. **2713**
= Zeitschrift für Ostrecht. Jg. 1. 1927. p. 340—346.

Bulgária. — Bulgarien.

- Botuscharoff, Bojan.** Zum bulgarischen Bodenreformgesetz. **3410**
= Jahrbuch der Bodenreform. Jg. 18. 1922. p. 254—255.
- Bulgária. Törvények, rendeletek.** Das neue bulgarische Bodenrecht. Das Arbeits-Landgesetz vom 9. V. 1921. **3410**
= Jahrbuch der Bodenreform. Jg. 18. 1922. p. 232—244.

- Buske, Ernst.** Die Agrarreform in Bulgarien. **72392**
= *Sering*. Die agrarischen Umwälzungen im ausserrussischen Osteuropa. 1930. p. 396—446.
- Daskaloff, Raïko.** Beweggründe zum Gesetz für den Arbeitsland-Besitz in Bulgarien. **3410**
= Jahrbuch der Bodenreform. Jg. 18. 1922. p. 129—141.
- Dolinski, N. W.** Über den Zusammenhang der Bevölkerungsvermehrung und der Intensität der Landwirtschaft in Bulgarien. **3050**
= Archiv für Sozialwissenschaft und Sozialpolitik. Bd. 63. 1930. p. 608—624.
- Hartwich, Carl.** Bulgarisches Gesetz über das zulässige Arbeitsgrundeigentum. **4945**
= Archiv für innere Kolonisation. Jg. 14. 1921/22. p. 320—326.
- Peyeff, Christo.** Agrarverfassung und Agrarpolitik in Bulgarien. Diss. Berlin : 1926. 100 p. 2 t. **A 49.38/180**
- Rumer, Willy.** Die Agrarreformen der Donau-Staaten. Eine agrarpolitische Untersuchung der Bodenreformen Österreichs, Ungarns, der Tschechoslowakei, Bulgariens, Rumäniens und Südslawiens in den Jahren 1917—1926. Innsbruck : Selbstverlag 1927. 170 p. **65117**
- Telbisz Károly.** A bolgár törvények a földreformról és a kötelező állami közmunkáról. **4370**
= Magyar Gazdák Szemléje. 28. évf. 1923. p. 309—314.

N é m e t o r s z á g . — D e u t s c h l a n d .

- Albrecht, Otto.** Bodenreform-Gesetz. **x 2136**
= Die Gemeinde. Jg. 3. 1926. p. 771—777.
- Baade, Fritz.** Les programmes agraires des partis ouvriers en Autriche, en Angleterre, et en Allemagne. **2537**
= Revue internationale du travail. Vol. 19. 1925. p. 693—717.
- Backhaus.** Agrarreform. Berlin : Parey 1919. 64 p. **P 383.138(43)**
- Bauer-Mängelberg, Käthe.** Agrarpolitik in Theorie, Geschichte und aktueller Problematik. Lpzg : Teubner 1931. VIII, 248 p. **75786**
- Berlin. Schutzverband für deutschen Grundbesitz.** Kundgebung gegen die Entrechtung des Privateigentums im Grund und Boden. Berlin : Schutzverband für deutschen Grundbesitz 1927. 41 p. **P 383.13(43)**
- Boldt.** Der Entwurf eines Bodenreformgesetzes und die Bauboden-Preise. **3410**
= Jahrbuch der Bodenreform. Jg. 22. 1926. p. 89—95.
- Bonne, Georg.** Die Bodenbesitzreform. München : Reinhardt 1924. 82 p. **55051**
- Bornhak, Conrad.** Grundriss des deutschen Landwirtschaftsrechtes. Lpzg : Deichert 1921. IV, 140 p. **49157**
- Bovenschen, H.** Das Kieler Agrarprogramm der Sozialdemokratischen Partei Deutschlands. Berlin : Schutzverband für deutschen Grundbesitz 1928. 68 p. **P 335.16(43)**
- Bovenschen, H.** Was will die Bodenreform? Danzig : Flugschriftenverl. 1930. 72 p. **P 335.14(43)**
- Damaschke, Adolf.** Die Bedeutung der Bodenreform für die Träger der deutschen Arbeit. Berlin : Deutscher Bankbeamten-Verl. 1927. 20 p. (Schriften des Deutschen Bankbeamten Vereins, 19.) **P 335.14(43)**
- Damaschke, Adolf.** Bodenreform und Landwirtschaft. Berlin : Hobbing 1933. 64 p. **P 383.155(43)**
- Damaschke, Adolf.** Deutsche Bodenreform. Arbeit und Aufgaben. Berlin : Mann 1927. 32 p. **P 335.14(43)**
- Damaschke, Adolf.** Deutsche Bodenreform. Lpzg : Reclam 1929. 80 p. **74323**

- Damaschke, Adolf.** Landwirtschaft und Bodenreform. 3410
= Jahrbuch der Bodenreform. Jg. 20. 1924. p. 193—218.
- Damaschke Adolf.** Um das Bodenreform-Gesetz. 3410
= Jahrbuch der Bodenreform. Jg. 22. 1926. p. 65—86.
- Damaschke, Adolf.** Vom Weg der deutschen Bodenreform nach 1918. 3410
= Jahrbuch der Bodenreform. Jg. 31. 1935. p. 1—62.
- Damaschke, Adolf und Heinrich E r m a n.** Richtlinien des deutschen Bodenrechts der Akademie für Deutsches Recht überreicht vom Bunde deutscher Bodenreformer. 3410
= Jahrbuch der Bodenreform. Jg. 30. 1934. p. 1—24.
- Dietze, C.** Agrarpolitik im Deutschen Reich Anfang 1933 bis Mitte 1934. 3051
= Jahrbücher für Nationalökonomie und Statistik. Bd. 140. 1934. p. 427—459.
- Drescher, Leo.** Der Grund und Boden in der gegenwärtigen Agrarverfassung Thüringens. Jena : Fischer 1929. VII, 94 p. 2 t. (Abhandl. d. wirtschaftswissenschaftl. Seminars zu Jena, 19.) 69547
- Erman, Heinrich.** Die Bodenreform in der Reichsverfassung. Berlin : Hobbing 1930. 40 p. 72955
- Fischer, W. Ernst.** Bodenunrecht und neues Recht. Dresden : Verl. Aus- u. Fortbildung 1926. 102 p. (Vom deutschen Boden und Wohnen, 1.) 61291
- Fuchs, Carl Johannes.** Deutsche Agrarpolitik vor und nach dem Kriege. [1902.] 3. Aufl. Stuttg. : Kohlhammer 1927. IX, 106 p. [Titel d. 1. Aufl. : Grundprobleme der deutschen Agrarpolitik in der Gegenwart.] 64064
- Hölzl, Joseph.** Die Zwangsenteignung von Grundeigentum in Bayern nach der Ministerial bekanntmachung v. 23. XII. 1918 unter bes. Berücks. d. Frage d. Rechtsgültigkeit dieser Ministerialbekanntmachung. Diss. Erlangen 1929. 39 p. 72803
- Humar, Josef.** Zentrum und Bodenreform. Berlin : Verlagsanstalt des deutschen Hausbesitzes 1929. 30 p. P 329(43)31
- Jacobs, Ferdinand.** Bauer und Bodenreform. Berlin : Parey 1929. 77 p. (Deutsches Bauerntum, 1.) 69822
- Kallbrunner, Hermann.** Die Agrarreformen in Österreich, Deutschland, Schweiz, Tschechoslowakei, Polen und Ungarn. 101383
= Kallbrunner. Die Landwirtschaft der mitteleuropäischen Staaten. 1929. p. 51—56.
- Kerék Mihály.** A nagybirtok sorsa Németségben. 2698
= Magyar Szemle. 24. köt. 1935. p. 37—46.
- Krüger.** Die Bodenreform in der Gesetzgebung. 3410
= Jahrbuch der Bodenreform. Jg. 16. 1920. p. 145—158.
- Liertz.** Hypothekarreform und Bodenreform. 3410
= Jahrbuch der Bodenreform. Jg. 22. 1926. p. 1—20.
- Meyer, Lothar.** Möglichkeiten und Unmöglichkeiten in der Agrarpolitik. Berlin : Deutscher Schriftenverl. 1929. 47 p. 74706
- Nell-Breuning, Oswald.** Die Kirche und die deutsche Bodenreform. M. Gladbach : Volksvereins-Verl. 1928. 20 p. P 335.14(43) : 261
- Nell-Breuning, Oswald.** Mobilisierung des Bodens? 4644
= Stimmen der Zeit. Bd. 117. 1929. p. 210—219.
- Németség. Schutzverband für deutschen Grundbesitz.** Kundgebung gegen die Bodenreform-Bestrebungen im Reiche und zum preussischen Städtebau Gesetzentwurf. Berlin : Schutzverband für deutschen Grundbesitz 1926. 34 p. P 335.14(43) és P 335.14(431)
- Németség. Törvényjavaslatok.** Der Bodenreformgesetzentwurf im Reichstag. Berlin : Zentralverband deutscher Haus- u. Grundbesitzvereine 1925. 32 p. P 335.14(43)

- Noack, Victor.** Das Reichsbodenreformgesetz. 587
= Soziale Praxis. Jg. 35. 1926. p. 1074—1078.
- Onnasch, F.** Bodenreform und Arbeitslosigkeit. 3410
= Jahrbuch der Bodenreform. Jg. 16. 1920. p. 193—199.
- Pesl, Ludwig.** Nationalsozialismus und Bodenreform. Berlin : Stilke 1932. 41 p. P 335.14(43)
- Pesl, Ludwig.** Grundbesitz und Volksernährung. Über Besitzverteilung, Bodenrecht, Siedlung u. andere Fragen d. Agrarpolitik. Berlin : Stilke 1929. 200 p. 69837
- Rosenberg.** Einiges über soziale Verwendung vom Kirchenland. 3410
= Jahrbuch der Bodenreform. Jg. 22. 1926. p. 20—27.
- Sack, Oswin.** Einige Grundfragen der Wohn- und Siedlungswirtschaft. Lpzg : Rabestock [1927.] 25 p. P 383.16
- Sartorius, O.** Bodenreformgesetz und Städtebaugesetz. 1234
= Deutsche Wirtschafts-Zeitung. Jg. 23. 1926. p. 903—905, 928—930.
- Skalweit, August.** Agrarpolitik. Berlin : Gruyter 1923. X, 427 p. (Handbuch der Wirtschafts- und Sozialwissenschaften, 17.) 54953
- Trautwein, R.** Welche Stellung nehmen die Baugenossenschaften zur Bodenreform ein? 619
= Zeitschrift für Wohnungswesen. Jg. 26. 1928. p. 167—170.
- Treffert, D.** Die deutschen Bodenreformer. 619
= Zeitschrift für Wohnungswesen. Jg. 26. 1928. p. 313—316.
- Wagenbach, Josef.** Deutscher Bodenreform Wille und Weg. M.-Gladbach : Volksvereins-Verl. [1929.] 62 p. P 335.14(43)
- Wilbrandt, Hans.** Agrarpolitische Studienreise durch den deutschen Osten. 3340
= Sozialistische Monatshefte. Jg. 36. 1930. p. 755—761.

Lengyelorszá g. — *Polen.*

- Daszyńska-Golińska, S.** La réforme agraire en Pologne. Varsovie : Société des publications internationales 1921. 52 p. P 380.318(438.01) »1918«
- Freund, Rudolf.** Die polnische Agrarreform. 4394
= Weltwirtschaftliches Archiv. Bd. 24. 1926. p. 309*—320*.
- Gmelin, Jakob.** Die polnische Agrarreform. 4945
= Archiv für innere Kolonisation. Jg. 18. 1926. p. 29—39.
- Gmelin, Jakob.** Die polnische Agrarreform und ihre Bedeutung für die polnische Minderheitenpolitik. 4945
= Archiv für innere Kolonisation. Jg. 17. 1925. p. 85—89.
- Hellwege, Friedrich.** Agrarverfassung und Agrarreform in Polen. 72392
= *Sering.* Die agrarischen Umwälzungen im ausserrussischen Osteuropa. 1930. p. 154—204.
- Kallbrunner, Hermann.** Die Agrarreformen in Österreich, Deutschland, Schweiz, Tschechoslowakei, Polen und Ungarn. 101383
= Kallbrunner. Die Landwirtschaft der mitteleuropäischen Staaten. p. 51—56.
- Kulschewski, Ewald.** Die polnische Agrarreform und ihre Bedeutung für das Wirtschaftsleben Polens. 4945
= Archiv für innere Kolonisation. Jg. 17. 1925. p. 76—85.
- Lengyelorszá g. Törvények, rendeletek.** Polnisches Gesetz über Ausführung der Agrarreform vom 28. XII. 1925. 4945
= Archiv für innere Kolonisation. Jg. 18. 1926. p. 45—78.

- Lengyelország. Törvények, rendeletek.** Polnisches Gesetz vom 15. VII. 1920 über die Ausführung der Agrarreform. 4945
= Archiv für innere Kolonisation. Jg. 14. 1921/22. p. 72—80.
- Ponikowski, Waclaw.** Polish agricultural land organization since the world war. 3057
= Annals of the American Academy of Political and Social Science. Vol. 150. 1930. p. 288—293.
- Reiners, Johann.** Zur Entwicklung der polnischen Agrarreform. 4945
= Archiv für innere Kolonisation. Jg. 19. 1927. p. 14—18.
- Salpeter, Norbert.** Die Agrarfrage in Polen. 1073
= Der österreichische Volkswirt. Jg. 14. 1921/22. p. 80—82.
- Sarapata, Josef.** Praktische Fragen der polnischen Agrarreform. 2713
= Zeitschrift für Ostrecht. Jg. 3. 1929. p. 974—978.
- Végh Jenő.** Lengyelország mezőgazdasága. Bp. : Wodianer 1931. 20 p. R 383(475)
- Vossberg, Caspar Heinrich.** Die Agrarreform in Polen. 4691
= Preussische Jahrbücher. Bd. 210. 1927. p. 321—329.

Balti államok. — *Baltische Staaten.*

- Foelkersahm, Hamilcar.** Die Entwicklung der Agrarverfassung Livlands und Kurlands und die Umwälzung der Agrarverhältnisse in der Republik Lettland. Greifswald : Bamberg 1923. VIII, 146 p. (Greifswalder staatswissenschaftliche Abhandlungen, 22.) 54864
- Hurwicz, Elias.** Die Folgen der Agrarreform im Baltikum. 3340
= Sozialistische Monatshefte. Jg. 35. 1929. p. 1004—1008.
- Korfes, Otto.** Die Agrarrevolution in Estland und Lettland. 72392
= *Sering*. Die agrarischen Umwälzungen im ausserrussischen Osteuropa. 1930. p. 72—127.
- Krause, H.** Die Agrarreformen in Lettland und Estland. Berlin : Sack 1927. 71 p. (Osteuropa Inst. in Breslau. Abt. Wirtschaft. Neue Folge, 7.) A 47.38/87

Litvánia. — *Litauen.*

- Broedrich, Silvio.** Die Agrarreform in Litauen. 72392
= *Sering*. Die agrarischen Umwälzungen im ausserrussischen Osteuropa. 1930. p. 128—153.
- Kulschewski, Erwald.** Die litauische Agrarreform. Diss. Auszug. Königsberg : 1925. p. 425—431. 61698
- Litvánia. Törvények, rendeletek.** Das litauische Landreformgesetz. 4945
= Archiv für innere Kolonisation. Jg. 14. 1921/22. p. 333—348.
- Rimka, Albinus.** Bodenreform in Litauen. 3410
= Jahrbuch der Bodenreform. Jg. 16. 1920. p. 184—188 ; Jg. 19. 1923. p. 132—136.

Lettország. — *Lettland.*

- Bernát Gyula.** A lett birtokreform mint iskolapélda. 4370
= Magyar Gazdák Szemléje. 28. évf. 1923. p. 507—509.
- Bülow, F. W.** Les aspects sociaux de la réforme agraire en Lettonie. 2537
= Revue internationale du travail. Vol. 20. 1929. p. 37—72.
- Kownacki, C.** La réforme agraire en Lettonie. 3916
= Journal des économistes. A. 90. T. 1. 1931. p. 208—210.
- Lettország. Törvények, rendeletek.** Das neue lettländische Bodenrecht. Das Bodengesetz vom 1. X. 1920. 3410
= Jahrbuch der Bodenreform. Jg. 18. 1922. p. 244—249.

Esztország. — *Estland.*

- Bogdanoff, George.** Agrarian reform in Esthonia, a means of suppressing the racial minority. Berlin: Baltischer-Verl. 1920. 16 p. P 335.14(474.2)
- Bogdanoff, Georg.** Die ethnische Agrarreform, ein Mittel zur Unterdrückung der nationalen Minorität. Berlin: Baltischer-Verl. 1922. 16 p. 50834
- Enquête** sur la réforme agraire en Esthonie. 2537
= Revue international du travail. Vol. 12. 1925. p. 720—730.
- Észtország. Törvények, rendeletek.** Das estländische Agrargesetz und das Entschädigungsgesetz samt Ergänzungen u. Abänderungen. Reval: Kentmann 1929. 104 p. 71728
- Észtország. Törvények, rendeletek.** Das estnische Agrargesetz vom 10. X. 1919. 4945
= Archiv für innere Kolonisation. Bd. 13. 1920/21. p. 501—504.
- Martna, N.** Les aspects sociaux de la réforme agraire en Esthonie. 2537
= Revue internationale du travail. Vol. 13. 1926. p. 23—52.
- Tobien, Alexander.** Die Agrarrevolution in Estland. Berlin: Baltischer-Verl. 1923. 51 p. A 47.33/61
- Weller, Arthur.** The agrarian reform in Esthonia from the legal point of view. Berlin: Baltischer-Verl. 1922. 8 p. P 335.14(474.2)

Finnország. — *Finnland.*

- Elfving, Oesten.** Die Bodenfrage in Finnland. 4945
= Archiv für innere Kolonisation. Jg. 14. 1921/22. p. 303—315.
- Haataja, Kyösti.** Die finnische Landreform. 72392
= *Sering.* Die agrarischen Umwälzungen im ausserrussischen Osteuropa. 1930. p. 65—71.
- Sering, Max.** Die finnische Agrarverfassung. 72392
= *Sering.* Die agrarischen Umwälzungen im ausserrussischen Osteuropa. 1930. p. 58—65.

Dánia. — *Dänemark.*

- Kallbrunner, H.** Die dänische Agrarreform. 1073
= Der österreichische Volkswirt. Jg. 17. 1924/25. p. 711—713.
- Kristensen, K. J.** Public guidance in rural land utilization in Denmark. 3057
= Annals of the American Academy of Political and Social Science. Vol. 150. 1930. p. 230—237.
- Stauber J.** Agrárpolitika Dániában. 3359
= Szocializmus. 19. évf. 1929. p. 380—383.

Nagybritannia. — *Grossbritannien.*

- Acland, Francis D.** The Government's agricultural policy. 3998
= Contemporary review. Vol. 138. 1930. p. 421—428.
- Ash, Edward C.** The agricultural situation. 4449
= Nineteenth Century. Vol. 106. 1929. p. 642—648.
- Baade, Fritz.** Les programmes agraires des partis ouvriers en Autriche, en Angleterre et en Allemagne. 2537
= Revue internationale du travail. Vol. 19. 1925. p. 693—717.

- Bensusan, S. L.** Farmlands of Scotland and Wales. 4449
= Nineteenth Century. Vol. 106. 1929. p. 813—822.
- Blundell, F. H.** The agricultural problem. London : Sheed and Ward 1928. 90 p. 68410
- Brereton, Cloudesley.** Farming ills and compulsory marketing. 4449
= Nineteenth Century. Vol. 111. 1932. p. 578—589.
- Ernle, lord.** English farming past and present. [1912.] 5. ed. London : Longmanns, Green 1927. XVI, 506 p. 64342
Chapter XXI. Peace-time farming 1919—1927. p. 417—418 a—z.
- Harkness, D. A. E.** Small farms in Northern Ireland. 3243
= Economic journal. Vol. 39. 1929. p. 219—225.
- Heyer, F.** Die Agrarpolitik der konservativen Regierung in England. 3051
= Jahrbücher für Nationalökonomie und Statistik. Bd. 125. 1926. p. 52—59.
- Landprogramm** der englischen Arbeitspartei (Labourparty). 3410
= Jahrbuch der Bodenreform. Jg. 24. 1928. p. 162—177.
- McCruddy, Charles A.** Leasehold enfranchisement. 3998
= Contemporary review. Vol. 131. 1927. p. 436—442.
- Orwin, C. S.** The future of farming. Oxford : Clarendon pr. 1930. 156 p. 75855
- Pályi, M.** Agrar-Revolution in England. 1416
= Magazin der Wirtschaft. Jg. 2. 1926. p. 104—108.
- Rew, Henry.** The effect of land tenure on production. 3998
= Contemporary review. Vol. 130. 1926. p. 432—437.
- Rew, Henry.** Rival land policies. 4449
= Nineteenth century and after. Vol. 99. 1926. p. 520—529.
- Schewe, Karl.** Bodenreform und Bodenreformpartei in England. Vorw. v. Adolf D a m a s c h k e. 55817
Jena : Fischer 1925. V, 187 p.
- Schewe, Karl.** Die neuen Bodenreformpläne der englischen Liberalen. 3410
= Jahrbuch der Bodenreform. Jg. 22. 1926. p. 55—57.
- Schewe, Karl.** Politischer Umschwung und Bodenreform in England. 3410
= Jahrbuch der Bodenreform. Jg. 21. 1925. p. 1—26.
- Schewe, Karl.** Die Regierung M a c D o n a l d und die englischen Bodenreformer. 3410
= Jahrbuch der Bodenreform. Jg. 20. 1924. p. 29—35.
- Turner, Christopher.** The land. Agriculture and national economy. Foreword by lord B l e d i s l o e. 72110
London : Lane [1929.] 86 p.
- Whetham, C. Dampier.** The land and the Nation. 3243
= Economic journal. Vol. 36. 1926. p. 11—28.

Spanyolország. — *Spanien.*

- Gergely Imre.** A spanyol földreform. 3359
= Szocializmus. 23. évf. 1933. p. 194—200.
- Rappaport, Jakob.** Agrarfrage und Sozialismus in Spanien. 1645
= Arbeit und Wirtschaft. Jg. 9. 1931. p. 233—236.
- Rios, Fernando.** Le problème agraire en Espagne. 2537
= Revue internationale du travail. Vol. 11. 1925. p. 877—901.

Olaszország. — *Italien.*

- Agesti, Olivia Rossetti.** Land reclamation in Italy. 4449
= Nineteenth Century. Vol. 113. 1933. p. 703—714.
- Bikkal Dénes.** Mussolini többtermelési politikája és agrárreformja. 4370
= Magyar Gazdák Szemléje. 31. évf. 1926. p. 189—195.
- Klein, Helmut.** Agrarpolitik in Italien. 1234
= Deutsche Wirtschafts-Zeitung. Jg. 27. 1930. p. 56—60.
- Richard.** Aus dem faschistischen Italien. 3410
= Jahrbuch der Bodenreform. Jg. 29. 1933. p. 107—132.

Görögország. — *Griechenland.*

- Giannelia, Pavlos.** Die Bodenreform in Griechenland. 3410
= Jahrbuch der Bodenreform. Jg. 20. 1924. p. 78—87.
- Michalis, Kostas G.** Die neuere Agrar- und Siedlungsgesetzgebung Griechenlands. 73292
= Sering. Die agrarischen Umwälzungen im ausserrussischen Osteuropa. 1930. p. 447—483.

C) Különös kérdések a földrendezéssel kapcsolatban.

Spezialfragen der Agrar- und Bodenreform.

1. Földtulajdon és nemzetiség.

Grundbesitz und Nationalität.

- Bartin, Étienne [etc.]** La réforme agraire roumaine et les ressortissants hongrois devant la Société des Nations. Par —, André P r u d h o m m e, et Maurice P i c a r d. Paris : Godde 1927. p. 844—927. (Du Journal du droit internat.) 64126
- Berkes József.** A jugoszláv agrárreform és a magyar kisebbség. 2617
= Magyar Kisebbség. 7. évf. 1928. p. 362—364.
- Berkes József.** A jugoszláv agrárreform és a magyar kisebbség. 2698
= Magyar Szemle. 3. köt. 1928. p. 48—53.
- Bogdanoff, George.** Agrarian reform in Esthonia a means of suppressing the racial minority. Berlin : Baltischer-Verl. 1920. 16 p. P 335.14(474.2)
- Bogdanoff, Georg.** Die estnische Agrarreform ein Mittel zur Unterdrückung der nationalen Minorität. Berlin : Baltischer-Verl. 1922. 16 p. 50834
- Bruns.** A kisebbségi jogok és az agrárreform. 2617
= Magyar Kisebbség. 4. évf. 1925. p. 569—579.
- Csuray Károly.** A Kárpátok arénájában. U r m á n c z y Nándor előszavával. Bp. : Pfeiffer 1930. 153 p. 74576
Az agrárreform. p. 66—73.
- Dammang, Andreas.** Die deutsche Landwirtschaft im Banat und in der Batschka. München : Reinhardt 1931. 198 [32] p. (Schriften d. Deutschen Akademie, 1.) 76646
- Deák Ferenc.** The Hungarian-Rumanian land dispute. A study of Hungarian property rights in Transylvania under the treaty of Trianon. Introd. by George W. Wickersham. New York : Columbia univ. 1928. XIII, 272 p. 66654 és 67513

- Delisle, I. I.** La balcanisation de la propriété foncière en Hongrie. Bp. : Ligue Bocskay 1921. 110 p.
49782
- Detektor.** Die tschechoslowakische Bodenreform eine mitteleuropäische Gefahr. Wien : Verl. »Die neue Wirtschaft« 1925. 63 p.
P 335.14(437.1)
- Dobrin, Caius Jean.** Les optants hongrois et la réforme agraire roumaine. Paris : Pedone 1929. 249 p.
75815
- Dragomir, Sylvius.** The ethnical minorities in Transylvania. Geneva : Sonor pr. co. 1927. 131 p. 1 t.
VII. The agrarian reform in Transylvania p. 101—125.
74055
- Gmelin, Jakob.** Die polnische Agrarreform und ihre Bedeutung für die polnische Minderheitenpolitik.
4945
= Archiv für innere Kolonisation. Jg. 17. 1925. p. 85—89.
- Jancsó Benedek.** Az agronómokról és viselt dolgaikról.
2698
= Magyar Szemle. 2. köt. 1928. p. 349—353.
- Jaross Andor.** Csehszlovák maradókbirtokok a köztársaság magyar etnikumában.
2617
= Magyar Kisebbség. 11. évf. 1932. p. 595—600.
- Kaiser, Martin.** Die tschechoslowakische Agrarreform als Rechtsproblem. Lpzg : Noske 1931. VIII, 111 p. (Abhandl. des Inst. f. Politik, ausländisches öffentliches Recht und Völkerrecht an der Univ. Leipzig, 19.)
78081
IV. Die tschechoslowakische Agrarreform und die Minderheiten. p. 48—84.
- Laeuen, Harald.** Tschechische Bodenpolitik. Berlin : Schwarz 1930. 195 p. 1 t. (Der Nahe Osten.)
75944
- Laeuen, Harry.** Die tschechoslowakische Bodenreform als Nationalitätenproblem.
4691
= Preussische Jahrbücher. Bd. 195. 1924. p. 215—227.
- League of nations.** Agrarian reform in Roumania and the case of the Hungarian optants in Transylvania before the League of nations. Paris : Imp. du palais 1927. XIV, 320 p.
65555
- Magyar földbirtok balkanizálása.** [1920.] 2. kiad. Kiadja : A népies irod. társ. Bp. : Hornyánszky ny. 1921. 167 p.
48069 és 75951
- Magyarország. Hungarian-Sicilian society.** The grievances of the Hungarian minority in Roumania. Bp. : Patria 1922. 128 p.
55686
XI/A. The injurious measures of Roumanian landownership law. p. 119—123.
- Magyarország. Ligue pour la protection des minorités nationales.** Mémoire au sujet de la réforme agraire de Roumanie. Bp. : Hornyánszky 1921. 187 p.
49781
- Magyar reviziós liga.** The Hungarian minorities in the succession states. Bp. : Hornyánszky 1927. 118 p. (Publications of the Hungarian frontier readjustment league, 1.)
2723/1
Agrarian reform. p. 19—20, 58—67, 99—105.
- Magyar reviziós liga.** Les minorités hongroises dans les états dit successeurs. Bp. : Hornyánszky 1928. 127 p. (Ligue pour la révision du traité de Trianon, 1.)
2724/1
La réforme agraire. p. 22—24, 67—77, 112—120.
- Magyar-székely egyesület.** A romániai magyar kisebbség sérelmei. (1919—22.) Bp. : Saját kiad. 1922. 122 p.
50923
XI/A. A román birtoktörvény sérelmes intézkedései. p. 100—103.
- Mitrany, David.** The land and the peasant in Rumania. The war and agrarian reform. (1917—21.) London : Milford 1930. XXXIV, 627 p.
73534
- Móricz Miklós.** Az erdélyi föld sorsa. Az 1921. évi román földreform. Bp. : Erdélyi férfiak egyesülete. 1932. 216 p. (Erdélyi férfiak egyes. Jancsó Benedek társ. könyvei, 2.)
x 2097/2 és K 3831/1
- Nikolits Dániel.** Reflexiók az agrárreform végrehajtásához.
2617
= Magyar Kisebbség. 3. évf. 1924. p. 198—210.

- Oberding** József György. Az erdélyi agrárreform. Kolozsvár : Minerva 1930. 104 p. 74502
- Petrasco**, N. N. La réforme agraire roumaine et les reclamations hongroises. Préf. par Albert W a h l. Bucuresti : Tip. »Bucovina« 1931. 148 p. 76988
- Rádl**, Emanuel. Der Kampf zwischen Tschechen und Deutschen. Übers. v. Richard B r a n d e i s. Reichenberg : Stiepel 1928. IV, 208 p. 67316
Die Bodenreform. p. 149—155.
- Scheffer**, Egon. Österreichs wirtschaftliche Sendung. Grundlage einer gesamtdeutschen Volkswirtschaft. Wien : Hölder—Pichler—Tempsky 1927. VII, 298 p. 1 t. 61335
II. Abschnitt 2. Kapitel. Agrarkrise und Agrarreform p. 58—86.
- Sebess** Dénes. Die Agrarpolitik Neu Rumäniens in Siebenbürgen. Berlin : Gruyter 1921. 178 p. 62755
- Sebess** Dénes. Landownership policy of new Roumania in Transylvania. Bp. : Hornyánszky 1921. 187 p. 62886
- Sebess** Dénes. Die neuen Agrardemokratien. Lugos : Husvéth & Hoffer 1926. 111 p. 61678
- Sebess** Dénes. Új Románia földbirtokpolitikája Erdélyben. Bp. : Népies irod. társ. 1921. 187 p. 48950
- Steier** Lajos. Ungarns Vergewaltigung. Oberungarn unter tschechischer Herrschaft. Zürich : Amalthea-Verl. 1928. XXXII, 1007 p. 28 t. 84633 és 67251
I. Teil. 7. Kap. Bodenreform., Landwirtschaft [etc.] p. 453—533.
- Szász** Zsombor. Erdély Romániában. Népkisebbségi tanulmány. Bp. : Grill 1927. 367 p. 62397
IX. Az agrárreform. p. 129—151.
- Szász** Zsombor. The minorities in Roumanian Transylvania. London : Richards pr. 1927. 414 p. 62407
IX. The agrarian reform. p. 153—175.
- Szövérdy** Z. Milyen az erdélyi agrárreform valóságban? 2698
= Magyar Szemle. 2. köt 1928, p 345—348.
- Tarján** Ödön. A csehszlovák agrárreform számadataiból. 2617
= Magyar Kisebbség. 9. évf. 1930. p. 240—245.
- Tarján** Ödön. Der Weg der Tschechoslowakei und die ungarische Minderheit. [1934.] 84 p. 5 t. R 323.1(437)(=1)
VII. Bodenreform. p. 58—66.
- Vajdasági**. Széljegyzetek az S. H. S. állam agrárreformpolitikájához. 2617
= Magyar Kisebbség. 3. évf. 1924. p. 730—736.

2. Nemzeti földreform és nemzetközi jogszolgáltatás.

Nationale Agrarreform und internationale Rechtspflege.

- Bartín**, Étienne. [etc] La réforme agraire roumaine et les ressortissants hongrois devant la Société des Nations. Par —, André P r u d h o m m e & Maurice P i c a r d. Paris : Godde 1927. p. 844—927. (Du Journal du droit internat.) 64126
- Deák** Ferenc. The hungarian-rumanian land dispute. A study of hungarian property rights in Transylvania under the treaty of Trianon. Introd. by George W. W i c k e r s h a m. New York : Columbia univers. 1928. XIII, 272 p. 66654 és 67513
- Detektor**. Die tschechoslowakische Bodenreform eine mitteleuropäische Gefahr. Wien : Verl. »Die neue Wirtschaft«. 1925. 63 p. P 335.14(437.1)
- Dobrin**, Caius Jean. Les optants hongrois et la réforme agraire roumaine. Paris : Pedone 1929. 249 p. 75815
- Fleischmann**, Max. Zum ungarisch-rumänischen Optantenstreit. 2713
= Zeitschrift für Ostrecht. Jg. 2. 1928. p. 273—287.

- Hopkinson, Alfred.** Die Rechte ungarischer Staatsangehöriger in Bezug in den früher ungarischen, jetzt zu Rumänien gehörenden Gebieten. **2713**
= Zeitschrift für Ostrecht. Jg. 1. 1927. p. 1303—1309.
- Kaiser, Martin.** Die tschechoslowakische Agrarreform als Rechtsproblem. Lpzg.: Noske 1931. VIII, p. (Abhandl. des Inst. f. Politik, ausländisches öffentliches Recht und Völkerrecht an der Univ. Leipzig, 19.) **78081**
- Kaufmann, Erich.** Der ungarisch-rumänische Streit über die rumänische Agrarreform vor dem Völkerbundsrate. **2713**
= Zeitschrift für Ostrecht. Jg. 1. 1927. p. 1243—1261.
- Lapradelle, A.** Gutachten betr. die Agrarreformsache der ungarischen Staatsangehörigen vor dem Rumänisch-ungarischen Gemischten Schiedsgericht. **2713**
= Zeitschrift für Ostrecht. Jg. 1. 1927. p. 1262—1303.
- League of nations.** Agrarian reform in Roumania and the case of the Hungarian optants in Transylvania before the League of nations. Paris: Imp. du palais 1927. XIV, 320 p. **65555**
- Limburg.** Gutachten über die Stellung eines ungarischen Optanten in Transsylvanien mit Rücksicht auf die rumänische Agrarreform. **2713**
= Zeitschrift für Ostrecht. Jg. 1. 1927. p. 1310—1334.
- Loewenfeld, Erwin.** Die Agrarreform der kleinen Entente in der internationalen Schiedsgerichtsbarkeit. **2713**
= Zeitschrift für Ostrecht. Jg. 3. 1929. p. 963—973.
- Markó Jenő.** A nemzetek és a magyar-román optáns per. Bp.: Grill 1928. 64 p. **65466**
- Matheovits Ferenc.** A magyar-román birtokper. Szterényi József br. előszavával. Bp.: Grill 1929. 272 p. (A pécsi m. k. Erzsébet tud. egy. nemzetközi jogi intézetének kiadv., 7.) **68553**
- Petrasco, N. N.** La réforme agraire roumaine et les reclamations hongroises. Préf. par Albert Wahl Bucaresti: Tip. »Bucovina« 1931. 148 p. **76988**
- Schiffer, Eugen.** Gutachten zum ungarisch-rumänischen Streit. **2713**
= Zeitschrift für Ostrecht. Jg. 2. 1928. p. 288—298.
- Schücking, Walter.** Gutachten zum ungarisch-rumänischen Agrarreformstreit. **2713**
= Zeitschrift für Ostrecht. Jg. 2. 1928. p. 161—177.
- Vallotton, James.** Die juristische Auffassung des Dreierkomitees des Völkerbundes unter dem Vorsitz Sir Austin Chamberlain's über den rumänisch-ungarischen Streit und seine Tragweite im Völkerrecht. **2713**
= Zeitschrift für Ostrecht. Jg. 1. 1927. p. 1217—1233.
- Vallotton, James.** Zum Verhältnis der Liquidation zur Agrarreform. **2713**
= Zeitschrift für Ostrecht. Jg. 1. 1927. p. 340—346.

3. Népesedés és földkérdés.

Bevölkerungswesen und Agrarfrage.

- Barocka, Egon.** Grundbesitzverfassung und Bevölkerungswachstum. Oppeln: Ost-Verl. 1924. 112 p. (Arbeiten aus den Inst. f. Betriebslehre, 2.) **55523**
- Burgdörfer, Friedrich.** Der Geburtenrückgang und die bevölkerungspolitische Bedeutung des Landvolks. Berlin: Parey 1929. 53 p. (Deutsches Bauerntum, 2.) **69821**
- Burgdörfer, Friedrich.** Zurück zum Agrar-Staat? Stadt u. Land in volksbiologischer Betrachtung. Berlin: Vowinckel 1933. 154 p. **82162**
- Móricz Miklós.** Magyarország nagybirtokosainak és népsűrűségének térképe. Bp.: Szerző 1935. 130×95 cm. **T 134**

4. A földkérdés erkölcsi megvilágításban.

Ethik und Bodenfrage.

- Damaschke, Adolf & Johann Wehrmann.** Bodenreform. Sittliche Not. Die Gemeinde. Kassel : Christl. Traktatgesellsch. [1928.] 79 p. (Friedensboten-Bücherei, 7.) **67273**
- Földbirtokreform és az iskola.** **1128**
= Néptanítók Lapja. 53. évf. 1920. 47—49. szám. p. 14—15.
- Haushofer, Heinz Konrad.** Das Agrarrecht als Mittel des sozialen Umbaus. **2552**
= Zeitschrift für Geopolitik. Jg. 10. 1933. p. 201—206.
- Kippes, Otto.** Die Bestrebungen der Bodenreform in ihrem Verhältnis zur christlichen Eigentumslehre. Kallmünz : Lassleben 1933. 84 p. **P 335.14**
- Muth, Karl.** Die himmelschreiende Sünde. Ernste Betrachtungen zur Bodenfrage. **4702**
= Hochland. Jg. 29. Bd. 1. 1931/32. p. 1—10.
- Nell-Breuning, Oswald.** Die Kirche und die deutsche Bodenreform. M.-Gladbach : Volksvereins-Verl. 1928. 20 p. **P 335.14(43) : 261**
- Peltzer, Arthur.** Armut und Fortschritt im Lichte der Bodenreform. [192?.] 2. Aufl. Görlitz : Hoffmann & Reiber [192?.] 110 p. **67726**
- Pesl, Ludwig.** Schule und Bodenreform. München : Reinhardt 1930. 108 p. **74730**
- Pesl, Ludwig.** Das Sondereigentum am landwirtschaftlichen Boden. Langensalza : Beyer 1925. 68 p. (Mann's pädagogisches Magazin, 1032.) **57893**
- Schellhammer, Karl Ernst.** Ethik und Bodenreform. Eine sozialetische Studie. Oppeln : Raabe 1925. 53 p. **58668**
- Tillmann, H.** Gegen den Agrarsozialismus — für Privateigentum und Wirtschaftsfreiheit. Berlin : Kühn 30 p. **P 335.1**

5. Hitbizomány.

Fideikommiss.

- Csehország. Törvények, rendeletek.** Aufhebung der Fideikomnisse. Prag : Selbstverl. 1924. 36 p. **55703**
- Czettler Jenő.** A hitbizomány. **2450**
= Társadalomtudomány. 7. évf. 1927. p. 183—193.
- Czettler Jenő.** A hitbizományokról. **2487**
= Magyar Statisztikai Szemle. 13. évf. 1935. p. 520—524.
- Éber Ernő.** A hitbizományi kérdés gazdasági és szociális szempontjai. **39**
= Köztelek. 39. évf. 1929. p. 1879—1881 ; 1917—1919.
- Fehrentheil László.** Földbirtokpolitikai szinképelemzés. **2698**
= Magyar Szemle. 23. köt. 1935. p. 219—226.
- Kokovai Lajos.** Adalékok a magyar hitbizományi kérdéshez. **2487**
= Magyar Statisztikai Szemle. 9. évf. 1931. p. 1013—1016.
- Mielke, Fritz.** Die verfassungsrechtliche Bedenken gegen dem Preussischen Landtag vorliegenden Fideikommissgesetzentwurf. Berlin : Heymann 1930. 22 p. **P 347.237(431)**
- Molnár Sándor.** Pusztaszer földje és a hitbizományi reform. **179**
= Move. 10. évf. 1935. 13. sz., p. 1—3.
- Salamon X. Ferenc.** A hitbizomány megszüntetése Csehszlovákiában. **62**
= Jogtudományi Közlöny. 60. évf. 1925. p. 114—115.

- Schmiedel, Max.** Die gesetzliche Neuordnung der Fideikommissauflösung in Preussen. Berlin. Heymann 1930. VI, 37 p. P 383.135(431)
- Seelmann, Walther.** Fideikommissauflösung und innere Kolonisation in Preussen. 4945
= Archiv für innere Kolonisation. Bd. 13. 1920/21. p. 229—234.
- Vantsó Gyula.** A hitbizományok kérdése. 2872
= Mezőgazdasági Közlöny. 6. évf. 1933. p. 105—117.

6. Egyéb kérdések a földrendezéssel kapcsolatban.

Sonstige Fragen der Agrar- und Bodenreform.

- Deseő Antal.** Agrárpolitika üzemtani alapon. 4370
= Magyar Gazdák Szemléje. 33. évf. 1928. p. 433—442.
- Freitag, Georg.** Industrie und Bodenrechtsreform. 1665
= Technik und Wirtschaft. Jg. 26. 1933. p. 321—324.
- Kerp, Hans.** Bodenreform und Sozialismus. Bergisch-Gladbach : Heider 1929. X, 90 p. 74282
- Pintér József.** Agrárdemokráciát! 3359
= Szocializmus. 21. évf. 1931. p. 87—91.
- Zemplényi Imre.** Földreform és közegészségügy. x 2260
= Egészségpolitikai Szemle. 2. évf. 1935. p. 67—71.

II. Telepítés.

Siedlung.

A) A telepítés általában.

Allgemeines über Siedlung.

- Albrecht kir. herceg.** A mezőgazdasági telepítés kérdéséről. 2450
= Társadalomtudomány. 13. évf. 1933. p. 3—22
- Baade, Fritz.** Entwicklungsmöglichkeiten der europäischen Landwirtschaft. Berlin : Der deutsche Volkswirt 1928. 43 p. 2 t. (Schriftenreihe d. deutschen Volkswirt, 3.) 67599
V. Reagrarisierung durch Siedlung? p. 22—25.
- Bauer-Mängelberg, Käthe.** Agrarpolitik in Theorie, Geschichte und aktueller Problematik. Lpzg : Teubner 1931. VIII, 248 p. 75786
B. VI. Siedlungspolitik der Nachkriegszeit p. 143—159.
- Berlin. Siedlungswissenschaftliche Arbeitsgemeinschaft.** Schicksalsfragen des Wohnungs- und Siedlungswesens. Vortragsreihe. Berlin : Hackebeil 1925. 156 p. 57841
- Bietenholz-Gerhard, A.** Die Siedlung. Siedlungsbewegung und Siedlungspflege. Erlenbach-Zürich : Rotapfel-Verl. 1923. 82 p. 54223
- Börcsök Andor.** Telepítés és földbirtokreform. 84122
= H a j ó s Zoltán (szerk.) Magyar mezőgazdaság [1934.] p. 349—350.
- Buttlar.** Betrachtungen zur heutigen Siedlungstheorie. 2031
= Deutschlands Erneuerung. Jg. 13. 1929. p. 540—548.
- Czike Gábor.** Telepítés. 4694
= Magyar Kultúra. 40. köt. 1933. p. 256—259.

- Dietze, C.** Gegenwartsfragen der inneren Kolonisation. 3050
= Archiv f. Sozialwissenschaft. Bd. 67. 1932. p. 447—465.
- Fleiner, Elisabeth.** Genossenschaftliche Siedlungsversuche der Nachkriegszeit. Heidelberg : Weise 1931. 152 p. (Heidelberger Studien a. d. Inst. f. Sozial- und Staatswissenschaften, I., 3.) 76158
- Flörke, F.** Wege und Grundfragen für Siedler und Siedlung. Oberellen bei Eisenach : Verl. »Bebauet die Erde« 1932. 40 p. P 325.332
- Gayl, von.** Gemeinsame Aufgaben im Siedlungswesen. 79984
= Deutsch-Österreichische Agrarfragen. 1930. p. 113—115.
- Hainisch, Michael.** Die Landflucht, ihr Wesen und ihre Bekämpfung im Rahmen einer Agrarreform. Jena : Fischer 1924. X, 371 p. 78836
2. Kap. Die Bauernsiedlung p. 69—191.
4. Kap. Die Ansiedlung von Landarbeitern p. 205—225.
- Ihrig Károly.** A telepítés kérdése. 2698
= Magyar Szemle. 19. köt. 1933. p. 14—22.
- Karkovány Ákos.** Külföldi tapasztalatok a kísérleti telepítés terén. 84196
= A telepítés. A Magyar Gazdaszövetség szakértekezlete. [1934.] p. 575—577.
- Karutz, Otto.** Landwirtschaftliche Siedlung und Erzeugung. 3410
= Jahrbuch der Bodenreform. Jg. 20. 1924. p. 218—228.
- Kemény Péter.** A telepítés. 84122
= Magyar Mezőgazdaság. 1934. p. 351—354.
- Knab, Philip.** Siedlerberuf. 1073
= Der österreichische Volkswirt. Jg. 19. 1926/27. p. 157—160, 187—189.
- Muesmann, Adolf (Hg.)** Die Umstellung im Siedlungswesen. Vorbereitung, Durchführung u. Ertragsberechnung d. neuen vorstädtischen Kleinsiedlungen und Kleinbauernstellen. Stuttg. : Hoffmann 1932. 144 p. x 6247
- Oppenheimer, Franz.** Ziel und Weg der Siedlung. 1416
= Magazin der Wirtschaft. Jg. 6. 1930. p. 596—601.
- Padányi Gulyás Jenő.** A telepítés. 532
= A Magyar Mérnök- és Építész-Egylet Közlönye. 67. köt. 1933. p. 13—24.
- Padányi Gulyás Jenő.** A telepítés. 83583
= Az országrendezés mérnöki megvilágításban. Bp. 1933. p. 129—132.
- Ponfick.** Für und gegen die Anliegersiedlung. 4945
= Archiv für innere Kolonisation. Bd. 14. 1921/22. p. 155—158.
- Rosikat.** Siedlungsmethode. 4945
= Archiv für innere Kolonisation. Bd. 20. 1928. p. 133—139.
- Rosikat [&] S t o l t.** Nochmals zur Frage der Siedlungsmethode. 4945
= Archiv für innere Kolonisation. Bd. 20. 1928. p. 221—237.
- Schwichow, Walther v.** Arbeitslose und Siedlung. Eine grundsätzliche Auseinandersetzung mit dem Siedlungsproblem. Bremen : Verl. f. Landw. Schrifttum 1932. 24 p. P 331.61(43)
- Schwiedland, Eugen.** Landflucht und Besiedlung. Vortr. Berlin : Simion 1912. 36 p. P 325.332
- Seraphim, Hans-Jürgen.** Der Mensch in der Siedlung. 3051
= Jahrbucher für Nationalökonomie und Statistik. Bd. 140. 1934. p. 699—718.
- Skalweit, August.** Agrarpolitik. Berlin : Gruyter 1923. X, 427 p. (Handbuch der Wirtschafts- und Sozialwissenschaften, 17.) 54953
9. Kapitel. Die innere Kolonisation. p. 124—170.
- Trájer István.** Mezőgazdasági telepítés. 83583
= Az országrendezés mérnöki megvilágításban. Bp. 1933. p. 123—127.

- Vantsó Gyula.** Telepes szövetkezetek. Bp. : Rosta 1934. 30 p. **R 334.23(439)**
- Wex, Else.** Arbeitslosigkeit und Siedlung. **1196**
= Die Hilfe. Jg. 37. 1931. p. 428—430.
- Wilbrandt, R.** Bekämpfung der Arbeitslosigkeit durch Siedlung. **1913**
= Ärztliche Mitteilungen. Jg. 32. 1931. p. 309—312.
- Zanthier, Hientzsch, Brödrich, Schickfus.** Zur Frage der Siedlungsmethode. **4945**
= Archiv für innere Kolonisation. Bd. 20. 1928. p. 169—182.

B) Telepítés az európai országokban.

Innere Kolonisation in den Ländern Europas.

Magyarország. — Ungarn.

a) Nagymagyarország telepítéseinek tanulságai.

Lehren aus der Siedlungstätigkeit Grossungarns.

- Beksics Gusztáv.** Magyarország jövője az újabb nemzeti elhelyezkedés alapján. Bp. : Athenaeum
1900. 60 p. **25834**
- Ecséri Lajos.** Telepítési ügyünk. Bp. : Hornyánszky 1899. 40 p. **R 325.332**
- Eltérő nézetek.** Írta R. E. N. Bp. : Buschmann ny. 1892. 14 p. **R 325.332(439)**
- Érkövy Adolf.** A telepítési kérdésről tck. a kivándorlásra, bukovinai véreink visszatelepítésére
[stb.] Bp. : Kóczi ny. 1883. VI, 217 p. 1 t. **39943**
- Feilitzsch Arthur br.** Birtokpolitikai kérdések. Kolozsvár : Gámán 1913. 45 p. **36156**
A telepítés kérdése. p. 27—34.
- Fellner Frigyes.** A járadékirtokok rendszere és alkalmazása Magyarországon. Előszóval ell. :
Hieronymi Károly. Bp. : Franklin 1900. VIII, 203 p. **25769**
A járadékirtokrendszer a telepítés szolgálatában. p. 163—183.
- Gaál Jenő.** A magyar birtokpolitika irányelvei. Bp. : Egyetemi ny. 1911. 69 p.
Telepítés és parcellázás. p. 41—49. **16303 és R 383.1(439)**
- Gaál Jenő (Szerk.)** A Magyar társadalomtudományi egyesület által az 1910/11-ben tartott birtok-
politikai szaktanácskozmány előzményei, lefolyása és eredményei. Bp. : Egyetemi ny.
1912. V, 679 p. 1 t. **36610**
Telepítés és parcellázás. p. 542—549.
- Galgóczy Károly.** A telepítés kérdése Magyarországon. Bp. : Nemzetgazdasági egylet 1880. 63 p.
Ball 243/5 és 42970
- Garai Benő.** A telepítés kérdéséhez. Bp. : Singer és Wolfner 1908. 75 p. **R 325.332**
- Juhász Kálmán.** A járadékirtokok rendszere. Bp. : Magántisztv. lapja kiadóváll. 1899. 47 p.
I. Magyar agrárpolitika. Telepítés. p. 8—12. **R 383.132.5**
- Károlyi Sándor gr.** A telepítés kérdéséhez. Bp. : Stephaneum ny. 1900. 34 p. **R 325.332**
- Kenéz Béla.** Nép és föld. Bp. : Grill 1917. XXIV, 476 p. **35957**
Telepítés Magyarországon. p. 117—158.
Telepítés külföldön. p. 159—232.
- Lázár László.** Mikép lehetne a mezei munkások sorsán kapcsolatosan a földbirtokos osztályéval
javítani? Déva : Hirsch ny. 1897. 13 p. **R 383 : 331(439)**
- Lovas Sándor.** A legújabb állami telepítések Magyarországon. Bp. : Pallas 1908. 426 p. (Föld-
művelésügyi min. kiadv. 1908. 2.) **15782**

- Magyar földbirtokosok évkönyve** az 1902. évi mezőgazdasági helyzetről. **Darányi Ignác** földművelésügyi miniszter évi jelentésével. Bp. : Schlesinger 1903. 158 p. **5119**
Telepítés. p. 105—110.
- Magyarország. Földművelésügyi minisztérium.** Három év Magyarország mezőgazdasági politikájában. 1906—1909. Bp. : Pallas 1909. 186 p. (Földműv. min. kiadv., 9.) **29915**
Birtokpolitika. p. 105—119.
- Magyarország. Földművelésügyi minisztérium.** A telepítés az azzal kapcsolatos kérdések ügyében. **Darányi Ignác** m. kir. földművelésügyi miniszter elnöklete alatt 1900 I. 18—23. napjain tartott szakértekezlet jegyzőkönyve. Bp. : Saját kiad. 1900. 4°. 511 p. **101292**
- Magyarország. Kivándorlási tanács.** A háború utáni sürgős teendők a kivándorlás és visszavándorlás tárgyában. Jelentés. Bp. : Kivándorlási tanács 1916. 120 p. (A kivándorlási tanács iratai, 2.) **4950/2**
A telepítés. p. 27—43.
- Magyarország. Törvényjavaslatok.** Törvényjavaslat a telepítésről és a birtokfeldarabolásról. Előadói tervezet. Bp. : Pallas 1903. 155 p. (Földműv. min. kiadv.) **16356 és 20602**
- Manheim Márk.** A magyar parasztsztyá telepítéséről von. a mezőgazdasági telepítések folytatásához és a víziutak és öntözési csatornák kiépítéséhez szükséges pénzalapok előteremtésére. Bp. : Szerző 1901. 47 p. **23168**
- Mattyasovszky Miklós.** A Darányi-féle telepítés tanulságai. **84196**
= A telepítés. A Magyar Gazdaszövetség szakértekezlete. [1934.] p. 366—375.
- Nemo.** A telepítés kérdéséhez. Bp. : Singer és Wolfner 1901. 75 p. **R 325.332**
- Országos Magyar Gazdasági Egyesület.** Az 1895. évi III. országos gazdakongresszus tárgyalásai. 1—6. Bp. : Pátria ny. 1895. **69514**
Telepítésről. (Előadó : gróf Széchenyi Imre.) V. köt. p. 114—145.
- Pap Dávid.** A telepítés kérdése. Bp. : Singer és Wolfner 1896. 47 p. **20095**
- Rubinek Gyula.** Telepítés és földbirtokpolitika. Bp. : Pátria [189?.] 65 p. **70838**
- Sebess Dénes.** Emlékirat az erdélyrészi telepítésről. Marosvásárhely : Adi 1905. 110 p. **39946**
- Telepesek Naptára.** Kiadja az OMGE. Bp. : Pátria 1914. 136 p. **4401**
- Zórád István.** A telepítés. Politikai és gazdasági telepítés, telepítési bank, a középbirtok rendezése és a tanyásgazdaság tervvázlata. Bp. : Pátria 1900. 25 p. **R 325.332**

b) Csonkamagyarország telepítési törekvései.

Siedlungsbestrebungen Rumpfungarns.

- Aczél József.** Időszerű-e a telepítés? **84196**
= A telepítés. A Magyar Gazdaszövetség szakértekezlete. [1914.] p. 336—346.
- Albrecht kir. herceg.** A mezőgazdasági telepítés kérdéséről. **2450**
= Társadalomtudomány. 13. évf. 1933. p. 3—22.
- Beke László.** A telepítés és az idénycikkek exportja. **84196**
= A telepítés. A Magyar Gazdaszövetség szakértekezlete. [1934.] p. 444—446.
- Bende István.** A telepítés az agrárkivitel szempontjából. **84196**
= A telepítés. A Magyar Gazdaszövetség szakértekezlete. [1934.] p. 441—444.
- Bittera Miklós.** A telepesek gondozása. **84196**
= A telepítés. A Magyar Gazdaszövetség szakértekezlete. [1934.] p. 475—481.
- Börcsök Andor.** Telepítés és földbirtokreform. **84122**
= Magyar Mezőgazdaság. 1934. p. 349—350.

- Colonisation intérieure.** 4255
= Nouvelle Revue de Hongrie. Tome 51. 1934. p. 211—213.
- Czettler Jenő. A telepítés főszempontjai.** 84196
= A telepítés. A Magyar Gazdaszövetség szakértekezlete. [1934.] p. 279—290.
- Dorner Gyula. A telepítés a gyakorlatban.** 84196
= A telepítés. A Magyar Gazdaszövetség szakértekezlete. [1934.] p. 401—417.
- Fehrentheil László. Földbirtokpolitikai szinképelemzés.** 2698
= Magyar Szemle 35. köt. 1935. p. 219—226.
- Gecsényi Kálmán. A telepítés kérdéséről.** 42
= Magyar Közigazgatás. 52. évf. 1934. 43. sz. p. 3—5.
- Gesztelyi Nagy László. A mezőgazdasági munkáskérdés.** 3441
= Budapesti Szemle. 223. köt. 1931. p. 202—236, 347—393. [Telepítés. p. 364—374.]
- Ihrig Károly. A telepítés kérdéséhez.** 2698
= Magyar Szemle. 19. köt. 1933. p. 14—22.
- Ihrig Károly. A telepítés szervei, különösen a szövetkezetek.** 84196
= A telepítés. A Magyar Gazdaszövetség szakértekezlete. [1934.] p. 457—465.
- Juhász Kálmán. A telepítés és a baromfityenyésztés.** 84196
= A telepítés. A Magyar Gazdaszövetség szakértekezlete. [1934.] p. 446—449.
- Kaán Károly. Települések és telepítések.** 84196
= A telepítés. A Magyar Gazdaszövetség szakértekezlete. [1934.] p. 301—322.
- Kaffka Péter. Telepítés és munkanélküliség.** 2698
= Magyar Szemle. 15. köt. 1932. p. 336—343.
- Kemény Péter. A telepítés.** 84122
= Magyar Mezőgazdaság. 1934. p. 351—354.
- Kerék Mihály. La question de la colonisation agraire en Hongrie.** 4255
= Nouvelle Revue de Hongrie, Tome 49. 1933. p. 899—909.
- Kerék Mihály. A telepítés lehetőségei.** 84196
= A telepítés. A Magyar Gazdaszövetség szakértekezlete. [1934.] p. 424—437.
- Kerék Mihály. A telepítés kérdéséhez.** 2698
= Magyar Szemle. 16. köt. 1933. p. 224—234.
- Kincs Elek. A telepítés nemzeti jelentősége. Szombathely: Martineum ny. 1933. 30 p.**
R 325.332(439)
- Koós Zoltán és K e l e m e n Ferenc. Tervezet a pénzügyi megoldásra vonatkozólag.** 84196
= A telepítés. A Magyar Gazdaszövetség szakértekezlete. [1934.] p. 540—549.
- Król Oszvárd. Belső telepítés a Duna-Tisza közén.** x 512
= Városkultúra. 8. évf. 1935. p. 151—154, 169—174.
- Mandl, Felix. Die neue Siedlungsgesetzgebung in Ungarn verglichen mit der in Deutschland und ihr Einfluss auf die landwirtschaftlichen Verhältnisse in Ungarn. Diss. Göttingen. Bp.: Grill 1924. 139 p.** 54739 és 55072
- Máté Imre. A telepítésről.** 2872
= Mezőgazdasági Közlöny. 8. évf. 1935. p. 201—211.
- Matolcsy Mátyás. Agrárpolitikai feladatok Magyarországon. Bp.: Soli Deo Gloria szöv. 1934. 152 p.** 83923
II. 1. A mezőgazdasági üzemek nagyságának megváltoztatása és a telepítés. p. 43—64.
- Matolcsy Mátyás. A telepítési kérdés. II. A földbirtokpolitika aktuális kérdései.** 2698
= Magyar Szemle. 18. köt. 1933. p. 135—141.

- Mattyasovszky Miklós.** A földművelés közgazdaságtana. Agrárgazdaságtan és agrárpolitika. Bp. : Pátria 1927. 379 p. **62394**
Birtokváltóztatási politika [telepítés.] p. 189—202.
- Némethy Béla.** Hol van az ország telepítési területe?. Bp. : Magyar Társaság 1934. 40 p. 2 t. **R 325.332(439)**
- Rác Lajos.** Földbirtokpolitika és telepítés. **2450**
= Társadalomtudomány. 15. évf. 1935. p. 45—50.
- Sigray Antal [és mások.]** Vélemények a telepítésről. **39**
= Köztelek. 45. évf. 1935. p. 59—60.
- Steuer György.** A munkáskérdés és a telepítés. **84196**
= A telepítés. A Magyar Gazdaszövetség szakértekezlete. [1934.] p. 392—401.
- Stolte István Miklós.** Az ezeréves per. Földreform és telepítés. Bp. : »Politika« 1934. 23 p. **R 335.14(439)**
- Szabó Lajos.** A homoki munkásgyümölcsstelepek üzemi berendezése. **84196**
= A telepítés. A Magyar Gazdaszövetség szakértekezlete. [1934.] p. 510—514.
- Telepítés, A.** A Magyar Gazdaszövetség szakértekezlete. Bp. : Magyar Gazdaszövetség [1934.] p. 255—605. (A Magyar Gazdák Szemléjéből.) **84196**
- Tóth B. László.** A telepítés és a piacszerű telepítés. **84196**
= A telepítés. A Magyar Gazdaszövetség szakértekezlete. [1934.] p. 439—441.
- Trájber István.** Mezőgazdasági telepítés. **83583**
= Az országrendezés mérnöki megvilágításban. Bp. 1933. p. 123—127.
- Trummer Árpád.** Telepítés és szikjavítás. Bp. : Pátria 1934. 22 p. 2 t. (Különlenyomat a m. kir. földművelésügyi minisztérium »A magyar szikések« című kiadványából.) **Rq 631.9(439)**
- Ujlaky Nagy Árpád.** Tervgazdálkodás. Őstermelésünk problémái. Bp. : Szerző 1934. 228 p. **83926 és 84890**
Telepítés és földreform. p. 177—190.
- Vantsó Gyula.** Telepes szövetkezetek. Bp. : Rosta 1934. 30 p. **R 334.23(439)**

Ausztria. — Österreich.

- Ausztria. Österreichisches Kuratorium für Wirtschaftlichkeit (Hg.)** Der Aufbau des österreichischen Siedlungswerkes. Bericht des ÖKW-Arbeitsausschusses, Innenkolonisation. Wien : Springer 1933. 191 p. 28 t. **81839**
- Brunner, Robert.** Das österreichische Siedlungswesen. **1073**
= Der österreichische Volkswirt. Jg. 15. 1922/23. p. 67—70.
- Haager, Karl.** Wege und Ziele der landwirtschaftlichen Besitzfestigung in Österreich. **79984**
= Deutsch-österreichische Agrarfragen. 1930. p. 110—112.
- Kallbrunner, Hermann.** Die Besiedlungsnovelle. **1073**
= Der österreichische Volkswirt. Jg. 14. 1921/22. p. 300—302.
- Kallbrunner, Hermann.** Erfahrungen der Wiederbesiedlung und Bodenreform. **1073**
= Der österreichische Volkswirt. Jg. 23. 1930/31. p. 1238—1241.
- Knab, Philipp.** Index und innere Kolonisation. **1073**
= Der österreichische Volkswirt. Jg. 15. 1922/23. p. 12—15.
- Pantz, Anton Freiherr von.** Die Wiederbesiedlung in Österreich. **72392**
= Sering. Die agrarischen Umwälzungen im ausserrussischen Osteuropa. 1930. p. 240—254.

- Reinagl, Leopold.** Fünf Fragen der österreichischen Bodenreform. Eine weltwirtschaftlich gültige Erprobung der gemeinnützigen Innenbesiedlung. Wien : Perles 1928. 62 p. **65448**
- Vogel, Emanuel Hugo.** Innere Kolonisation und Landarbeiterfrage in Österreich nach dem Kriege. Ein Beitrag z. Problem d. landwirtschaftlichen Kriegerheimstätten. Berlin : Dtsche Landbuchh. 1918. 160 p. **40834**

N é m e t o r s z á g . — D e u t s c h l a n d .

- Articus.** Die Finanzierung der ländlichen Siedlung in Preussen. **4945**
= Archiv für innere Kolonisation. Bd. 13. 1920/21. p. 1—7.
- Articus.** Siedlungsprobleme. **4945**
= Archiv für innere Kolonisation. Jg. 15. 1923. p. 2—11.
- Baade, Fritz.** Die Zukunft der landwirtschaftlichen Siedlung. **2600**
= Gesellschaft. Jg. 9. Bd. 1. 1932. p. 488—509.
- Barocka, Egon.** Grundsätze für die Beurteilung der Betriebsfrage und Siedlungsfrage in der deutschen Landwirtschaft. **4945**
= Archiv für innere Kolonisation. Jg. 17. 1925. p. 3—13.
- Baumgarten.** Die Fortführung der Kleinsiedlung. **619**
= Zeitschrift für Wohnungswesen. Bd. 33. 1935. p. 91—94.
- Belgard, Martin.** Parzellierung und innere Kolonisation in den 6 östlichen Provinzen Preussens, 1875—1906. Lpzg : Duncker & Humblot 1907. XV, 541 p. 2 t. **36157**
- Billich.** Die Beschaffung von Siedlungsland durch die Landlieferungsverbände. **4945**
= Archiv für innere Kolonisation. Jg. 14. 1921/22. p. 148—155
- Bochalli.** Zur Frage der Besiedlung Ostpreussens. **4945**
= Archiv für innere Kolonisation Jg. 17. 1925. p. 283—287.
- Bochalli.** Zur Frage der Grenzsiedlung in Schlesien. **4945**
= Archiv für innere Kolonisation. Jg. 19. 1927. p. 372—375.
- Bohnstedt, Werner.** Auf dem Wege zur Volkssiedlung. **587**
= Soziale Praxis. Jg. 44. 1935. p. 223—226.
- Bohnstedt, Werner.** Das deutsche Siedlungswerk. **587**
= Soziale Praxis. Jg. 43. 1934. p. 593—601.
- Bollert, Erich.** Zehn Jahre Reichssiedlung. Rückblick und Ausblick. **1416**
= Magazin der Wirtschaft. Jg. 6. 1930. p. 275—279, 367—372.
- Bonne, Georg.** Praktisches zur Frage der Erwerbslosensiedlungen. **587**
= Soziale Praxis. Jg. 40. 1931. p. 1668—1671.
- Boyens, Wilhelm Friedrich.** Bedeutung und Stand der inneren Kolonisation in Schleswig-Holstein. Berlin : Deutsche Landbuchhandlung 1929. 125 p. (Schriften zur Förderung der inneren Kolonisation, 41.) **69423**
- Brandt, Karl.** Die Bauernsiedlung und der Neubau des Staates. **4455**
= Neue Rundschau. Jg. 44. Bd. 2. 1933. p. 82—95.
- Bruck, Werner Friedrich.** Binnenmarkt und Siedlung. Leipzig : Quelle & Meyer 1933. 80 p. **P 325.33(43)**
- Bruck, W. F. & H. Vormbrock (Hg.)** Deutsche Siedlungsprobleme. Berlin : Hobbing 1929. 291 p. **70405**
17. Krüger : Landwirtschaft und Siedlung p. 243—264
- Brumberg.** Das Siedlungswerk in Mecklenburg-Schwerin. **4945**
= Archiv für innere Kolonisation. Jg. 15. 1923. p. 105—116.

- Dietrich, A.** Die Zeitpachtdörfer in Schleswig-Holstein als Problem der Siedlung. 4945
= Archiv für innere Kolonisation. Jg. 18. 1926. p. 285—303.
- Doormann, Karl.** Innere Kolonisation. Berlin : Simion 1913. 31 p. 20583
- Ferber, Ernst.** Zur Lage des ländlichen Siedlungswesens. x 2220
= Ständisches Leben. Jg. 1. 1931. p. 506—516.
- Fleiner, Elisabeth.** Genossenschaftliche Siedlungsversuche der Nachkriegszeit. Heidelberg :
Weise 1931. 152 p. (Heidelberger Studien a. d. Inst. f. Sozial- und Staatswissenschaften,
I., 3.) 76158
- Frese, Joseph.** Fehler der ländlichen Siedlungspolitik. 1416
= Magazin der Wirtschaft. Jg. 7. 1931. p. 838—841.
- Frost, Julius.** Die aktuellen Fragen der Agrarpolitik. München : Duncker & Humblot 1932. 108 p.
V. 3. Siedlung. p. 102—106. 78420
- Gayl.** Siedlung und Siedlungsgesellschaften. 4945
= Archiv für innere Kolonisation. Jg. 18. 1926. p. 197—203.
- Gisbertz.** Die Fortführung der Kleinsiedlung auf neuer Grundlage. 952
= Reichsarbeitsblatt. Jg. 15. 1935. p. II. 41—44.
- Glass und Stolt.** Siedlung auf Oedland und Kulturland. 4945
= Archiv für innere Kolonisation. Jg. 15. 1923. p. 257—262.
- Glatzel, Frank.** Die Siedlung im Jahre 1933. 587
= Soziale Praxis. Jg. 43. 1934. p. 274—278, 304—309.
- Goerdeler.** Städte und Siedlung. 1628
= Städtetag. Jg. 25. 1931. p. 549—553.
- Grospietsch.** Der heutige Stand der ländlichen Siedlung und die Vorbereitung für die Siedlungs-
periode 1927. 4945
= Archiv für innere Kolonisation. Jg. 19. 1927. p. 213—221.
- Grospietsch.** Zur Frage des Dauerkredits für die ländliche Siedlung. 4945
= Archiv für innere Kolonisation. Jg. 18. 1926. p. 373—380.
- Haack.** Wiederkaufsrecht und Vorkaufsrecht zu Siedlungszwecken. 4945
= Archiv für innere Kolonisation. Bd. 13. 1920/21. p. 451—466.
- Haibel.** Die ländliche Siedlung in Mecklenburg-Schwerin. 4945
= Archiv für innere Kolonisation. Jg. 19. 1927. p. 221—231.
- Hebert, Walter.** Ratgeber für städtisches und ländliches Siedlungswesen. Berlin : Wichern-Verl.
1926. 68 p. 59988
- Hildebrand.** Die Durchführung des erweiterten Siedlungsprogramms unter besonderer Berück-
sichtigung der Landbeschaffung und Finanzierung. 4945
= Archiv für innere Kolonisation. Jg. 14. 1921/22. p. 249—255.
- Jaerisch, Gerhard.** Der freiwillige Arbeitsdienst im Deutschen Reiche nebst einem Anhang betr.
das Siedlungswesen. [1932.] 2. Aufl. Breslau : Priebatsch 1933. 175 p. 81450
- Jesinghaus, Hugo.** Mobilisierung von Erbschaftshypotheken für die landwirtschaftliche Siedlung.
= Archiv für innere Kolonisation. Jg. 20. 1928. p. 359—364. 4945
- Kampffmeyer, Hans.** Wohnungs- und Siedlungspolitik. München : Verl. f. Kulturpolitik 1920.
158 p. 49721
- Karutz, Otto.** Arbeiterschaft und Innensiedlung. 4945
= Archiv für innere Kolonisation. Jg. 19. 1927. p. 232—235.
- Karutz, Otto.** Die deutsche ländliche Siedlung vor dem Weltkrieg. 3340
= Sozialistische Monatshefte. Jg. 32. 1926. p. 372—386.

- Karutz, Otto.** Das deutsche ländliche Siedlungsrecht. 3340
= Sozialistische Monatshefte. Jg. 32. 1926. p. 460—469.
- Karutz, Otto.** Siedelungsverfahren und Siedlungsergebnisse seit 1919. 3340
= Sozialistische Monatshefte. Jg. 32. 1926. p. 615—627.
- Keup, Erich.** Innere Kolonisation und Bevölkerungspolitik. 4945
= Archiv für innere Kolonisation. Jg. 14. 1921/22. p. 125—134.
- Köhler, Fritz und W. v. Gayl.** Preussische Siedlung — einst und heute. 4647
= Deutsche Rundschau. Bd. 238. 1934. p. 35—41.
- Königsberg. Ostpreussische Landesgesellschaft.** Zwanzig Jahre deutscher Siedlungsarbeit in Ostpreussen (1906 bis 1926). Königsberg: Gräfe & Unzer 1927. 134 p. 10 t. 100891
- Kranold-Steinhaus, Hermann.** Zur ländlichen Siedlungspolitik. 1416
= Magazin der Wirtschaft. Jg. 7. 1931. p. 939—943.
- Krause.** Die Organisation der ländlichen Siedlung nach dem Reichssiedlungsgesetz und die Auf-
sichtstellung der Länder unter besonderer Berücksichtigung der Einrichtungen in Preussen.
= Archiv für innere Kolonisation. Jg. 13. 1920/21. p. 621—632. 4945
- Krug.** Der Begriff der Siedlung nach dem Reichsiedlungsgesetz. 4945
= Archiv für innere Kolonisation. Jg. 13. 1920/21. p. 633—646.
- Kruschwitz.** Ländliche Siedlungspolitik in Sachsen. Leipzig: Reichenbach 1916. 26 p.
P 325.332(432.1)
- Krüger.** Zur deutschen Wohnungs- und Siedlungsgesetzgebung. 4945
= Archiv für innere Kolonisation. Jg. 18. 1926. p. 303—318.
- Kuhn-Dreetz, J.** Beitrag zum Siedlungsproblem. 1805
= Der deutsche Volkswirt. Jg. 5. 1930/31. p. 813—816.
- Kundgebung für die landwirtschaftliche Siedlung.** 4945
= Archiv für innere Kolonisation. Jg. 20. 1928. p. 1—17.
- Küppers-Sonnenberg, G. A.** Deutsche Siedlung. T. 1. Gesamtdarstellung d. deutschen Siedlungs-
wesens in allen Formen und Spielarten. Berlin: Grundstückswarte 1933. 124 p. 82462/1
- Lembke, Fr.** Ländliches Siedlungswesen. Berlin: Verein f. Wohlfahrts und Heimatpflege 1927.
95 p. (Land-Bücher, 8.) 67133
- Lerch, Rudolf.** Internal colonization in Germany. 3057
= Annals of the American Acad. of Polit. and Soc. Science. Vol. 150. 1930. p. 273—287.
- Linckelmann, Karl.** Baudarlehen und landwirtschaftliche Siedlung. 4945
= Archiv für innere Kolonisation. Jg. 13. 1920/21. p. 234—237.
- Lüders, Marie-Elisabeth.** Das Siedlungsproblem im Spiegel der Presse. 1628
= Städtetag. Jg. 26. 1932. p. 87—90.
- Machui, Arthur.** Möglichkeiten der Bauernsiedlung in Deutschland. 587
= Soziale Praxis. Jg. 44. 1935. p. 362—368.
- Machui, Arthur.** Wiedererweckung der Dorfgemeinschaft — eine Schicksalsfrage der Siedlung.
Aufgaben der Sozialarbeit im Rahmen des Siedlungswerkes. 587
= Soziale Praxis. Jg. 42. 1933. p. 247—250, 281—284.
- Mandl, Felix.** Die neue Siedlungsgesetzgebung in Ungarn verglichen mit der in Deutschland und
ihr Einfluss auf die landwirtschaftlichen Verhältnisse in Ungarn. Diss. Göttingen. Bp.:
Grill 1924. 139 p. 54739 és 55077
- Massmann, Karl.** Dauerkredit. 4945
= Archiv für innere Kolonisation. Jg. 19. 1927. p. 7—13.
- Massmann, Karl.** Entwicklungslinien in der deutschen landwirtschaftlichen Siedlung. 587
= Soziale Praxis. Jg. 41. 1932. p. 374—379.

- Massmann, Karl.** Grundsätzliches zur Frage der Erwerbslosensiedlung. 587
= Soziale Praxis. Jg. 40. 1931. p. 1496—1501.
- Massmann, Karl.** Landwirtschaftliche Siedlung in Deutschland. 80442
= Keiser, Friedrich (Hg.) Die Landwirtschaft. 1928. p. 241—250.
- Mauritius, [Rudolf].** Ostsiedlung für Minderbemittelte und Besitzlose, Landwirte und Handwerker.
Karlsruhe: »Schaffer-Gilde« [1927.] 32 p. P 325.332(431.1)
- Meder, J.** Die Besitzfestigung als Aufgabe der Siedlung. 4945
= Archiv für innere Kolonisation. Jg. 19. 1927. p. 109—116.
- Meder, J.** Wege und Ziele der landwirtschaftlichen Besitzfestigung in Deutschland. 79984
= Deutsch-Österreichische Agrarfragen. 1930. p. 100—109.
- Migge, Leberecht.** Deutsche Binnen-Kolonisation. Berlin: Dtsche Gartenstadt-Gesellsch. 1926.
197 p. 60212
- Mueller, August.** Das ländliche Siedlungswesen nach dem Kriege. 1234
= Deutsche Wirtschafts-Zeitung. Jg. 27. 1930. p. 529—532.
- Nadolny.** Aus der Siedlungsarbeit in Ostpreussen. 3410
= Jahrbuch der Bodenreform. Jg. 27. 1931. p. 120—123.
- Nell-Breuning, Oswald.** Katholischer Siedlungsdienst. 4644
= Stimmen der Zeit. Bd. 121. 1930/31. p. 40—55.
- Neumann, Hanns Albrecht.** Ländliche Siedlung in der Provinz Hannover nach dem Weltkriege.
Diss. Göttingen: Göttinger Handelsdr. 1930. X, 85 p. P 325.332(431.7)
- Oertzen, Karl Bernhard v.** Landflucht, Kleinsiedlung und Landarbeit. Jena: Fischer 1914. IX,
395 p. 3903/14
= Archiv f. exakte Wirtschaftsforschung, 14. Ergh.
- Paasche, Otto.** Voraussetzungen und Aufgaben der ländlichen Siedlung in Ostpreussen. Diss.
Königsberg Pr. 1932. IV, 172 p. P 325.332(431.1)
- Pagenkopf.** Die Weiterführung der Siedlungstätigkeit in Pommern. 4945
= Archiv für innere Kolonisation. Jg. 15. 1923. p. 30—39.
- Pfannschmidt, Martin.** Um die Zukunft der Ostsiedlung. 587
= Soziale Praxis. Jg. 42. 1933. p. 505—508.
- Pischke, H.** Siedlungswille und Siedlungswege. 3410
= Jahrbuch der Bodenreform. Jg. 23. 1927. p. 193—205.
- Ponfick.** Die ländliche Siedlung als Wirtschaftsfaktor. 2031
= Deutschlands Erneuerung. Jg. 12. 1928. p. 708—715.
- Ponfick.** Das neue deutsche Siedlungswerk und die Stellung der Reichsregierung zu den bisherigen
Ergebnissen. 4945
= Archiv für innere Kolonisation. Jg. 13. 1920/21. p. 222—228.
- Quante, Peter.** Möglichkeiten und Grenzen der bäuerlichen Siedlung bes. im Hinblick auf die
gewerbliche Arbeitslosigkeit. 3051
= Jahrbücher für Nationalökonomie und Statistik. 3. Folge. Bd. 84. 1933. p. 833—864.
- Rautenberg, Martin.** Möglichkeiten und Grenzen der Ostsiedlung. 1805
= Der deutsche Volkswirt. Jg. 8. 1933/34. p. 1269—1271.
- Redhammer, Hans.** Durch Siedlung zum Aufstieg. 4647
= Deutsche Rundschau. Bd. 231. 1932. p. 13—21.
- Riss, H.** Stand und Zukunft der deutschen Ostsiedlung. 2031
= Deutschlands Erneuerung. Jg. 16. 1932. p. 672—676.
- Rosenbrock, Ewald.** Grundsätzliches und Tatsächliches zur Anliegersiedlung. 4945
= Archiv für innere Kolonisation. Jg. 15. 1923. p. 265—275.

- Rosendahl.** Die Beckumer Siedler in Oberschlesien. **4945**
= Archiv für innere Kolonisation. Jg. 20. 1928. p. 475—482.
- Rosikat.** Die Finanzierung der landwirtschaftlichen Siedlung. **4945**
= Archiv für innere Kolonisation. Jg. 16. 1924. p. 125—136.
- Rosikat.** Siedlungsmethode. **4945**
= Archiv für innere Kolonisation. Jg. 20. 1928. p. 133—139.
- Rosikat** [&] **Stolt.** Nochmals zur Frage der Siedlungsmethode. **4945**
= Archiv für innere Kolonisation. Jg. 20. 1928. p. 221—237.
- Rönneburg, Heinrich.** Aufgaben und Schwierigkeiten der Siedlung. **587**
= Soziale Praxis. Jg. 42. 1933. p. 161—167.
- Rönneburg, Heinrich.** Kritische Bemerkungen zu dem bisherigen Ergebnis der landwirtschaftlichen Siedlung. **587**
= Soziale Praxis. Jg. 38. 1929. p. 225—229.
- Rönneburg, Heinrich.** Wie steht es um die Siedlung? **587**
= Soziale Praxis. Jg. 40. 1931. p. 193—198.
- Scharenberg, Wolfgang.** Zurück zur Scholle. Vom Schrebergarten zum Gartenstaat, ein Weg zur Massensiedlung. Berlin-Weissensee: »Der Ruf« 1931. 55 p. **P 325.332(43)**
- Schauff, J.** Die Ostsiedler aus West- und Süddeutschland. **4945**
= Archiv für innere Kolonisation. Jg. 20. 1928. p. 524—530.
- Schneider, Egidius.** Die Siedlung, eine Lebensfrage des deutschen Volkes. M.-Gladbach: Volksvereins-Verl. 1926. 45 p. **P 325.332(43)**
- Schoenkaes.** Die Förderung der West- Ostsiedlung durch den Kreis Wartburg. **4945**
= Archiv für innere Kolonisation. Jg. 20. 1928. p. 519—524.
- Seelmann, Walther.** Fideikommissauflösung und innere Kolonisation in Preussen. **4945**
= Archiv für innere Kolonisation. Jg. 13. 1920/21. p. 229—234.
- Sering, Max.** Die innere Kolonisation im östlichen Deutschland. Lpzg: Duncker & Humblot 1893. IX, 330 p. 1 t. (Schriften d. Vereins f. Sozialpolitik, 56.) **3358/56**
- Sering, Max.** Das ländliche Siedlungswesen. **2946**
= Jahrbuch für Sozialpolitik. Jg. 1. 1930. p. 200—210.
- Siehr, Ernst.** Ostpreussische Siedlungsfragen. **3473**
= Zeitschrift f. Politik. Jg. 22. 1932. p. 319—340.
- Sohn, Friedrich.** Die wirtschaftliche Bedeutung der neuen Bauernsiedlung. **1805**
= Der deutsche Volkswirt. Jg. 9. 1934/35. p. 242—244.
- Soproni (Schmidt) Elek.** A mezőgazdaság irányítása a Német Birodalomban. Bp.: Kir. magy. egyetemi nyomda 1935. XI, 295 p. 1 t. **84812 és 84813**
XII. fejezet. A telepítési tanácsadás. p. 195—204.
- Stolt, M.** Aufgaben und Ziele des ostdeutschen Siedlungswerkes. **4945**
= Archiv für innere Kolonisation. Jg. 18. 1926. p. 2—29.
- Stolt, Max.** Die Depotgüter der provinziellen Siedlungsgesellschaften. **4945**
= Archiv für innere Kolonisation. Jg. 20. 1928. p. 399—403.
- Striemer, Alfred.** Wege zur krisenfesten Siedlung. **587**
= Soziale Praxis. Jg. 44. 1935. p. 154—160.
- Stumpfe, E.** Polenfrage und Ansiedlungskommission. Darstellung der staatlichen Kolonisation in Posen-Westpreussen u. kritische Betrachtungen über ihre Erfolge. Berlin: Reiner 1902. [8], 262 p. **A 47.32/281**
- Szászország. Törvények, rendeletek.** Die Gesetze über das Siedlungswesen in Sachsen, nebst Ausführungsvorschriften, Erläuterungen u. Sachregister. Hg. v. Ernst W. Fischer. Dresden: Verl. Aus- und Fortbildung 1930. 80 p. **75936**

- Széchenyi Imre gr.** Telepítési törekvések Németországban. Bp. : »Országgy. Értesítő« 1893. VIII, 149 p. **16701**
- Takács Imre.** A harmadik birodalom telepítési politikája. **2698**
= Magyar Szemle. 20. köt. 1934. p. 126—134.
- Ullmann, Hermann.** Die Siedlungsaufgabe im deutschen Osten. **2562**
= Europäische Revue. Jg. 7. 1931. p. 219—228.
- Unterausschuss für Landwirtschaft.** Das ländliche Siedlungswesen nach dem Kriege. Berlin : Mittler 1930. VIII, 221 p. (II. Unterausschuss, Verhandl. u. Berichte, 10.) **1846/10**
= Németország. Ausschuss z. Untersuchung d. Erzeugungs- u. Absatzbedingungen d. deutschen Wirtschaft.
- Vohwinkel, Hans.** Die Tätigkeit der Bayerischen Landessiedlung in wirtschaftlicher und sozialer Beziehung. Diss. Erlangen 1926. VIII, 61 p. **65000**
- Volz, Wilhelm.** Industrie in den Osten! Die deutsche Wirtschaftsstruktur und das Problem der Ostsiedlung. **2552**
= Zeitschrift für Geopolitik. Jg. 10. 1933. p. 367—379 ; 437—441.
- Warnack.** Ländliche Siedlung und Bevölkerungsverdichtung. Berlin : Dtsche Landbuchhdl. 1933. 16 p. (Schriften z. Förderung d. inneren Kolonisation, 51.) **P 325.332(43)**
- Wölz, Otto.** Dritte Notverordnung und landwirtschaftliche Siedlung. **952**
= Reichsarbeitsblatt. N. F. Jg. 11. 1931. p. II. 635—II. 639.
- Wölz, Otto.** Randsiedlung und landwirtschaftliche Siedlung für Erwerbslose. **587**
= Soziale Praxis. Jg. 40. 1931. p. 1573—1578, 1609—1614.
- Zanthier, Heintzsch, Brödrich, Schickfus.** Zur Frage der Siedlungsmethode. **4945**
= Archiv für innere Kolonisation. Jg. 20. 1928. p. 169—182.
- Zimmermann, Fritz.** Das ländliche und städtische Siedlungswesen in Deutschland während des Krieges. Diss. Erlangen 1928. 111 p. **69104**

Nagybritannia. — Grossbritannien.

- Collings, Jesse.** The colonization of rural Britain. Vol. 1—2. London : Rural world publ. co. 1914. XXXII, 607 p. 18 t. **27888**
- Eliaschewitsch, Alexander.** Die Bewegung zugunsten der kleinen landwirtschaftlichen Güter in England. München : Duncker & Humblot 1914. IV, 366 p. **28632**
- Entwicklung des Siedlungswerkes in England.** **4945**
= Archiv für innere Kolonisation. Jg. 18. 1926. p. 241—244.
- Heyer, F.** Die Siedlung in Grossbritannien. **3050**
= Archiv für Sozialwissenschaft und Sozialpolitik. Bd. 62. 1929. p. 129—138.
- Strutt, Ed. W. G.** British agriculture, the nations' opportunity. Report on the employment of sailors and soldiers on the land. By —, Leslie Scott & G. H. Roberts. Pref. & appendix on the reclamation of land by A. D. Hall. London : Murray 1917. XI, 168 p. **37259**
- Wartisch, Hans.** Soldatensiedlung in England. **4945**
= Archiv für innere Kolonisation. Jg. 14. 1921/22. p. 315—320.

Telepítés más országokban.

Innere Kolonisation sonstiger Länder.

- Gorni, O.** Le problème de la colonisation intérieure en Espagne. **2537**
= Revue internationale du travail. Vol. 19. 1929. p. 868—875.
- Innere Kolonisation in Dänemark.** **4945**
= Archiv für innere Kolonisation. Jg. 20. 1928. p. 151—152.

- Ivšić, Milan.** Les problèmes agraires en Yougoslavie. Préface par Victor B o r e t. Paris : Rousseau
1926. IX, 376 p. **A 49.38/187**
- Michalis, Kostas G.** Die neuere Agrar- und Siedlungsgesetzgebung Griechenlands. **72392**
= *Sering*. Die agrarischen Umwälzungen im ausserrussischen Osteuropa. 1930. p. 447—483.
- Palmgren.** Dänische Gesetzgebung zur Förderung der inneren Kolonisation. **4945**
= *Archiv für innere Kolonisation*. Jg. 14. 1921/22. p. 297—303.
- Parecz György.** Az új telepítési törvényhez. **2617**
= *Magyar Kisebbség*. 9. évf. 1930. p. 575—577.
- Reiners, Johann.** Die polnische Ansiedlerbewegung in den Westgebieten des polnischen Staates.
= *Archiv für innere Kolonisation*. Jg. 19. 1927. p. 436—443. **4945**
- Reiners, Johann.** Zur Lage der deutschen Ansiedler in West-Polen. **4945**
= *Archiv für innere Kolonisation*. Jg. 18. 1926. p. 380—389.
- Rónai András.** Háború utáni telepítések Romániában. **2872**
= *Mezőgazdasági Közlöny*. 6. évf. 1933. p. 506—508.
- Schirmer, R.** Die innere Kolonisation in den Niederlanden. **4945**
= *Archiv für innere Kolonisation*. Jg. 19. 1927. p. 148—154.

C) A telepítés különös problémái. *Spezialprobleme der inneren Kolonisation.*

1. Pénzügyi megalapozás. *Finanzielle Fundierung.*

- Antal Dezső.** A telepítés műszaki vonatkozásai. **532**
= *A Magyar Mérnök- és Építész-Egylet Közlönye*. 67. köt. 1933. p. 73—85.
- Articus.** Die Finanzierung der ländlichen Siedlung in Preussen. **4945**
= *Archiv für innere Kolonisation*. Jg. 13. 1920/21. p. 1—7.
- Gayl, Wilhelm.** Die Ergebnisse der Siedlungs-Enquête. **1416**
= *Magazin der Wirtschaft*. Jg. 6. 1930. p. 1629—1636.
- Grospietsch.** Zur Frage des Dauerkredits für die ländliche Siedlung. **4945**
= *Archiv für innere Kolonisation*. Jg. 18. 1926. p. 373—380.
- Hebert, Walter.** Ratgeber für städtisches und ländliches Siedlungswesen. Berlin : Wichern-Verl.
1926. 68 p. **59988**
- Kerék Mihály.** A telepítési kérdés. I. A telepítés pénzügyi lehetőségei. **2698**
= *Magyar Szemle*. 18. köt. 1923. p. 126—135.
- Kesztyüs Lajos.** A telepítés üzemi alapkérdései és a telepgazdaságok jövedelmi előirányzata. **84196**
= A telepítés. A Magyar Gazdaszövetség szakértekezlete. [1934.] p. 489—500.
- Koós Zoltán.** A telepítés pénzügyi megoldásának lehetőségei. **84196**
= A telepítés. A Magyar Gazdaszövetség szakértekezlete. [1934.] p. 322—332.
- Koós Zoltán és K e l e m e n Ferenc.** Tervezet a pénzügyi megoldásra vonatkozólag. **84196**
= A telepítés. A Magyar Gazdaszövetség szakértekezlete. [1934.] p. 540—549.
- Kováts Miklós.** A telepítésről. **42**
= *Magyar Közigazgatás*. 52. évf. 1934. 29—30. sz. p. 3—4.

- Manheim Márk.** A magyar paraszotsztály telepítéséről von. a mezőgazdasági telepítések folytatásához és a víziutak és öntözési csatornák kiépítéséhez szükséges pénzalapok előteremtésére. Bp. : Szerző 1901. 47 p. **23168**
- Massmann.** Dauerkredit. **4945**
= Archiv für innere Kolonisation. Jg. 19. 1927. p. 7—13.
- Rosikat.** Die Finanzierung der landwirtschaftlichen Siedlung. **4945**
= Archiv für innere Kolonisation. Jg. 16. 1924. p. 125—136.

2. Harcosok és rokkantak telepítése. *Ansiedlung von Kriegsteilnehmer und Invaliden.*

- Ausztria.** »Die Bereitschaft.« **Verein für soziale Arbeit.** Die Versorgung der Kriegsbeschädigten mit bes. Berücks. der Ansiedlung auf eigenem Grund und Boden. Wien : Suschitzky 1917. 111 p. **36993**
- Czettler Jenő.** A hadirokkantak telepítése Magyarországon. Bp. : Stephaneum 1916. 24 p. **R 362.935**
- Gottwald.** Kleinsiedlung in Stadt und Land. Ratschläge zur Kriegsbeschädigtenansiedlung unter Berücksichtigung der neuesten gesetzlichen Bestimmungen. Berlin : Dtsche Landbuchhdl. 1917. 58 p. (Schriften z. Förderung d. inneren Kolonisation, 26.) **4901/26**
- Keup, [Erich].** Die Ansiedlung von Kriegsbeschädigten. Beiträge z. Invalidenfürsorge von —, Alfred Mayer, Paul Wölbling. Berlin : Dtsche Landbuchhdl. 1915. 53 p. (Schriften z. Förderung d. inneren Kolonisation, 18.) **4901/18**
- Keup, [Erich].** Gesetzesmassnahmen zur Ansiedlung Kriegsbeschädigter. Beiträge von —, Osthelder, Kruschwitz. Berlin : Dtsche Landbuchhdl. 1916. 60 p. (Schriften z. Förderung d. inneren Kolonisation, 23.) **4901/23**
- Keup, [Erich].** Die innere Kolonisation und der Krieg mit bes. Berücks. der Invaliden- und Hinterbliebenenansiedlung. **4406/19**
= Deutscher Ver. f. ländl. Wohlfahrtspflege, 19. 1916. p. 72—86.
- Munkánélküliség elleni küzdelem magyarországi egyesülete.** Anyaggyűjtemény a rokkant- és harcostelepítés kérdéséhez. Bp. : Benkő 1917. 110 p. (Munkánélküliség ell. küzd. magyarorsz. egyes. kiadv., 13.) **3691/13**
- Sagmeister, Alois.** Kriegerheimstätten. Geleitw. v. Rich. Weiskirchner. [1915.] 2. erw. Aufl. Wien : Gerlach & Wiedling 1916. 78 p. **36286**
- Schwerin, [Friedr. Wilh.]** Die Ansiedlung von Kriegsbeschädigten. II. Teil. Beiträge zur Invalidenfürsorge von —, E. Keup, P. Wölbling [etc.] Berlin : Dtsche Landbuchhdl. 1916. 48 p. (Schriften z. Förderung d. inneren Kolonisation, 21.) **4901/21.**
- Strutt, Ed. W. G.** British agriculture, the nations opportunity. Report on the employment of sailors and soldiers on the land. By —, Leslie Scott & G. H. Roberts. Pref. & appendix on the reclamation of land by A. D. Hall. London : Murray 1917. XI, 168 p. **37259**
- Tiroler Heldendank.** Heimstätten-Fürsorge für heimkehrende Krieger. Kufstein : Lippolt 1916. 54, 16 p. **37410**
- Vogel, Emanuel Hugo.** Innere Kolonisation und Landarbeiterfrage in Österreich nach dem Kriege. Ein Beitrag z. Problem d. landwirtschaftlichen Kriegsheimstätten. Berlin : Dtsche Landbuchh. 1918. 160 p. **40834**
- Weber, Hans Siegfr.** Ansiedlung von Kriegsinvaliden. Stuttgart : Deutsche Verlags-Anstalt 1916. 36 p. **P 325.332(43)**
- Wartisch, Hans.** Soldatensiedlung in England. **4945**
= Archiv für innere Kolonisation. Jg. 14. 1921/22. p. 315—320.
- Zimmermann, Fritz.** Das ländliche und städtische Siedlungswesen in Deutschland während des Krieges. Diss. Erlangen 1928. 111 p. **69104**

3. Városszéli telepítés.

Stadtrandsiedlung.

- Auer, H. H.** Einiges vom Aufbau der vorstädtischen Kleinsiedlungen. 1628
= Städtetag. Jg. 27. 1933. Beil. p. 33*—37*.
- Bálint Sándor.** Megindítható városszéli telepítések Magyarországon és a munkanélküliség. x 2173
= Társadalompolitikai Füzetek. 2. köt. 1933. 1—3. sz. p. 75—83.
- Bohnstedt, Werner.** Die Zukunft der Stadtrandsiedlung. 587
= Soziale Praxis. Jg. 42. 1933. p. 832—837., 865—868.
- Fresdorf und Erbs.** Die Brandenburger Selbsthilfesiedlung für Erwerbslose. 3410
= Jahrbuch d. Bodenreform. Jg. 27. 1931. p. 193—203.
- Grünbaum-Sachs, Hilde.** Die Stuttgarter Stadtrandsiedlung. 587
= Soziale Praxis. 42. Jg. 1933. p. 121—123.
- Gundel, M.** Die Bedeutung der vorstädtischen Siedlung. 1636
= Deutsche medizinische Wochenschrift. Jg. 59. 1933. p. 1779—1782.
- Heilmann.** Fortführung der vorstädtischen Kleinsiedlung. 952
= Reichsarbeitsblatt. N. F. Jg. 13. 1933. p. II. 285—II. 286.
- Heilmann.** Die Richtlinien für die vorstädtische Kleinsiedlung vom 20. II. 1933. 952
= Reichsarbeitsblatt. N. F. Jg. 13. 1933. p. II. 64—II. 65.
- Heimerich, H. & H. Luppé.** Die Randsiedlung. 1628
= Städtetag. Jg. 26. 1932. p. 319—322.
- Kerényi László.** Községi telepítések a nagyvárosok környékén. 42
= Magyar Közigazgatás. 52. évf. 1934. 40. sz. p. 1—3.
- Koch.** Stadtrandsiedlung und gemeindliche Wohlfahrtslasten. 1089
= Der Gemeindeg. Jg. 29. 1935. p. 244—247.
- Körbel, Hans.** Über die vorstädtische Siedlung. 1188
= Münchener medizinische Wochenschrift. Jg. 80. 1933. p. 1866—1869.
- Muesmann, Adolf. (Hg.)** Die Umstellung im Siedlungswesen. Vorbereitung, Durchführung u. Ertragsberechnung d. neuen vorstädtischen Kleinsiedlungen u. Kleinbauerstellen. Stuttg. : Hoffmann 1932. 144 p. x 6247
- Müller, August.** Die Vorstadtsiedlung. 1234
= Deutsche Wirtschafts-Zeitung. Jg. 29. 1932. p. 193—196.
- Neubacher, Hermann [és mások].** Stadtrandsiedlung. 1685
= Österreichische Gemeinde-Zeitung. Jg. 10. 1933. No. 4. (Sonderheft : Stadtrandsiedlung). p. 1—18.
- Poerschke.** Sozialetat, Wohnungsbau und vorstädtische Kleinsiedlung im Jahre 1933. 587
= Soziale Praxis. Jg. 43. 1934. p. 1041—1046 ; 1065—1069.
- Richter, J.** Erleichterungen für die vorstädtische Kleinsiedlung und für die Bereitstellung von Kleingärten für Erwerbslose. 952
= Reichsarbeitsblatt. N. F. Jg. 12. 1932. p. II. 133—II. 136.
- Runge, E.** Untersuchung über die Wirtschaftlichkeit der Stadtrandsiedlung [etc.] Bearbeiter : —, W. Lehmann, K. L. Müller. Berlin : Selbstverl. d. Dtschen Ges. f. Bauwesen 1933. 32 p. Pq 725.095.14(43)
- Saassen.** Bericht über die Tätigkeit des Reichskommissars für die vorstädtische Kleinsiedlung. 952
= Reichsarbeitsblatt. N. F. Jg. 12. 1932. p. II. 309—II. 313.
- Schmidt, Friedrich.** Vorstädtische Kleinsiedlung und Eigenheimbau. Bestimmungen und Erläuterungen. [1932] 2. Aufl. Eberswalde-Berlin : Müller 1933. VIII, 232+45 p. 80710

- Wagenbach, Joseph.** Um die vorstädtische Kleinsiedlung. Unternehmungen und Erfahrungen im Deutschland der letzten Jahre. **1912**
= *Schönere Zukunft*. Jg. 9. 1933/34. p. 1266—1267, 1292—1295.
- Weber.** Die vorstädtische Kleinsiedlung. **619**
= *Zeitschrift für Wohnungswesen*. Jg. 31. 1933. p. 87—89.
- Wendenburg.** Vorstädtische Randsiedlungen vom sozialfürsorgerischen und psychologischen Standpunkt. **587**
= *Soziale Praxis*. Jg. 41. 1932. p. 57—62.
- Wölz, Otto.** Randsiedlung und landwirtschaftliche Siedlung für Erwerbslose. **587**
= *Soziale Praxis*. Jg. 40. 1931. p. 1573—1578, 1609—1614.

4. Telepítés és egyéb kérdések.

Siedlung und sonstige Fragen.

- Antal Dezső.** A telepítés műszaki vonatkozásai. **532**
= *A Magyar Mérnök és Építész-Egylet Közlönye*. 67. köt. 1933. p. 73—85.
- Barocka.** Abholzung von Waldflächen zugunsten der Siedlung? **4945**
= *Archiv für innere Kolonisation*. Jg. 20. 1928. p. 307—325.
- Czerner István.** Általános mérnöki feladatok a telepítés körében. **84196**
= *A telepítés. A Magyar Gazdaszövetség szakértekezlete*. [1934]. p. 585—588.
- Dániel, Arnold.** Getreidegärtner-Kolonien. **1073**
= *Der österreichische Volkswirt*. Jg. 18. 1925/26. p. 913—916, 945—949.
- Groffits Gábor.** Műszaki feladatok a telepítés lebonyolításához. **84196**
= *A telepítés. A Magyar Gazdaszövetség szakértekezlete*. [1934.] p. 566—571.
- Hildebrand, Karl.** Das ländliche Genossenschaftswesen und die Siedlung. **4945**
= *Archiv für innere Kolonisation*. Jg. 13. 1920/21. p. 729—740.
- Kesztyüs Lajos.** A telepítés üzemi alapkérdései és a telepgazdaságok jövedelmi előirányzata. **84196**
= *A telepítés. A Magyar Gazdaszövetség szakértekezlete*. [1934.] p. 489—500.
- Kotsis Endre.** A telepítés építészeti vonatkozásai. **84196**
= *A telepítés. A Magyar Gazdaszövetség szakértekezlete*. [1934.] p. 346—354.
- Körbel, Hans.** Über die vorstädtische Siedlung. **1188**
= *Münchener Medizinische Wochenschrift*. Jg. 80. 1933. p. 1866—1869.
- László József.** A telepítés szociálhygiéniai szempontjai. **84196**
= *A telepítés. A Magyar Gazdaszövetség szakértekezlete*. [1934.] p. 550—555.
- Lazarus, Paul.** Hygienische Kolonisation und Volkserneuerung. **3410**
= *Jahrbuch der Bodenreform*. Jg. 18. 1922. p. 65—95.
- Leinweber, Bruno.** Getreidegärtner-Kolonien. **1073**
= *Der österreichische Volkswirt*. Jg. 18. 1925/26. p. 765—768, 785—788.
- Magyar fajegészségtani és népesedéspolitikai társaság.** A telepítés alapelvei fajegészségügyi szempontból. Bp.: Magyar fajegészségtani és népesedéspolitikai társ. 1918. 5 p. **R 325.332**
- Major Antal.** Az aldunai csángótelepek egészségügye. Bp.: »Lloyd ny. 1888. 34 p. **47919**
- Major Antal.** Az aldunai csángótelepítés orvosi szempontból. Gyöngyös: Herzog ny. 1898. 44 p. **47920**
- Migge, Leberecht.** Die wachsende Siedlung nach biologischen Gesetzen. Stuttg.: Franckh 1932. 64 p. **78783**
- Padányi Gulyás Jenő.** A telepítés egészségpolitikai vonatkozásai. **x 2260**
= *Egészségpolitikai Szemle*. 2. évf. 1935. p. 154—157.

- Prack László.** Üzemi számítások a telepítés körül. 84196
= A telepítés. A Magyar Gazdaszövetség szakértekezlete. [1934.] p. 486—488.
- Prack László.** A telepítés üzemi irányelvei. 84196
= A telepítés. A Magyar Gazdaszövetség szakértekezlete. [1934.] p. 375—382.
- Puttkamer.** Die ländliche Ansiedlung und der Raiffeisenverband. 4945
= Archiv für innere Kolonisation. Jg. 13. 1920/21. p. 740—744.
- Reichenbach Béla.** A telepítés üzemi célkitűzései. 84196
= A telepítés. A Magyar Gazdaszövetség szakértekezlete. [1934.] p. 471—474.
- Sass Gábor.** A géptechnika a telepítés szolgálatában. 84196
= A telepítés. A Magyar Gazdaszövetség szakértekezlete. [1934.] p. 577—581.
- Stitz János.** Mellékfoglalkozást nyújtó telepítés — és a méhészet. x 2276
= A Baranyai Méhészkör évkönyve. 1935. p. 35—36.
- Stolt, M.** Der Begriff des Familienbetriebes in der landwirtschaftlichen Siedlung. 4945
= Archiv für innere Kolonisation. Jg. 20. 1928. p. 355—359.
- Szabó Lajos.** A homoki munkásgyümölcsstelepek üzemi berendezése. 84196
= A telepítés. A Magyar Gazdaszövetség szakértekezlete. [1934.] p. 510—514.
- Toronyi Felner Sándor.** A telepítés építészeti kérdései. 84196
= A telepítés. A Magyar Gazdaszövetség szakértekezlete. [1934.] p. 571—575.
- Warnack.** Ländliche Siedlung und Bevölkerungsverdichtung. Berlin : Dtsche Landbuchhdl. 1933. 16 p. (Schriften z. Förderung d. inneren Kolonisation, 51.) P 325.332(43)
- Zemplényi Imre.** Telepítés, embergazdálkodás, eugenika. x 2260
= Egészségpolitikai Szemle. 2. évf. 1935. p. 158—162.

III. Tagosítás.

Flurbereinigung.

- Balázsházy János.** A tagosztályban való zavarok tisztázatahataláról. Pest : Trattner—Károlyi 1857. XVI, 240 p. 16715
- Bollack, Adolf.** Flurbereinigung, ein Mittel zur Ertragssteigerung der Landwirtschaft. 1196
= Die Hilfe. Jg. 36. 1930. p. 163—166.
- Deák Gyula.** Megjegyzések az erdélyrészi birtokrendezési eljárást módosító 1892. évi törvényjavaslathoz. Bp. : Rudnyánszky ny. 1892. 31 p. R 383.15(439.42)
- Deák Gyula.** Az erdélyrészi birtokrendezésről. Erzsébetváros : Kotzauer ny. 1890. 50. p. Ball. 337/11
- Fehrentheil-Gruppenberg László.** Földbirtokpolitikai szinképelemzés. 2698
= Magyar Szemle. 35. köt. 1935. p. 219—226.
- Fehrentheil-Gruppenberg László.** A tagosítás. 83583
= Az országrendezés mérnöki megvilágításban. Bp. 1933. p. 132—138.
- Fehrentheil-Gruppenberg László.** Az utolsó negyedszázad tagosításainak tanulsága. 2872
= Mezőgazdasági Közlöny. 8. évf. 1925. p. 21—26.
- Fehrentheil-Gruppenberg László.** Vizsgálatok a magyar kisbirtokok elaprózottságára és a községek tagosításának sürgősségi fokát mutató indexszámok megállapítására. 532
= Magyar Mérnök és Építész-Egylet Közlönye. 69. évf. 1935. p. 82—100.
- Földes Gyula.** Szétporlasztott kisbirtokok. x 6447
= Községi közlöny. 56. évf. 1934. p. 345—346.

- Helle László.** A tagosítás. Bp. : Wodianer 1928. 337 p. (A közigazgatástani int. kiadv. III. Mezőgazdaságpól., 1.) **66894**
- Kenéz, Béla.** Nép és föld. Bp. : Grill 1917. XXIV, 476 p. **35957**
Tagosítás p. 250—259.
- Kleiszner Zoltan.** A tagosítások gyakorlati kivitele és gazdasági előnyei. Bp. : Földmérő magánmérnökök orsz. egy. 1932. 20 p. 4 t. **R 383.15(439)**
- Kommassation auf Grund der Gesetzartikel VII. und XXXIX. v. J. 1908.** Bp. : Pallas ny. 1912. 135 p. 2 t. **48990**
- Krisztinkovich Ede.** Birtokrendezések Ausztriában, Bajorországban, Württembergben és Badenben. Jelentés. Bp. : Pallas 1901. 144 p. **1263**
- Magyarország. Törvények, rendeletek.** 1892. XXIV. t.-c. az ország erdélyi részeiben, továbbá a volt Kraszna, Közép Szolnok, Zaránd megyék és a volt Kővárvidék területén a birtokrendezési és tagosítási ügyekben követendő eljárásról szóló 1880 : XLV. t.-c. némely határozatainak módosításáról és kiegészítéséről. Jegyzetekkel és magyarázattal ell. **Reiner Ignác.** Bp. : Ráth 1892. 20 p. **43315**
- Magyarország. Törvények, rendeletek.** A tagosítás az 1908. VII. és XXXIX. t.-c. alapján a gazdaközönség számára. Bp. : Pallas ny. 1912. 95 p. 2 t. **42624**
- Remembrement, Le, des terres en Allemagne.** **2537**
= Revue internationale du travail. Vol. 25. 1932. p. 713—715.
- Sebess Dénes.** A datok a magyar agrárpolitikához a jobbágyság felszabadítása után, (közös erdő, közlegelő, arányosítása, úrbéri rendezés, tagosítás és telekkönyvi jog.) Bp. : Grill 1908. IV, 254 p. **39939**
- Sebess Dénes és Börcsök Andor.** Erdélyrészi birtokrendezés. Az ország erdélyi részeiben, továbbá a volt Kraszna, Középszolnok, Zaránd megyék és a volt Kővár területén birtokrendezési, kül. úrbéri elkülönítési, arányosítási és tagosítási ügyekben hatályban levő összes jogszabályok. Bp. : Pesti kny. 1908. 439 p. **17710**
- Sebess Dénes és Börcsök Andor.** Magyarországi birtokrendezés. Az 1908. XXXIX. t.-c. hatályosságának területén birtokrendezési kül. úrbéri elkülönítési, arányosítási és tagosítási ügyekben érvényben levő összes jogszabályok. Bp. : Pesti kny. 1909. VII, 550 p. **17709**
- Tagosítás az 1908. VII. és XXXIX. t.-c. alapján a gazdaközönség számára.** Bp. : Pallas 1912. 95 p. 2 t. **R 383.15**
- Tagosítsunk?** Bp. : Pallas 1912. 18 p. 1 t. **R 383.15**
- Tokaji Géza.** Tagosítási rendszerünk hiányairól. Kolozsvár : Gámán ny. 1896. 14 p. **R 383.15**

TARTALOM — INHALT

I. Földrendezés. — Agrar- und Bodenreform.

A) A földrendezés általános szempontjai. — Allgemeines über Agrar- und Bodenreform	11
B) Földrendező törekvések és megoldások Európában. — Agrar- und Bodenreform in Europa	11
Dunai államok — Donaustaaten	13
Magyarország — Ungarn	14
a) Jog — Recht	19
b) Birtokmegosztás — Grundbesitzverteilung	20
c) Parcellázás — Parzellierung	20
d) Tanyakérdés — Tanyafrage	21
e) Pénzügyi megoldás — Finanzielle Lösung	22
Ausztria — Österreich	22
Csehszlovákia — Tschechoslowakei	23
Jugoszlávia — Jugoslawien	24
Románia — Rumänien	25
Bulgária — Bulgarien	27
Németország — Deutschland	28
Lengyelország — Polen	30
Balti államok — Baltische Staaten	31
Litvánia — Litauen	31
Lettország — Lettland	31
Észtország — Estland	32
Finnország — Finnland	32
Dánia — Dänemark	32
Nagybritánia — Grossbritannien	32
Spanyolország — Spanien	33
Olaszország — Italien	34
Görögország — Griechenland	34
C) Különös kérdések a földrendezéssel kapcsolatban — Spezialfragen der Agrar- und Bodenreform	34
1. Földtulajdon és nemzetiség — Grundbesitz und Nationalität	34
2. Nemzeti földreform és nemzetközi jogszolgáltatás — Nationale Agrarreform und internationale Rechtspflege	36
3. Népesedés és földkérdés — Bevölkerungswesen und Agrarfrage	37
4. A földkérdés erkölcsi megvilágításban — Ethik und Bodenfrage	38
5. Hitbizomány — Fideikommiss	38
6. Egyéb kérdések a földrendezéssel kapcsolatban — Sonstige Fragen der Agrar- und Bodenreform	39

II. Telepítés — Siedlung

A) A telepítés általában — Allgemeines über Siedlung	39
B) Telepítés az európai országokban — Innere Kolonisation in den Ländern Europas	41
Magyarország — Ungarn	41
a) Nagymagyarország telepítéseinek tanulságai — Lehren aus der Siedlungstätigkeit Grossungarns	41
b) Csonkamagyarország telepítési törekvései — Siedlungsbestrebungen Rumpfungarns	42
Ausztria — Österreich	44
Németország — Deutschland	45
Nagybritánia — Grossbritannien	50
Telepítés más országokban — Innere Kolonisation sonstiger Länder	50
C) A telepítés különös problémái — Spezialprobleme der inneren Kolonisation	51
1. Pénzügyi megalapozás — Finanzielle Fundierung	51
2. Harcosok és rokkantak telepítése — Ansiedlung von Kriegsteilnehmer und Invaliden	52
3. Városszéli telepítés — Stadtrandsiedlung	53
4. Telepítés és egyéb kérdések — Siedlung und sonstige Fragen	54

III. Tagosítás — Flurbereinigung